

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİMDALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ DALI

**DEVLET VE VAKIF ÜNİVERSİTELERİNDEKİ
ÖĞRENCİLERİN, AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRKİYE'DEKİ
EĞİTİM SİSTEMİ HAKKINDAKİ BEKLENTİLERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI
MARMARA VE BEYKENT ÜNİVERSİTELERİ
UYGULAMASI
(Yüksek Lisans Tezi)**

Tezi Hazırlayan : **F.Şirin ERDOĞAN**

İSTANBUL, 2008

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİMDALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ DALI

**DEVLET VE VAKIF ÜNİVERSİTELERİNDEKİ
ÖĞRENCİLERİN, AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRKİYE'DEKİ
EĞİTİM SİSTEMİ HAKKINDAKİ BEKLENTİLERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI
MARMARA VE BEYKENT ÜNİVERSİTELERİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

**Tezi Hazırlayan:
F.Şirin ERDOĞAN
050712115**

**Danışman:
Yrd. Doç. Dr. Kenan GÖÇER**

İSTANBUL, 2008

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

...16.01.2007

Enstitümüz *İşletme Yönetimi* Anabilim dalı *Eğitim Yönetimi ve Denetimi* Bilim dalı yüksek lisans öğrencilerinden 050712115 numaralı *Fatma Şirin Erdoğan*'ın "Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "**TÜRKİYE'DE DEVLET VE VAKIF ÜNİVERSİTELERİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN, AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRKİYE'DEKİ EĞİTİM SİSTEMİ HAKKINDAKİ BEKLENTİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI**" tezini, Yönetim Kurulumuzun 13.11.2007 tarih ve 2007/59 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Kampüsünde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince (45.) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında oybirliği/açıklığı ile **Kabul** kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
YRD.DOÇ.DR. KENAN GÖÇER

PROF.DR. MEHMET FİKRET GEZGİN

PROF. DR. MUSTAFA DELİCAN

DEVLET VE VAKIF ÜNİVERSİTELERİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN, AVRUPA
BİRLİĞİ VE TÜRKİYE'DEKİ EĞİTİM SİSTEMİ HAKKINDAKİ
BEKLENTİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI
MARMARA ve BEYKENT ÜNİVERSİTELERİ UYGULAMASI

Hazırlayan : F.Şirin ERDOĞAN

ÖZET

Bu çalışma da, Türkiye'de bir devlet üniversitesi (Marmara) ve bir de vakıf (Beykent) üniversitesi olmak üzere iki üniversitede ki öğrencilerin Avrupa Birliği ve Türkiye'deki eğitim sistemi hakkındaki beklentilerinin karşılaştırılması incelenmiştir. Çalışma üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde, AB ve eğitim, AB eğitim politikaları, AB ülkelerinin Eğitim / yükseköğretim programları ve Socrates, Leonardo da vinci, Youth for Europe (Avrupa için Gençlik), Tempus ana başlıkları altında AB eğitim programları incelenmiştir. İkinci bölümünde, Türkiye'nin AB'ne uyum sürecinde eğitim sistemindeki gelişmeleri ve "ilerleme raporları" ele anılmış son bölüm olan üçüncü bölümde ise "Türkiye'de Devlet ve Vakıf Üniversitelerindeki (Marmara ve Beykent) Öğrencilerin, Avrupa Birliği Ve Türkiye'deki Eğitim Sistemi Hakkındaki Beklentilerinin Karşılaştırılması" anket yöntemiyle analiz edilip değerlendirilmiştir.

Sonuç bölümünde de, elde edilen bulguların genel bir değerlendirilmesi yapılmış öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Eğitim, Devlet Üniversitesi, Vakıf Üniversitesi, Eğitim Politikaları, AB Eğitim Programları

AT STATE AND FOUNDATION UNIVERSITIES STUDENTS ARE
ANALYSED WITH THE METHOD OF QUESTIONNAIRE AND
EVALUATED
MARMARA AND BEYKENT UNIVERSITIES

Presented by : F.Şirin ERDOĞAN

Abstract

In this study the comparison of the expectations of students (at two universities in Turkey, a state university, Marmara, a foundation university, Beykent) about European Union and the education system in Turkey is analysed.

The study is composed of three parts. In the first part, EU education programmes are analysed under the main headings of EU and education policies, Socrates, Leonardo da Vinci, Youth for Europe and Tempus.

In the second part the development in the education system and “improvement reports” are discussed and in the third part which is the last part, comparison of the expectations of the students about EU and Education System in Turkey (at state and foundation universities) is analysed with the method of questionnaire and evaluated. In this part the participation policies of the two mentioned universities in EU education programmes is also analysed.

In the conclusion part the general analysis of the findings is made and various points of view and suggestions are put forward.

Key Words: EU, Education, State University, Foundation University, Education Policies, EU Education Programmes

İÇİNDEKİLER

Yemin Metni	
Jüri Sayfası	
Türkçe Özet ve Anahtar Kelimeler	
İngilizce Özet ve Anahtar Kelimeler (Abstract)	
Tablolar Listesi	V
Şekiller Listesi	VIII
Kısaltmalar	IX
Giriş	1

I.BÖLÜM

AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM POLİTİKALARI VE PROGRAMLARI

1.AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM POLİTİKALARI	3
1.1.Avrupa Birliği ve Eğitim	3
1.2.Avrupa Birliği Eğitim Politikalarının Temel Amaçları ve İlkeleri	6
1.3.Türkiye'nin ve AB Ülkelerinin Eğitim Sistemleri	8
1.3.1.Almanya	8
1.3.2.Belçika	10
1.3.3.Fransa	11
1.3.4.Hollanda	13
1.3.5.İtalya	14
1.3.6.Lüksemburg	15
1.3.7.Türkiye	16
1.4.AB Ülkeleri ve Türk Eğitim Sisteminin Karşılaştırılması	18
1.5.Türkiye'de Üniversitelerin Erasmus Programlarına Bakışları	21
2.AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM PROGRAMLARI	24
2.1. Socrates	26
2.1.1. Comenius	27
2.1.2. Erasmus	28
2.1.3. Grundtving-Yetişkin Eğitimi	32
2.1.4. Lingua-Dil Öğretimi ve Öğrenimi	33

2.1.5. Minerva-Bilgi ve İletişim Teknolojileri	33
2.1.6. Gözlem ve Yenilik	34
2.1.7. Ortak Faaliyetler	34
2.1.8. Destek Faaliyetler	35
2.2. Leonardo da vinci	35
2.3. Youth For Europe -Avrupa İçin Gençlik	38
2.4. Tempus	40

II. BÖLÜM

TÜRKİYE’NİN AVRUPA BİRLİĞİ ADAYLIK SÜRECİNDE EĞİTİM SİSTEMİNDEKİ GELİŞMELER VE EĞİTİM İLE İLGİLİ İLERLEME RAPORLARI

1. AB ADAYLIK SÜRECİNDE TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDEKİ GELİŞMELER	42
1.1. EARGED –Eğitimi Araştırma Geliştirme Dairesi Başkanlığı	44
1.2. MEGP – Milli Eğitimi Geliştirme Projesi	45
1.3. MEGEP - Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi	45
1.4. Bilimsel Ve Sanatsal Araştırmayı Teşvik Projesi	46
1.5. TEDP – Türkiye Temel Eğitime destek Projesi	46
1.6. Yükseköğretimdeki Gelişmeler	47
2. TÜRKİYE’NİN EĞİTİM İLE İLGİLİ İLERLEME RAPORLARI	48
2.1. 2000 Yılı İlerleme Raporu	48
2.2. 2001 Yılı İlerleme Raporu	49
2.3. 2002 Yılı İlerleme Raporu	49
2.4. 2003 Yılı İlerleme Raporu	50
2.5. 2004 Yılı İlerleme Raporu	51
2.6. 2005 Yılı İlerleme Raporu	52
2.7. 2006 Yılı İlerleme Raporu	53
2.8. 2007 Yılı İlerleme Raporu	53

III. BÖLÜM

DEVLET VE VAKIF ÜNİVERSİTELERİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN, AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRKİYE'DEKİ EĞİTİM SİSTEMİ HAKKINDAKİ BEKLENTİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI MARMARA VE BEYKENT ÜNİVERSİTELERİ UYGULAMASI

1. AMAÇ	55
2. EVREN VE ÖRNEKLEM	55
3. YÖNTEM – VERİLERİN ANALİZİ	56
4. BULGULAR	57
4.1. Demografik Bulgular	57
4.2. Öğrencilerin AB, AB Eğitim Sistemi Ve Programları Hakkındaki Bilgi Düzeyleri İle İlgili Bulgular	61
4.3. Öğrencilerin Türk Eğitim Sistemi Hakkındaki Bilgi Düzeyleri İle İlgili Bulgular	67
4.4. Öğrencilerin AB Ve Türkiye'deki Eğitim Sistemi Hakkındaki Beklentileri İle İlgili Bulgular	73
4.5. Hipotezler	80
SONUÇ	89
KAYNAKÇA	
ÖZGEÇMİŞ	
EKLER	
Ek-1: Anket Örneği	
Ek-2 : Okul Türlerine Göre Anket Sorularına Katılım ve Katılım Yüzdeleri (5-10-11-12-13 ve 14.sorular)	
Ek-3: Okul Türlerine Göre Anket Sorularına Katılım ve Katılım Yüzdeleri (15 – 35 arası sorular)	
Ek-4: Cinsiyete Göre Anket Sorularına Katılım ve Katılım Yüzdeleri (5-10-11-12-13 ve 14.sorular)	
Ek-5: Cinsiyete Göre Anket Sorularına Katılım ve Katılım Yüzdeleri (15 – 35 arası sorular)	
Ek-6: Yaşa Göre Anket Sorularına Katılım ve Katılım Yüzdeleri (5-10-11-12-13 ve 14.sorular)	
Ek-7: Yaşa Göre Anket Sorularına Katılım ve Katılım Yüzdeleri (5-10-11-12-13 ve 14.sorular)	

- Ek-8: Faklterelere Göre Anket Sorularına Katılım ve Katılım Yüzdeleri
(5-10-11-12-13 ve 14.sorular)
- Ek-9: Faklterelere Göre Anket Sorularına Katılım ve Katılım Yüzdeleri
(5-10-11-12-13 ve 14.sorular)
- Ek-10 : Okul Türlerine Göre Anket Sorularının Puan Ortalamaları
(10-35 arası sorular)
- Ek-11 : Okul Türlerine Göre Bağımsız İki rneklem Testi (Independent
Samples Test) - (10-35 arası sorular)
- Ek-12 : Cinsiyetlere Göre Anket Sorularının Puan Ortalamaları
(10-35 arası sorular)
- Ek-13 : Cinsiyetlere Göre Göre Bağımsız İki rneklem Testi (Independent
Samples Test) - (10-35 arası sorular)
- Ek-14: Marmara Üniversitesi Anket Onay rneği
- Ek-15: Beykent Üniversitesi Anket Onay rneği

TABLolar LİSTESİ

<u>Tablo No.</u>	<u>Sayfa</u>
1. AB Ülkelerindeki Yükseköğretim Sistemlerinin Karşılaştırılması	21
2. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımları	57
3. Öğrencilerin Cinsiyetlere Göre Dağılımları	58
4. Öğrencilerin Okudukları Okul Türlerine Göre Dağılımı	59
5. Öğrencilerin Okudukları Fakültelele Göre Dağılımları	60
6. Öğrencilerin, “AB Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip misiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	61
7. AB Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip misiniz?” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması	61
8. Öğrencilerin “Türk Gençliği AB Eğitim Sistemi, Programları Hakkında Yeterince Bilgilendiriliyor” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	62
9. “Türk Gençliği AB Eğitim Sistemi, Programları Hakkında Yeterince Bilgilendiriliyor” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması	63
10. Öğrencilerin, “AB Eğitim Programından Herhangi Birine Katıldınız Mı?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	64
11. “AB Eğitim Programından Herhangi Birine Katıldınız Mı?” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması	64
12. Öğrencilerin “ AB Eğitim Sistemi AB’nin Amaçlarına Uygundur” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	65
13. Öğrencilerin “ AB Eğitim Sistemi AB’nin Amaçlarına Uygundur” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması Verdikleri Cevapların Dağılımı	66
14. “Türkiye’deki Eğitim Sistemini Yeterli Buluyor musunuz?” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması	67
15. Öğrencilerin, “Türkiye’deki Eğitim Olanakları Yeterli Düzeydedir” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	68
16. “Türkiye’deki Eğitim Olanakları Yeterli Düzeydedir” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması	68
17. “Türkiye’de almış olduğum eğitimle Avrupa’da da iş bulabilirim” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması	69

18. Öğrencilerin, “Türkiye’deki Eğitim Sistemi AB’den Farklıdır” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	70
19. “Türkiye’deki Eğitim Sistemi AB’den Farklıdır” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması	71
20. “AB Üyeliği Sürecinde Türkiye’nin AB ülkeleri Eğitim Standartlarına Uyum Çalışmalarının, Türk Eğitim Sistemine Faydaları Olmaktadır” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması	72
21. Öğrencilerin, AB Ve Türkiye’deki Eğitim Sistemi Hakkındaki Beklentileri İle Sorulara Verdikleri Cevapların Puan Ortalamaları	73
22. “Eğitiminizin Bundan Sonraki Kısmını AB Ülkelerinde Birinde Yapmak İster misiniz?” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması	74
23. “Türkiye’den AB ülkelerine göç eden nüfus eğitilmiş olursa AB’nin kalifiye iş gücü ihtiyacını karşılar.” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması	75
24. “Serbest Dolaşım Hakkı Yeni İş İmkanları ve Eğitim Olanakları Sağlayacağı İçin Türkiye’nin AB’e Üyeliğini Destekliyorum” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması	76
25. “AB ülkeleri içinde eğitim sistemi zamanla birbirine benzeyecektir. Bu da kültürel farklılıkları azaltacaktır.” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması	77
26. “AB değişim programları Türkiye’ye karşı olan ön yargıları azaltabilir.” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması	78
27. “Erasmus, socrates, da vinci gibi programlar AB üyesi ve AB’ne aday ülkelerin birbirlerinin eğitim sistemlerini anlamaları açısından önemlidir.” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması	79
28. Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’de Yaşamaktan Memnuniyetleri Arasında Fark Yoktur Test Edilmesi	80
29. “Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin AB Eğitim Sisteminin AB’nin Amaçlarına Uygunluğu Hakkındaki Fikirleri Arasında Fark Yoktur” Hipotezinin Test Edilmesi	81
30. “Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’deki Eğitim Sisteminin Yeterliliği Hakkındaki Fikirleri Arasında Fark Yoktur” Hipotezinin Test Edilmesi	82

31. “Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’deki Eğitim Olanaklarının Yeterliliği Hakkındaki Görüşleri Arasında Fark Yoktur” Hipotezinin Test Edilmesi	83
32. “Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’deki Eğitim Sisteminin AB’den Farklı Olduğu Konusundaki Fikirleri Arasında Fark Yoktur” Hipotezinin Test Edilmesi	84
33. “Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Eğitimlerinin Bundan Sonraki Kısmını AB Ülkelerinden Birinde Yapmak İsteyip İstemedikleri Arasında Fark Yoktur” Hipotezinin Test Edilmesi	85
34. “Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’de Almış Oldukları Eğitimle Avrupa’da İş Bulmaları Konusunda Fikirleri Arasında Fark Yoktur” Hipotezinin Test Edilmesi	86
35. “Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin AB’nin Türkiye’nin Eğitim Sistemine Faydaları Hakkındaki Görüşleri Arasında Fark Yoktur” Hipotezinin Test Edilmesi	87

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Şekil No.</u>	<u>Sayfa</u>
1. Öğrencilerin Yaşlara Göre Dağılımı	57
2. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları	58
3. Öğrencilerin Okudukları Üniversite Türlerine Göre Dağılımları	59
4. Öğrencilerin Okudukları Fakültelere Göre Dağılımı	60

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
AET	Avrupa Ekonomi Topluluğu
a.g.k.	Adı Geçen Kaynak/Kitap
a.g.t.	Adı Geçen Tez
AKT	Avrupa Kömür ve elik Topluluğu
AKTS	Avrupa Kredi Transfer Sistemi
APK	Araştırma Planlama ve Koordinasyon Birimi
ASO	Ankara Sanayi Odası
AU	Açıktan ve uzaktan ğretim
ATAUM	Ankara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Araştırma ve Uygulama Merkezi
CEDEFOP	Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi
DE	Diploma Eki
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
EARGED	Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı
ECVET	Mesleki eğitim ve ğretim Kredi Transfer Sistemi
EURATOM	Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu
EURYDICE	Avrupa Eğitim Bilgi Ağı
ETF	Avrupa Eğitim Vakfı
EYDK	Erasmus Yoğun Dil Kursları
IKV	İktisadi Kalkınma Vakfı
KS	Katılım Sayısı
KY	Katılım Yüzdesi
ITO	İstanbul Ticaret Odası
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MEDA	Avrupa Birliği Akdeniz Programı
MEGEP	Mesleki Eğitim ve ğretim Sistemini Gclendirme Projesi
MEGP	Milli Eğitimi Geliştirme Projesi
METARGEM	Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumları Mezunlarının İzlenmesi Projesi
N	rnekleme Sayısı
İ...	İlköğretim Okulu

ÖD	Öğrenci Değişimi Faaliyetleri
ÖED	Öğretim Elemanı Değişimi Faaliyeti
ÖSYM	Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi
P.İ.O.	Pansiyonlu İlköğretim Okulu
TEDP	Türkiye Temel Eğitime Destek Programı
TÖMER	Türkçe ve Yabancı Dil Araştırma ve Uygulama Merkezi
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
YİBO	Yatılı İlköğretim Bölge Okulu
YÖDEK	Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Komisyonu
YÖK	Yüksek Öğretim Kurumu

GİRİŞ

Avrupa Birliği (AB) üyeliği, toplumsal bir dönüşüm projesidir. Ülkelerin kültürleri, dilleri, eğitim sistemleri ve vatandaşlarının düşünce tarzları birbirinden oldukça farklıdır. Üyelik süreci de, bu bağlamda ekonomik, sosyal ve eğitim alanlarında birçok gelişmeyi beraberinde getirmektedir. Avrupa Birliğinin eğitim politikasının temel ilkeleri “tek bir Avrupa için eğitim”, “yüksek kalitede eğitim” ve “eğitimde fırsat eşitliği” gibi ilkeler etrafında örgütlenmektedir.

Bu gelişmelerin gerçekleştirilebilmesinin bir yolu da AB'nin eğitim ve istihdam alanlarında üye ve aday ülkeleri desteklemek amacıyla sunduğu programlara katılımdan geçmektedir. Bu programlar; yeni iş imkânları yaratarak istihdamı teşvik etmeyi, kişilerin çalışma hayatına katılımlarını kolaylaştırmayı, mesleki eğitimin kalitesini artırmayı ve gençlerin beceri ve yeterliliklerini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Eğitim sistemi ve okullar, içinde bulunduğu toplumun aynalarıdır. Bir toplum hakkında bilgi sahibi olabilmek için bu aynalara bakmak bizlere önemli ipuçları verecektir. Avrupa Birliğine katılma çalışmalarının ülkemizin ana gündemini oluşturduğu bu süreçte; eğitimin Avrupa Birliği ile uyumlu hale getirilmesi üniversitelerimizin de vazgeçemeyeceği bir zorunluluktur. Bu çalışma, Türkiye'deki vakıf ve devlet üniversitelerinde okuyan genç nüfusun, Türkiye'nin AB uyum süreci içerisindeki şu dönemde, AB ve AB eğitim sistemine bakışlarını Avrupa Birliği Eğitim programlarının ne olduğunu, nasıl işlediği ve neyi kapsadığını değerlendirmeyi ve öğrencilerin AB'ye uyum sürecinde Türkiye'de ve AB'deki eğitim sistemi hakkındaki beklentilerini incelemeyi amaçlamaktır.

Birinci bölümde, AB ve eğitim, AB eğitim politikaları, AB'nin kuruluşundan beri AB üyesi olan altı ülkenin eğitim sistemleri ve Socrates, Leonardo da vinci, Youth for Europe, Tempus ana başlıkları altında AB eğitim programları incelenecektir. Ayrıca bu bölümde anket çalışmasının örneklemini oluşturan iki üniversitenin (Marmara ve Beykent) AB eğitim programlarına katılım politikalarına da değinilecektir.

Çalışmanın ikinci bölümünde, Türkiye'nin AB'ne uyum sürecinde eğitim sistemindeki gelişmeler incelenecek, Türkiye'nin AB müzakere sürecinde eğitimle ilgili “ilerleme raporları”na değinilecektir.

Üçüncü bölümde ise, “Türkiye’de Devlet ve Vakıf Üniversitelerindeki Öğrencilerin, Avrupa Birliği Ve Türkiye’deki Eğitim Sistemi Hakkındaki Beklentilerinin Karşılaştırılması” anket yöntemiyle analiz edilerek değerlendirilecektir. Çalışmanın evrenini İstanbul’daki 1 devlet (Marmara üniversitesi) ve 1 vakıf üniversitesinin (Beykent Üniversitesi) öğrencileri oluşturmaktadır. Gerek farklı sosyoekonomik yapı gerekse öğrencilerin gelmiş oldukları il ve bölgeler açısından devlet ve vakıf olmak üzere iki farklı tür okul tercih edilmiş ve heterojen bir yapı olduğu düşünülmüş olan bu iki grup için kümeleme örnekleme ile her kümeden rasgele seçilen deneklere anket uygulaması yapılacaktır. Anketler, SPSS istatistik programına bütün verilerin girişinin yapılmasından sonra amaca uygun analizler ile değerlendirilecektir.

Sonuç bölümünde ise uygulama çalışması sonucunda elde edilen bulgular, değerlendirilecek ve çeşitli bakış açıları ile öneriler getirilecektir.

BÖLÜM I

AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM POLİTİKALARI VE PROGRAMLARI

1. AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM POLİTİKALARI

1.1. Avrupa Birliği ve Eğitim

“Avrupa Birliği (AB) fikri, ikinci dünya savaşının neden olduğu ekonomik ve siyasal kaosu çözmek için 1951 tarihinde Paris Antlaşması’yla Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT)’nun Fransa, Almanya, İtalya ve Benelux ülkeleri (Belçika, Hollanda ve Lüksemburg) katılımıyla ilk kez somut bir varlık haline gelmiştir.”¹ “Daha sonra bu işbirliği 1957 Roma Antlaşması’yla devam eden Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (EURATOM)’nun kurulmasıyla gelişen, Şubat 1992’de imzalanan ve Kasım 1993’te yürürlüğe giren Maastricht Antlaşması ile “Avrupa Birliği” adını alan ekonomik ve siyasal bir Avrupa bütünlüğünü hedefleyen birlik halini almıştır.”²

Birlik günümüzde; Belçika, Danimarka, Almanya, Yunanistan, İspanya, Fransa, İrlanda, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, Avusturya, Portekiz, Finlandiya, İsveç, İngiltere (Birleşik Krallık), Çek Cumhuriyeti, Estonya, Güney Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Polonya, Slovenya, Slovakya, Bulgaristan ve Romanya olmak üzere 27 üye ülkeden oluşmakta olup, Türkiye ve Hırvatistan birliğe aday ülkelerdir.³

AB’nin 21. yüzyılda gerçekleştirmeyi amaçladığı hedef, tek bir Avrupa Pazarı yaratarak Avrupa Birleşik Devletleri’ni oluşturmaktır. Bu pazarda vatandaşların, malların, hizmetlerin ve sermayenin sınır tanımadan serbest dolaşımı öngörülmektedir. Bu ülkelerin kültürleri, dilleri, eğitim sistemleri ve vatandaşlarının düşünce tarzları birbirinden oldukça farklıdır. Ve bir ülkenin eğitim sistemi, o ülkenin kültürel benliğinin bir ifadesidir.⁴

¹ Dedman, J.M., The Origins and Development of the European Union, 1945-95: A History of European Integration, London, 1996, s.72-73.

² Gevren, V.W., “The European Union” A Polity Of States And Peoples USA, 2005, s.7-8.

³ Somuncuoğlu, S., Avrupa Birliği Bitmeyen Yol, Ötüken Yayınları, s.19

⁴ www.yok.gov.tr/egitim/ab/avrupa.doc (20.11.2006)

Üye ülkeler arasında işbirliği, AB hareketlerinin önemli bir parçasıdır. Birlik çerçevesinde eğitim alanındaki ilk işbirliği, 1971 yılında üye ülkelerin eğitim bakanlarının toplantısı ile başlamıştır. 1972’de devlet ve hükümet başkanları, birliğin sosyal ve insancıl alanlarda gelişmesi gerektiğini vurgulamıştır. Böylece eğitim konusunda önemli bir adım atılmıştır. 1974’de Avrupa Komisyonunca ilk öneri paketleri hazırlanmıştır. Ve bu tarihte dokuz üye ülkenin eğitim bakanları, farklı eğitim sistemleri ile öğretim yöntemlerinin standartlaştırılması girişimlerinin başlatılması gerektiği üzerinde durmuşlardır.⁵

“1976 yılında AB Komisyonu, eğitim faaliyetlerinin temsilcilerinden oluşacak bir kurul tarafından yürütülmesine karar vermiş ve AB Eğitim Komisyonu kurulmuştur. AB Eğitim Komisyonu 1976’tan beri eğitim alanında faaliyetlerde bulunmakta olup 1993’ten bu yana Topluluğun eğitime ilişkin hedefleri şunlardır:

- Eğitimin Avrupa boyutunun, özellikle üye ülkelerin dillerinin öğretimi yoluyla geliştirilmesi (ör: Lingua programı);
- Ülkeler arasında öğrenciler ve öğretmenlerin hareketliliğinin sağlanması, diplomaların ve eğitim sürelerinin akademik olarak tanınmasının desteklenmesi (ör: Erasmus programı);
- Öğretim kurumları arasında işbirliğinin geliştirilmesi (ör: Comenius programı);
- Üye devletlerin öğretim sistemlerinin ortak sorunları üstüne bilgi ve deneyim aktarımının desteklenmesi (ör: Arion programı, Eurydice bilgi ağı);
- Gençler ve eğitimcilerin ülkeler arasında değişiminin desteklenmesi (ör: Youth for Europe)
- Açık öğretim ve uzaktan öğretimin geliştirilmesi (AUÖ); Üçüncü ülkeler ve başta Avrupa Konseyi olmak üzere yetkin uluslararası kurumlar ile eğitim konusunda işbirliğinin geliştirilmesi (ör: Tempus programı)."⁶

2000 yılında Lizbon’da yapılan Avrupa Konseyi Zirvesi’nde eğitimin kesin amaçları tekrar ortaya konmuştur. Bunlar, kişi başına düşen insan kaynakları yatırımını arttırmak, üçüncül nitelikleri olmaksızın okuldan ayrılan gençlerin sayısını azaltmak,

⁵ Gülcan, M.G., Avrupa Birliği (AB) ve Eğitim Süreci, Ankara, 2005, s.32.

⁶ www.ikv.org.tr/sozluk2.php?ID=1095 (12.11.2006)

okulları internete bağlamak, hayati programlar için ortak bir Avrupa formatı hazırlamak, bir Avrupa teknolojisi diploması oluşturmaktır.⁷

“Bununla birlikte AB ülkelerinde uygulanan yükseköğretim sistemleri için öngörülen yapısal değişikliğin niteliği ile kapsamının belirlenmesi amacıyla atılan ilk adım Sorbon Ortak Bildirgesi olup”⁸, bu bildirme “Alman, Fransız, İngiliz ve İtalyan Eğitim Bakanları tarafından 25 Mayıs 1998 tarihinde imzalanmıştır”.⁹

Bunu, “19 Haziran 1999 tarihinde Bologna’da imzalanan Bologna Deklarasyonu, 19 Mayıs 2001’de Prag’daki Prag bildirgesi, 4 Temmuz 2003 Graz’da imzalanan Graz Deklarasyonu, 19 Eylül 2003’de Berlin’deki Berlin Bildirgesi ve 19-20 Mayıs 2005 Bergen bildirgesi izlemiştir”.¹⁰

AB mesleki eğitim ve öğretimin desteklenmesi ve geliştirilmesine yardımcı olmak amacıyla bazı ajanslar kurulmuştur. Bunlardan Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi (CEDEFOP) 1975’te kurulmuş olup, bir Avrupa ajansıdır. CEDEFOP, AB çapında bir Avrupa yaşam boyu öğrenim alanı oluşturmak için çalışır. Bunu, mesleki eğitim ve öğretim sistemleri, politikaları, araştırmaları ve uygulamaları üzerine bilgi ve analizler sağlayarak yapar. Avrupa Eğitim Vakfı (ETF) ise, mesleki eğitim deneyimini bölgeler ve kültürler ötesinde paylaşarak kişilerin becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur ve böylece, insan hakları ve kültürel çeşitliliğe saygısı olan demokratik toplumlarda daha iyi yaşam koşullarını ve etkin vatandaşlığı teşvik eder. ETF ayrıca, Tempus programının uygulanmasında Avrupa Komisyonuna yardımcı olur. ETF genel olarak insan kaynakları geliştirme ve özel olarak da Avrupa istihdam politikası konusunda Avrupa uzmanlığına ve uygulamalarına erişimi teşvik ve yardım eder. CEDEFOP ile yakın işbirliği halinde çalışır.¹¹

Ulusal Ajansı (UA) da Avrupa Birliği Komisyonu kararı uyarınca, AB üyesi ya da aday bir ülkede, AB eğitim programlarının başlatılabilmesi için, katılımcı ülkelerin,

⁷ Topsakal, C., AB Eğitim Politikaları ve Bu Politikalara Türk Eğitim Sisteminin Uyumu, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2003 s.82.

⁸ www.yok.gov.tr/egitim/ab/avrupa.doc (20.11.2006)

⁹ Ulusal Ajans(UA), Bologna Sürecinin Temel Belgeleri, Ankara,2005, s.5.

¹⁰ UA., Bologna Sürecinin Temel Belgeleri, Ankara,2005,s.9,17,23,31,41.

¹¹ www.emcdda.europa.eu/index.cfm/index.cfm?fuseaction=public.AttachmentDownload&nNodeID=10555&sLang - European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (01.04.2007)

AB eğitim ve gençlik programlarından yararlanmalarını sağlamak üzere ülke içinde kurdukları ve ilgili taraflar ile işbirliği içinde programlardan yararlanma faaliyetlerini organize ve koordine eden uygulama birimleridir.

1.2.Avrupa Birliği Eğitim Politikalarının Temel Amaçları ve İlkeleri

“Eğitim Politikası; bir toplumun ya da eğitim kurumunun, istenen örgün ve yaygın eğitim amaçlarına ulaşması için alacağı kararlara hukuksal bir temel oluşturacak yargılarını kapsayan temel bir plandır. Eğitim politikasının belirlenmesinde toplumun değerler düzeni ile değişen toplumsal ve ekonomik koşulların payı ağır basar.”¹²

“Bu tanımdan şu çıkarımlar yapılabilir; Avrupa Birliği'nin örgün ve yaygın eğitim amaçları bulunmaktadır. Bu amaçlara ulaşmak için hukuki düzenlemelere temel oluşturacak yargılarını kapsayan bir plan yapılacak ve plana eğitim politikaları adı verilecektir.”¹³

Avrupa Birliği Eğitim Politikalarını oluştururken dünyada meydana gelen değişimleri göz önünde bulundurarak çeşitli eğitim planları yapılmaktadır. Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin eğitim sistemlerinde, ülkelerin çeşitli kültürel ve tarihsel geçmişinden kaynaklanan farklılıklar olmakla birlikte bu ülkelerin eğitim sistemlerinde aynı yönde gelişmeler olduğu da gözlemlenmektedir.

“6 Haziran 1974 tarihinde toplanan Topluluk Eğitim Bakanları, işbirliğinin öncelikli alanlarını belirlemişler ve bir eğitim komitesi kurmuşlardır. 9 Şubat 1976'da ise, topluluk bir eylem programını kabul etmiştir. Eylem programı aşağıdaki alanları kapsamaktadır;

- Üye ülkeler ile topluluğa üye olmayan ülkelerin vatandaşları ve çocuklarının eğitiminin sağlanması,
- Eğitim sistemleri arasında yakın bir işbirliğinin gerçekleştirilmesi,
- Yükseköğretim de işbirliğinin sağlanması,
- Eğitim ile ilgili veri istatistiksel çalışmalarda işbirliği

¹² Öncül, R., Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü, İstanbul, 2000, ss.407,392.

¹³ Topsakal, a.g.t., s.71.

- Yabancı dil eğitimi”¹⁴

“Konsey Ekim 1989’da ise eğitim alanında ortak politika ve işbirliği konusunda beş temel amaç vurgulamaktadır. Bunlar;

- Çok Kültürlülüğün Oluşturulması: Gençlerde Avrupa kimliği duygusu eğitim sistemindeki uygun önlemlerle geliştirilecektir. Aynı zamanda bu gelişime birçok dildeki gerçek dilsel aktiviteleri içerir. Hem kurumsal hem de kültürel boyutta değişim olmalıdır. Gençlerin, kültürel temellerin çokluğuna ve başkalarının dilsel ve kültürel kimliklerine saygı duyan bireyler olmaları yolunda değişim yapılmalıdır,
- Hareketlilik: Eğitim alanında çalışanlar (hem katılımcılar hem öğretim üyeleri) için olan bu değişim önlemleri aynı şekilde bir Avrupa kimliğinin gelişmesini teşvik etmelidir. Diplomaların ve mesleki vasıfların karşılıklı tanınması, ikamet ve çalışma yerinin serbest bir şekilde seçimi için çerçeve koşullarını yaratmalıdır,
- Herkes için eğitim fırsatı: Tüm gençler, özellikle ihmal edilmişler olmak üzere herkesi kapsayan, niceliksel ve niteliksel açıdan yüksek değerli eğitim arzları yoluyla mümkün olduğunca yüksek bir eğitim düzeyinin kazanımı için eşit fırsatlar elde etmelidirler,
- Mesleki bilgi: Öğretim personelinin iyileştirilmiş eğitim sistemlerinde hizmet içi eğitimleri yoluyla ve eğitim sistemlerindeki sürekli yönetsel düzeltmelerle, gençler optimal bir şekilde ekonomik, teknolojik, sosyal ve aynı şekilde mesleki yaşamın kültürel taleplerine hazır hale getirilmelidir,
- Dünyaya açıklık: Eğitim sistemi alanında uluslar arası örgütlerle olan kuvvetli değişim yoluyla ve aynı şekilde gelişmekte olan ülkelerle dayanışmacı işbirliği yoluyla, Avrupa boyutu dünya boyutuna doğru genişletilmelidir. Bu ilkeler temelinde ve Komisyon’un, Konseye orta vadeli ilkelerine ilişkin bildirim temelinde bu ortak kavramlara uygun olarak diğer bütünleştirici eğitim programları geliştireceklerdir.”¹⁵

¹⁴ Karluk, R., Avrupa Birliği ve Türkiye, İstanbul, 2007, s.397

¹⁵ Bardakçı İnan, S., AB Eğitim Programları – Erasmus ve Türk Yüksek Öğrenimi :Hollanda Örneği Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Haziran 2005, s. 12

Çağımızda eğitim uluslar arası bir nitelik kazanmıştır. Avrupa Birliği ülkelerinde eğitimin amacı da ortaktır. Dolayısıyla, eğitim sorunları da bir dereceye kadar ortaktır. Birlik üyesi ülkelerde eğitim sorunlarındaki benzerlikler nedeniyle alınan önlemler kadar uygulanan çözümlerde de benzerlik ve ortaklık olacak, sorunların çözümü için uluslar arası işbirliği çalışmaları yoğunlaşacaktır.¹⁶

Sonuç olarak, “Avrupa Birliğinin eğitim politikası en genel anlamda şu temel ilkelere dayanmaktadır;

- Tek bir Avrupa için eğitim,
- Öğrenen toplum,
- Yüksek kalitede eğitim,
- Eğitimde fırsat eşitliği,
- Eğitimde ve mesleki yönlendirmede işbirliği,
- Karşılıklı deneyim paylaşımı,
- Örgün eğitimde, açıklık ve işbirlikçi yönetmelerinin desteklenmesi,
- Etkileşimli öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi,
- Okullarda öz değerlendirilmeye dayalı yöntemin özendirilmesi,
- Sürekli eğitim”.¹⁷

1.3.Türkiye'nin ve AB Ülkelerinin Eğitim Sistemleri

Bu bölümde AB üye ülkelerinden (kurucu 6 ülke) Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg ile Türk Eğitim Sistemleri amaç ve ilkeleri, zorunlu eğitim kapsamı, eğitim kademeleri ve yükseköğretim sistemleri açısından kısaca incelenecektir.

1.3.1.Almanya

“Alman eğitim sisteminin ana hedefi, ders programlarında şöyle tanımlanmaktadır: Bireyin ilgi, eğilim ve becerilerini geliştirme talebini karşılamak; kişisel, mesleki ve sosyal yaşamını kendi sorumluluğu altında biçimlendirilmesini

¹⁶ Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği, AB Vizyonu, “Türkiye’de Eğitim ve Özel Okullar”, Antalya, 2006, s.93

¹⁷ Gülcan, a.g.k., s.31.

sağlamak; eğitimde fırsat eşitliği ile verimliliği birbirlerine bağlı ve birbirlerini tamamlayıcı ilkeler olarak kabul etmek. Bu temel hedefin yanında; okul öncesi eğitimin geliştirilmesi, ilköğretim sonrasında öğrencinin üst öğretime yönlendirilmesi amacıyla temel eğitimin yeniden düzenlenmesi, mesleki eğitimin daha iyi ve verimli hale getirilmesi, öğretmen ihtiyacının karşılanarak dengeli dağılımın sağlanması ve öğretmen eğitiminde reform yapılması ilkeleri yer almaktadır.”¹⁸

“Almanya’da eğitim, isteğe bağlı Okul Öncesi Eğitim ile başlamaktadır. Zorunlu eğitim süresi 12 yıldır. Eğitim; İlk öğretim (*Grundschule*), Orta öğretim Birinci Devre (*Gymnasium/ Realschule/ Hauptschule/ Gesamtschule/ Mittelschule*) Orta öğretim İkinci Devre – (*Gymnasium/ Berufliches Gymnasium/ Fachgymnasium/ Gesamtschule*), Mesleki eğitim; tam zamanlı mesleki okul (*Berufsfachschule, Fachoberschule, Berufsoberschule*), İkili sistem: yarı zamanlı mesleki okul ve yarı zamanlı iş başı öğretim (*Duales system*) ile yükseköğretim biçiminde yapılandırılmıştır.”¹⁹

Almanya’da eyalet sistemine dayalı yönetim biçiminin gereği olarak federatif bir eğitim ve kültür politikası izlenmektedir. Eğitim – öğretim işleri tamamen eyaletlerin yetki ve sorumluluklarındadır. Eğitim bakanlığı, valilik ve eğitim müdürlüğü olmak üzere her eyalette eğitim sisteminden sorumlu üç ana makam bulunmaktadır. Her eyalet kendi eğitim – öğretiminden sorumlu olduğu için eyaletlerin eğitim sistemleri arasında bazı farklılıklar olmakla birlikte, genel ilke ve amaçlar, zorunlu eğitim, yönlendirme sınıfları, mesleki eğitim gibi temel konular arasında büyük ölçüde birliktelik bulunmaktadır.²⁰

“Yükseköğretim de ise “Almanya , federal düzeydeki 7 Aralık 1993 tarihli Yükseköğretim Çerçeve Kanununa uymaktadır. Her eyaletin bu çerçeve kanununa uygun olarak ayrıntıları düzenleyen o eyaletteki yükseköğretim kurumlarına özgü kanunları vardır.”²¹ Almanya’da yüksek öğretim kurumları; üniversiteler (*Universitäten*) ile üniversitelerle eş değerdeki yüksek öğretim kurumlarını yani sanat kolejleri (*Technische Hochschulen/ Universitäten, Pädagogische Hochschulen,*

¹⁸ Gülcan, a.g.k., s.68

¹⁹ www.megep.meb.gov.tr (20.06.2007)

²⁰ Gülcan, a.g.k., s.69

²¹ Doğramacı, İ., Türkiye’de ve Dünyada Yükseköğretim Yönetimine Bakış, 2000,s.42

Theologische Hochschulen), *Kunsthochschulen*), müzik kolejleri (*Musikhochschulen*) ve uygulamalı bilimler üniversitelerini (*Fachhochschulen*) kapsamaktadır".²²

"Üniversiteye girişte genel yüksek öğretim ya da mesleki yüksek öğretim olgunluk diploması gereklidir. Üniversitelerde genel olarak lisans eğitimi 4-5 yıl, tıp eğitimi 6 yıl, yüksekokullarda eğitim ise 3-4 yıl sürmektedir".²³

1.3.2. Belçika

"Belçika'da eğitimin yetki ve sorumlulukları, 1980 ve 1989'da yapılan eğitim reformuyla, merkezden yerel yönetimlere devredilmiştir. Devletin kontrol altında tuttuğu üç alan vardır. Zorunlu eğitim süresinin belirlenmesi, okul bitirme koşullarının belirlenmesi ve öğretmenlerin özlük haklarının düzenlenmesi. Ülkenin üç resmi dili (Almanca, Fransızca, Felemenkçe) ve her topluluk için ayrı eğitim sistemi vardır. Ancak son yıllardaki gelişmeler ve eğilimler sonucunda eğitim sistemleri büyük ölçüde benzeşmeye başlamıştır. Herkes için eşit ve parasız olan Belçika eğitim sisteminin amaçları şu şekilde özetlenebilir;

- Öğrencilerin yetenek ve niteliklerini artırıcı yeni bilgiler kazandırmak,
- Halkın kültürünü arttırmak ve kültür birliği sağlamak, hak arama ve eşitsizliklerle mücadele etmeyi öğretmek,
- Öğrencilerin, açık fikirli olmalarını sağlamak ve yeteneklerini göstermeleri için fırsat vermek,
- Öğrencilerin ilgi/yeteneklerini geliştirmelerini, problemleri algılama ve sorulara çözüm yolu bulmalarını sağlamaktır".²⁴

"Belçika'da zorunlu eğitim, 6-18 yaş arasında kalan 12 yıllık bir dönemi kapsamaktadır. Okul öncesi eğitim isteğe bağlı olup 2,5-6 yaş arası dönemi kapsamaktadır. Okulöncesinden sonra altı yıllık zorunlu ilköğretim dönemi başlar, bu altı yıl iki yıllık üç dönemden oluşmaktadır. Ortaöğretim de iki şekilde uygulanır; Birincisi iki yıl üç aşamalı, ikincisi ise üç yıl iki aşamalıdır".²⁵

²² www.megep.meb.gov.tr (20.06.2007)

²³ Milli Eğitim Bakanlığı (MEB.), Türkiye ve AB Ülkelerinin Eğitim Sistemleri, Ankara, 2006, s.42

²⁴ Gülcan, a.g.k., s.100-101

²⁵ Gülcan, a.g.k., s.106-107

“Yükseköğretime devam etmek isteyen öğrenciler, ikinci kademe ortaöğretim (lise) sertifikasına sahip olmalıdırlar. Burada temel akademik programlar ve temel akademik programı takip eden geliştirilmiş akademik programlar (öğretmen eğitimi, doktora v.s.) olmak üzere iki farklı seviyede eğitim verilmektedir. Temel akademik programları 2-3 yıllık birinci devre veya 4 yıllık ikinci devre olmak üzere iki devreye bölünmüştür”.²⁶

1.3.3.Fransa

“Fırsat eşitliği ve laik eğitim Fransız eğitiminin temel ilkeleridir. Demokratikleşme, topluma uyum ve katılım diğer önemli ilkelerdir. Uyum, her Fransız vatandaşının eğitimde, iki yaşında başlayarak kendi ihtiyaçlarını karşılama ve özgür düşünce geliştirmelerini öngörmektedir. Fransızlar, eğitim yoluyla tarih bilinci oluşturmak ve yurtsever vatandaşlar yetiştirerek ayrıca her vatandaş için var olan potansiyeli kullanarak onları çok kapsamlı bir şekilde ve teknik eğitim ile desteklemiş olarak yetiştirmeyi amaçlamaktadır”.²⁷

Fransa’da, nüfusun % 80’inden fazlasına hitap eden devletin eğitim kurumlarında laiklik esastır. Bununla birlikte “öğretimde özgürlük ilkesi” gereğince, büyük çoğunluğu devletle sözleşme imzalamış olan Katolik kurumların oluşturduğu özel eğitim de bulunmaktadır. 10 Temmuz 1989 tarihli kanun ile eğitim en öncelikli ulusal hedef olarak tayin edilmiştir. Eğitim politikasının uygulanmasında, anayasanın belirlediği çerçevede hükümet yetkili kılınmıştır. Bu yetki doğrultusunda görev yapan eğitim politikasından sorumlu iki bakanlık Milli Eğitim Bakanlığı ve Yüksek Öğretim ve Araştırma Bakanlığı’dır. Ayrıca bunların dışında Çalışma Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Fransız Dil ve Kültür Bakanlığı gibi bakanlıklar da ilgili alanlardaki eğitim faaliyetlerinden sorumludurlar.²⁸

“Fransa’da 6-16 yaşları arasında eğitim zorunludur. Okul öncesi eğitim zorunlu olmamasına rağmen, bütün çocuklar 3 yaşından itibaren anaokulu (*école maternelle*)’e

²⁶ MEB., a.g.k., s.57

²⁷ Gülcan, a.g.k., s.156

²⁸ Kılıç, H.-Küçüktepe, S.-Turgut, H.-Altınışık, S.-Karhan, İ.-Çolak E.-Büyükduman, İ.-Cengizhan, S.-Kablan, Z.-Üredi, I.(Ed. Akarsu F.), Ülkeler ve Eğitim Sistemleri Karşılaştırma Yazıları, Ankara, Mayıs 2005, s.42

giderler. Zorunlu eğitim 3 safhaya ayrılmıştır. İlkokul eğitimi (*école élémentaire*), 6-11 yaş arası, Orta Öğretim Birinci Devre (*collège*), 11-15 yaş arası ve Orta Öğretim İkinci Devresi. Öğrenciler, normalde 15 yaşında, *classe de seconde*'a (ilkokuldan sonraki beşinci yıl) başlamak için bir genel ve teknolojik lise (*lycée d'enseignement général et technologique*) veya bir meslek lisesi (*lycée professionnel*)'ne kayıt yaptırırlar; bu eğitimlerini tamamladıklarında zorunlu eğitimin sonuna denk gelen yaşa ulaşmış olurlar. Bunun ardından, öğrencilere 3 eğitim seçeneği sunulur:

Üç yıllık eğitimin ardından (“ikinci”, “birinci” ve “son” sınıflar) genel bakalorya (olgunluk sınavı) ile sonuçlanan genel eğitim,

Üç yıl süren ve teknolojik bakalorya ile sonuçlanan teknolojik eğitim; mesleki yeterlik sertifikası (*certificat d'aptitude professionnelle-CAP*),

Mesleki eğitim diploması (*brevet d'études professionnelles-BEP*) ile sonuçlanan iki yıllık mesleki eğitim ve ardından mesleki bakalorya (*baccalauréat professionnel*) derecesine ulaşılmasını sağlayan iki yıllık ek eğitim”.²⁹

“Yükseköğretim, beş katolik kurumu hariç tamamı devlete ait üniversitelerde ya da yüksek kamu kesimi okullarında veya bazıları büyük okullar(*grandes école*) olarak bilinen özel “okullarda” verilmektedir. Enstitüler ve okullar üniversitelere bağlı olabilir. Bunlar içerisinde kısa teknolojik dersler veren teknoloji enstitüleri (*instituts universitaires de technologie-IUTs*), mühendislik alanında yeterlilik almak için çalışan öğrencilere yönelik mesleki enstitüler (*instituts universitaires professionnalisés*) ve öğrencileri öğretmen alımı sınavlarına hazırlayan ve öğretmenlik eğitimi, vs. sağlayan öğretmen eğitim enstitüleri (*instituts universitaires de formation des maîtres-IUFMs*) bulunmaktadır”.³⁰

“Fransa’da üniversiteler; bakalorya (üniversite çalışmalarına kabul diploması) ya da bunlara eşdeğer bir yeterlilik belgesi sahibi öğrencileri kabul eder. Uzun üniversite programları, geleneksel olarak, ulusal derecelerin alınmasını sağlayan ve birbiri ardına gelen üç eğitim aşaması halinde yapılandırılmıştır. Buna göre Bakaloryadan sonraki iki yıllık dönemi kapsayan genel üniversite çalışmaları diploması; üçüncü yılı kapsayan ve kısmen bir üniversite diplomasına eşdeğer olan lisans eğitimi,

²⁹ www.megep.meb.gov.tr (20.06.2007)

³⁰ www.megep.meb.gov.tr (20.06.2007)

bakoloryadan sonraki dördüncü yıla tekabül eden mastır eğitimi ve doktora eğitimi verilmektedir”.³¹

1.3.4. Hollanda

“Hollanda eğitim sisteminin temel özelliklerinden birisi eğitim özgürlüğüdür. Bu Hollanda anayasasının 23. maddesinde; Dini ve ideolojik ilkelere uygun okul açma özgürlüğü, genel ve özel eğitim arasında parasal eşitlik, belediyenin gücü dâhilinde genel eğitime uygun biçimde yardım yapma zorunluluğu şeklinde ifade edilmektedir”.³²

“Hollanda da eğitim sistemi, kanunda düzenlenmiş, merkezi yapı ve okul yönetimi ile birleştirilmiş bir eğitim sistemidir. Eğitim sisteminin sorumluluğu, Eğitim Kültür ve Bilim Bakanlığında, eğitim ile ilgili yasa düzenlemek ise Hollanda Parlamentosundadır. İlk ve orta okullar ile mesleki eğitim okullarının planlaması yerel yönetimlerce belirlenir.”³³

“Hollanda’da çocuklar 5 yaşına gelene kadar eğitim zorunlu olmamasına rağmen neredeyse her 4 yaşındaki çocuk (%99.3) ilkokula gitmektedir. Hollanda da 1 Ağustos 1985 tarihli İlköğretim Yasası ile ilkokula başlama yaşı 4 yaşa indirilmiştir. Hollanda 4 yaşına kadar olan yaş gruplarındaki çocuklar için eğitim sunmamaktadır. Zorunlu eğitim 5-17 yaş arası 12 yıldır. İlköğretim (*Primair onderwijs*), 5-12 yaş arasında olup, ilkokul (*Basisschool*) ve ilköğretim için özel okul (*Speciale scholle vorr basisonderwijs*)’u kapsamaktadır. Orta öğretim (*Voortgezet onderjiws*) ise; Üniversite öncesi öğretim (*onderwijs, gymnasium ve atheneum’u* içeren *Voorbereidend wetenschappelijk- VWO*), Genel orta öğretim (*Hoger algemeen voortgezet onderwijs- HAVO*), Mesleki eğitim öncesi orta öğretim (*Voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs*) ve Özel orta öğretim (*Speciaal voortgezet onderwijs*) şeklinde olup 12-18 yaş arasında değişmektedir.”³⁴

³¹ MEB., a.g.k., s.96

³² Türkoğlu, A., Karşılaştırmalı Eğitim “Dünya Ülkelerinden Örneklerle”, Adana, 1998, s.424

³³ Gülcan, a.g.k., s.135

³⁴ www.megep.meb.gov.tr (20.06.2007)

“Hollanda’da yüksek öğretim sistemi üniversitelerde verilen akademik yükseköğretim, mesleki yükseköğretim ve Açık üniversite eğitiminden oluşur.”³⁵ Hollanda’da üniversiteler Eğitim, Bilim ve Kültür Bakanlığına bağlıdır. Eylül 1997’de çıkarılan “Üniversite Yönetimini Modernleştirme Kanunu” ile her üniversite için üyeleri bakan tarafından atanan bir denetleme kurulu kurulmuştur.”³⁶

“Hollanda’da ikili bir yüksek öğrenim sistemi vardır. Bular; Üniversiteler tarafından verilen üniversite öğrenimi (*wetenschapellijk onderwijs- WO*) ve Meslek Yüksek Okulu tarafından verilen profesyonel yüksek öğrenim (*hoger beroepsonderwijs-HBO*) sistemleridir. Üniversiteye kabul edilme bir üniversite öncesi (VWO) okul bitirme sertifikası ya da HBO yeterlilik sertifikası ile mümkündür. Gerekli yeterliliklere sahip olmayan 21 yaş ve üzeri yaş grubundaki kişiler özel bir giriş sınavını geçtikten sonra kabul edilebilirler”.³⁷

1.3.5. İtalya

“İtalyan Anayasasına göre eğitimin temel ilkeleri; Eğitim özgürlüğü, farklı kademelerde ve tiplerde okulların varlığı ve zorunlu eğitimin devlet garantisi, ayırım gözetmeksizin herkese eğitim, herkese özel okul açma hakkı, en az 8 yıl zorunlu ve parasız eğitim, yetenekli öğrencilere mali destek olarak belirtilmiştir. Özel ve resmi tüm okullar devlete bağlıdır. Ve geleneksel olarak eğitim merkezden yönetilmekle birlikte 1972 yılından beri çok sayıda yönetim yetkisi yerel bölgelere verilmiştir. Yine de genel politikalar merkezden saptanmaktadır.”³⁸

“İtalya da zorunlu eğitim, 6-14 yaş arasında; beş yıl birinci kademe, üç yıl ikinci kademe olmak üzere sekiz yıl sürer. Eğitimin ilk aşamasında 3 yaşını aşmamış çocuklar için gündüz bakımevleri (*Primo ciclo dell’istruzione*) mevcuttur. 3 yaşından itibaren çocuklar anaokullarına gidebilirler. İlkokul (*Scuola primaria*) 6-11 yaş, orta öğretim birinci devre okulu (*Scuola secondaria di I grado*) 11-14 yaş arasındadır. Bu zorunlu eğitimden sonra 14-19 yaş arası orta öğretimi ikinci devresi başlar. Burada öğrenciler; Klasik eğitim (*Liceo classico*), bilimsel orta öğretim (*Liceo scientifico*), sanat eğitimi

³⁵ MEB., a.g.k., s.108

³⁶ Doğramacı, a.g.k., s.44

³⁷ www.megep.meb.gov.tr (20.06.2007)

³⁸ Türkoğlu, a.g.k., s.260

(*Liceo artistico*), sanat okulları (*Istituti d'arte*), teknik eğitim- teknik okul (*Istituto Tecnico*) ve mesleki eğitim - meslek okulu (*Istituto professionale*) alanlarından birini seçebilir. Bazı orta öğretim ikinci devre kurumları iki aşama halinde düzenlenmiştir ve bu iki aşama arasında otomatik geçiş söz konusudur.”³⁹

“İtalya’da iki temel yükseköğretim türü mevcuttur: üniversitede sunulan yükseköğretim ve üniversite dışı yükseköğretim. 1999 yılında Bologna Bildirgesi’nin imzalanmasının ardından, İtalya’da yükseköğretim önemli bir reform sürecine girmiştir. 509/99 sayılı Bakanlık Kararnamesi’ne uygun olarak, yükseköğretim derecesi artık iki temel aşama üzerine oturtulmuştur (3 yıllık bir eğitim süresini kapsayan *Laurea* ve ardından iki yıl süreli *Laurea specialistica* – “3+2” yıldan oluşan bir sistem oluşturulmuştur). Üniversite dışı yükseköğretim hizmeti veren sektör ise; sanat ve müzik (*Alta formazione artistica e musicale*), dil eğitimi (Scuole superiori per la mediazione linguistica), yüksek teknik eğitim (*Istruzione e formazione tecnica superiore*) ve her biri kendi özel yapısına, yönetmeliğine ve teşkilatına sahip bir kaç tane daha yükseköğretim alanını kapsamaktadır.”⁴⁰

“Tüm yükseköğretim kurumlarına ortaöğretim diplomasının yanı sıra merkezi olarak yapılan sınav sonuçlarına göre öğrenci alınmaktadır. 3-4 yıllık eğitim ile lisans derecesi, lisans derecesi üzerne1-2 yıllık eğitim ile mastır derecesi verilir. Mastır eğitiminin tamamlanmasından sonra yapılan 3-4 yıllık doktora çalışması ile doktora unvanı verilir.”⁴¹

1.3.6. Lüksemburg

“Lüksemburg eğitim sisteminin temel amaç ve ilkeleri; Öğrencilere imkan ve fırsat eşitliğine dayanan eğitim sağlamak, eğitimde geniş seçenekler sunmak, mesleki eğitim vererek, öğrencileri yaşama hazırlamak, ilköğretimde öğrenciye temel eğitim vermek, öğrencilerin yeteneklerini geliştirerek, değişen dünyaya uyumlarını

³⁹ www.megep.meb.gov.tr (20.06.2007)

⁴⁰ www.megep.meb.gov.tr (20.06.2007)

⁴¹ MEB., a.g.k., s.156

kolaylaştırmak, temel eğitimle, öğrencilerin topluma, doğal ve kültürel çevreye, teknolojiye saygı duymalarını sağlamaktır.”⁴²

“Lüksemburg’da zorunlu eğitim 6 yıl ilköğretim ve 3 yıl ortaokul olmak üzere 9 yıl ilköğretim, 2 yıl da okulöncesi eğitim olmak üzere toplam 11 yıldır. Zorunlu eğitime 4 yaşında başlanıp 15 yaşında tamamlanır. İlkokuldan sonra öğrenciler ortaokul merkezi giriş sınavı ile genel ortaöğretim (alt ve üst düzey) yada teknik ortaöğretim (alt-orta ve üst düzey) olmak üzere iki seçenekten birine yerleştirilir. Yükseköğretime girişte teknik ortaöğretim bitirme sertifikasına sahip olanlar ilk yıla doğrudan kabul edilebilirler. Genel ortaöğretim bitirme sertifikasına sahip olanlar dosyalarına dayalı olarak kabul edilirler. Üçüncü yılın sonunda diplomanın ve teknisyen-mühendislik unvanı alındığı bir sınav vardır.”⁴³

1.3.7.Türkiye

“24.06.1973 tarihli, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda, Türk Millî Eğitiminin genel amaçları şu şekilde ifade edilmiştir; Türk Milletinin bütün bireylerini; Atatürk ilke ve devrimlerine Anayasa’da ifade edilen Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin milli, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa’nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe, karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek. İlgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda geliştirmek gerekli bilgi, beceri, davranış ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırma yoluyla hayata hazırlamak, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak. Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı

⁴² Gülcan, a.g.k., s.213

⁴³ Gülcan, a.g.k., s.218

desteklemek, hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmak hedeflenmektedir.”⁴⁴

Türkiye’de eğitim merkeziyetçi bir sistem ile yönetilmektedir. Milli Eğitim Bakanlığı örgüt yapısı; merkez, taşra eğitim bölgeleri ve yurt dışı örgütlerinden oluşmaktadır. Zorunlu eğitim sekiz yıldır. Okul öncesi eğitim zorunlu olmayıp zorunlu eğitim 6-12 yaş arasındaki ilköğretim kısmını kapsamaktadır.

“Türk eğitim sistemi örgün ve yaygın eğitim olmak üzere iki ana başlık altında incelenebilir. Yaygın eğitim; pratik kız sanat okulları, olgunlaşma enstitüleri, halk eğitim merkezleri, meslek kursları, mesleki açık öğretim gibi birimlerden oluşmakta olup, örgün eğitimden yararlanamayan yada örgün eğitim sonrası yükseköğretime gidemeyip bir meslek alanında kendini geliştirmek isteyenler için eğitim vermektedir. Örgün eğitim; okul öncesi (anasınıfı, anaokulu, uygulama anaokulları) ilköğretim (YİBO, PİO, Özel eğitim veren İ.Ö.O), ortaöğretim (Genel ortaöğretim, Mesleki ve Teknik ortaöğretim) ve yükseköğretimden oluşmaktadır. İlköğretim’den sonra ortaöğretime geçiş sınavlı ve sınavsız olmak üzere iki şekilde yapılmaktadır. Eğitimdeki yeni yapılanma sürecinde ortaöğretimin ilk yılında yapılan mesleki yönlendirme ile öğrencilerin ortaöğretim birinci sınıf sonunda da ilgi ve istekleri doğrultusunda genel lise ile mesleki lise arasında geçiş yapması olanağı da sağlanmıştır.”⁴⁵

“Türkiye’de yükseköğretim kurumları; Üniversiteler, Fakülteler, Enstitüler, Yüksekokullar, Konservatuarlar, Meslek Yüksekokulları Uygulama ve araştırma merkezlerinden oluşmakta olup yükseköğrenim genel olarak paralıdır. Başarılı olan fakat maddi imkânları elverişli olmayan öğrencilerin kayıt ücreti, imtihan harcı gibi her türlü öğrenim giderleri burs, kredi yatılılık ve benzeri yollarla sağlanır. Üniversiteye girişte Ortaöğrenim diploması gereklidir. Üniversitelerde genel olarak lisans eğitimi ; ön lisans ve lisans olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Ön lisans 2- 3 yıl, lisans 4-6 yıl sürmektedir. Lisans derecesi üzerine mastır derecesinde eğitim, mastır eğitiminin tamamlanmasından sonra da doktora eğitimi yapılabilir.”⁴⁶

⁴⁴ www.meb.gov.tr/Stats/Apk2002/3_1.htm (10.01.2006)

⁴⁵ Işık, Y.-Aksoy, Z.-Katırcı, M.-Mısırlıoğlu, A., 2001 Yılı Başında MEB, 2000, s.11

⁴⁶ Resmi Gazete, “16.06.1983 tarih ve 2842 Sayılı Yasa Milli Eğitim Temel Kanununda Yapılan Değişiklik”, 1983

“Türkiye’de; Yükseköğretim kurumlarının amaçları, açılış, kuruluş ve işleyişleri ile öğretim elemanlarına ilişkin esaslar ve yükseköğretim kurumları ile ilgili diğer hususlar, özel kanunlarında belirlenir.”⁴⁷

Yükseköğretime devam etmek isteyen öğrenciler, ilköğretimden sonra ortaöğretim (lise) diplomasına sahip olmalıdırlar. Öğrenciler yüksek öğretim kurumlarına esasları YÖK tarafından tespit edilen sınavla girerler. Sonuçların değerlendirilmesinde adayların ortaöğretimdeki başarıları da dikkate alınır. Üniversiteye yerleştirme öğrenci seçme sınavı sonuçlarına ağırlıklı ortaöğretim başarı puanının belli bir katsayı ile çarpılarak eklenmesi sonucunda hesaplanan puana göre yapılmaktadır. Ayrıca ortaöğretim kurumlarını birincilikle bitiren adaylar, kendileri için yükseköğretim kurumlarında ayrılan kontenjanlara, tercih ve puanları göz önünde tutularak yerleştirilir.⁴⁸ Bunun dışında meslek lisesi mezunları, alanlarında tercih yapmak şartıyla yükseköğretim kurumlarının 2 yıllık ön lisans programlarına, ortaöğretim başarı puanları ve tercihleri göz önünde bulundurularak yerleştirilmektedir.

1.3.Türk Eğitim Sistemi Amaçları İle AB Üyesi Ülkelerinin Eğitim Amaçlarının Karşılaştırılması

“Türk Eğitim Sistemi genel amaçları ile AB üyesi ülkelerin Eğitim Sistemlerinin amaçları karşılaştırıldığında;

- Bireyin ilgi ve yeteneklerinin geliştirilmesi ve ilgileri doğrultusunda üst öğretime hazırlanması, farklı düşünce ve insan haklarına saygılı, demokratik kişiliğe sahip bireyler yetiştirme, sorumluluk sahibi, bağımsız tutum geliştirebilen, yapıcı, yaratıcı ve sorun çözebilen bireyler yetiştirme; Almanya, Belçika, ve Türkiye’de ortak amaç olarak görülmektedir.
- Türkiye’de olduğu gibi Eğitim Bakanlığı veya Milli Eğitim Bakanlığı olarak tek bir bakanlık şeklinde örgütlenen AB ülkeleri (Danimarka, Belçika, Portekiz, İtalya, Yunanistan) olmakla birlikte, bazı AB ülkelerinin de (Hollanda, İsveç, İspanya, Lüksemburg) eğitim bakanlıklarının, eğitimin yanında kültür, sanat, bilim v.b. gibi başka alanda da sorumlu olarak örgütlenmiş olduğu görülmektedir.

⁴⁷Resmi Gazete, “24.06.1973 Tarih ve 14574 Sayılı 1739 Milli Eğitim Temel Kanunu”,1973

⁴⁸ MEB., a.g.k., s.32

- Ayrım gözetmeksizin fırsat eşitliğine dayalı eğitim olanağı sağlama, ekonomik ve sosyal hayata uyum, iş dünyasını tanıyan bireyler yetiştirme, gelişen dünyaya uyum, bireylerin kişisel, fiziksel ve sosyal gelişimi ortak AB üyesi ülkeler ile Türk eğitim sisteminin ortak amaçları olduğu gözlemlenmiştir.
- Diğer taraftan Atatürk ilkelerine bağlılık, Türk milletinin insani, manevi ve kültürel değerlerini koruma, hür ve bilimsel düşünce gücüne sahip olma gibi hedeflerde farklılaşma olduğu görülmektedir.”⁴⁹

Bunalar dışında da AB üyesi ülkelerin eğitim sistemi ile Türk eğitim sisteminde görülen farklılaşmalar özetle şu şekilde değerlendirilebilir;

Zorunlu eğitim süresinin AB ülkelerinde, 9-12 yıl (Almanya;12, Avusturya;9, Belçika; 12, Danimarka; 9, Fransa;10, Finlandiya; 9, Hollanda; 12, İngiltere;11, İrlanda; 12, İsveç;9, İtalya; 10, Lüksemburg;11, Yunanistan; 9) olduğu, buna karşılık Türkiye ‘de zorunlu eğitim süresinin 8 yıl olduğu görülmektedir. Eğitim yönetimi ve örgüt yapısında Türkiye ile AB ülkeleri arasında bakanlık merkez örgütü ve taşra örgütü bakımlarından önemli farklılıklar vardır. Genel olarak AB ülkelerinin eğitim yönetiminde yerel otoritelerin yetkilendirildiği, eğitim yönetiminde kurullar, komisyonlar ve konseylerin yetki ve sorumluluk üstlendiği görülmekte olup Türkiye’de ise eğitim yönetimi ve örgüt yapısının merkeziyetçi bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. ⁵⁰

AB ülkelerinde yükseköğretim sistemleri çeşitlilik göstermektedir. Tablo 1’de de AB ülkelerindeki yükseköğretim sistemleri ve derece yapılarının karşılaştırılması gösterilmiştir.

⁴⁹ Gülcan, a.g.k., s.249, 250.

⁵⁰ Gülcan, a.g.k., s.255, 265.

TABLO 1: AB Ülkelerindeki Yükseköğretim Sistemlerinin Karşılaştırılması⁵¹

Ülke	Yükseköğretim Sistemi		Derece Yapısı		Doktora Derecesi Yapısı	
	Birleşik	İkili	Tek Basamak	İki Basamak	Tek Basamak	İki Basamak
Almanya		✓	✓ (5)		✓ (3)	
Avusturya		✓	✓		✓ (3)	
Belçika (Fl)		✓	✓ (4)		✓	
Belçika (Fr)		✓	✓ (4)		✓	
Danimarka		✓		✓		✓
Finlandiya		✓		✓	✓ (2)	
Fransa		✓		✓	✓ (2)(3)	
Hollanda		✓ (6)	✓		✓	
İngiltere	✓			✓	✓	
İrlanda		✓		✓	✓	
İspanya	✓		✓		✓	
İsveç	✓			✓	✓ (2)	
İtalya		✓ (1)	✓		✓	
İzlanda		✓		✓		✓
Liechtenstein		✓		✓	✓	
Lüksemburg		✓				
Norveç		✓		✓	✓	
Portekiz		✓		✓	✓	
Yunanistan		✓	✓		✓ (2)	

¹ Yükseköğretim sistemi temelde ikilidir, ancak üniversite dışı kurumların sayısı son derece azdır.

² Araştırmaya dayalı ara doktora derecesi verilir. Fransa ile Yunanistan'da, doktora programına başlayabilmek için ara dereceye sahip olmak zorunludur. Finlandiya ile İsveç'te ise, doktora derecesinden daha düşük düzeydeki ara dereceyi almak isteğe bağlıdır ve doktora programına başlayabilmek için zorunlu değildir.

⁵¹ www.yok.gov.tr/egitim/ab/avrupa.doc (20.11.2006)

³ Doktora derecesinden ayrı olarak **Habilitation** derecesi de alınabilir.

⁴ Belçika'daki her iki topluluğa (Flaman ve Fransız) ait yükseköğretim sistemini hem tek hem de iki basamaklı olarak nitelemek mümkündür. Üniversiteler tarafından verilen derecelerin çoğunluğu iki aşamalıdır. İki ile üç yıl süreli ilk aşamayı tamamlayanlara **Candidat/Kandidaat** diploması verilir. Bu diploma ara bir derece olarak nitelendirilir.

⁵ Yeni düzenlemelerle, iki basamaklı sistem de (**Bachelor** ve **Master**) başlatılmıştır.

⁶ Üç yıllık bir eğitimden sonra alınabilecek ilk derece olan **Kandidaats** derecesi başlatılmıştır.

“AB'nin Eğitim Politikası genellikle üye devletlerin yetkisi altındadır. Avrupa Birliği kurumlarının yetkisi son derece sınırlı olup belirli bir koordinasyon görevi yürütmekten ibarettir. Bununla beraber özellikle öğrenci değişimi, eğitim programlarının kalitesinin artırılması, üye ülkeler arasındaki okullar arasında belirli bir standardizasyon sağlanması gibi konularda AB'nin katkıları yadsınamaz.”⁵²

“Avrupa komisyonu yıllar boyunca eğitim, öğrenim/öğretim, gençlik, spor ve vatandaşlık gibi, bütün Avrupalıların günlük hayatlarını yakından ilgilendiren konularda yeni nesil programlar ve eylemler başlatmıştır. Avrupa'nın odak noktası ve temel varlığı insan kaynakları olan bu programlar Socrates, Leonardo da Vinci, Youth for Europe ve Tempus'tan oluşmaktadır.”⁵³

1.5.Türkiye’de Üniversitelerin Erasmus Programlarına Bakışları

Erasmus Değişim Programı, gençlerin kendilerine sunulan fırsatlardan en iyi biçimde yararlanmalarını sağlarken, fırsatçılığa ve eşitsizliğe yol açmadan, sadece bilimsel düzeyin yükselmesine değil aynı zamanda gençler arasında kültür, dostluk, paylaşım, karşılıklı saygı ve anlayış kavramlarının yerleşmesini de sağlamaktadır.

“Türkiye’den Erasmus pilot uygulamasına öğrenci değişimi kapsamında katılan 15 üniversitemiz; rektörlüklerden alınan resmi bilgiler doğrultusunda, öğrenci

⁵² Palabıyık, M.S.-Yıldız, A., Avrupa Birliği, Ankara, s.68.

⁵³ İktisadi Kalkınma Vakfı (IKV)., Avrupa Birliği'nin Bilim, Araştırma ve Eğitim Politikaları ve Türkiye'nin Uyumu, İstanbul, 2004, s. 42

değişimine etki edebilecek hususların dikkate alınması ve puanlanması usulü ile yapılan seçimle AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi (Ulusal Ajans) tarafından oluşturulan geçici komisyon tarafından 18 Nisan 2003'te belirlenmiştir. Bölgelerin nüfusu, üniversitelerin yoğunluğu, üniversitelerin öğrenci sayısı dikkate alınarak bölgelere göre 15 kontenjan dengeli bir şekilde dağıtılmış ve Marmara'dan İstanbul, İstanbul Teknik, Marmara, Galatasaray, Sabancı; İç Anadolu'dan Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Bilkent, Ankara; Ege'den Dokuz Eylül ve Ege; Akdeniz'den Çukurova ve Akdeniz; Karadeniz'den Karadeniz Teknik Üniversitesi; Güney Doğu Anadolu'dan Gaziantep; Doğu Anadolu'dan da Atatürk üniversiteleri pilot uygulamada sınırlı sayıda karşılıklı değişim yapmak üzere seçilmiştir. Bu seçim yapılırken yine bu programın bir parçası olarak, Yıldız Teknik, Boğaziçi ve Uludağ üniversiteleri **Bologna Süreci** adı verilen ve genel olarak üniversitelerdeki eğitim düzeyinin niteliğini artırma konusunda AB üniversitelerinin işbirliği zemini olan 'Kalite Kültürü' projesine fiilen katılıyor olmalarından ve böylece programa bir şekilde dahil olmalarından dolayı seçici komisyon tarafından değerlendirmeye alınmamıştır".⁵⁴

"Bahsi geçen 15 üniversiteden 135 civarında öğrenci, bu okulların pilot uygulamaya mahsus eşleştirildikleri AB ülkelerinden üniversitelere gitmeleri, buna mukabil aynı okullardan bizim 15 üniversitemize 45 civarında öğrenci gelmesi öngörülmüştür. İlk öğrencilerimiz Ege, Galatasaray ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Portekiz, Fransa ve Almanya'ya gitmiştir. Galatasaray Üniversitesi'ne Sorbonne Üniversitesi'nden (Fransa), Marmara Üniversitesi'ne Johannes Kepler Üniversitesi'nden (Avusturya), İstanbul Teknik Üniversitesi'ne de Münih Teknik Üniversitesi'nden (Almanya) bu program çerçevesinde ilk yabancı öğrenci grubu gelmiş ve 2003-2004 akademik yılının ilk dönemi itibariyle sınırlı sayıda da olsa bu değişim fiilen gerçekleşmiştir."⁵⁵

"Üniversitelerimizden 2004-2005 akademik yılında yaklaşık 1.150 öğrenci değişimden yararlanırken, ülkemize gelen öğrenci sayısı ise yaklaşık 300'dür. 2005-2006 akademik yılında Türkiye'den yaklaşık 3.000 öğrenciye değişim için ulusal

⁵⁴ www.yyu.edu.tr/abegpk/Erasmus_sunum.doc (15.07.2007)

⁵⁵ www.yyu.edu.tr/abegpk/Erasmus_sunum.doc (15.07.2007)

bütçeden yaklaşık 3 milyon Euro destek sağlanmıştır. Gelen öğrenci sayısı ise yaklaşık 900'dür."⁵⁶

Her öğrencisinin bir elçi görevini üstlendiği düşünülürse, Erasmus değişim programı kapsamında katılımcılar bir yandan, yurt dışında edindikleri tecrübeler ve başarılar ile kendilerinin geleceğe daha güvenli ve daha donanımlı bakmalarını sağlarken, diğer yandan da yurt dışından gelen katılımcılar ile Türkiye, Türk kültürü ve yüksek öğretim düzeyi hakkında detaylı bilgilere sahip olarak Türkiye'ye yeni dostlar kazandırmaktadırlar.

Uygulama çalışmasının örneklemini oluşturan Marmara ve Beykent Üniversitelerinin Erasmus Programına Katılımlarını inceleyecek olursak;

“Marmara Üniversitesi 19 Mayıs 2004 tarihinde Avrupa Üniversite Beyannamesi'ni almış, 2005-2006 itibariyle toplam 170'den fazla ikili anlaşma imzalanmıştır. 2004-2005 Akademik yılında toplam 37 Erasmus öğrencisi yurt dışına gitmiştir. 2004-05 Akademik yıl süresince Marmara Üniversitesinde 100 den fazla ikili anlaşma imzalanmış ve 126 tane öğrenci önce yabancı dil barajından, daha sonra akademik ortalama barajından, ve son aşamada da mülakattan geçerek Erasmus öğrencisi olma hakkına sahip olmuştur. Ancak, Ulusal Ajans tarafından 2005-06 yılı için Marmara Üniversitesine aktarılan toplam hibe miktarının seçilen tüm öğrencilerin yurtdışına gönderilmesi için yetersiz kalması nedeniyle öğrencilere bir dönem hibe ödenmesi kararı verilmiş olup bu akademik yıl içinde Ocak 2006 itibariyle, 21 bölümün öğrencileri 16 ülkeye Erasmus öğrencisi olarak gitmeye hak kazanmışlardır. 37 Erasmus öğrencisi de birinci dönemde Marmara üniversitesinin değişim yapılan bölümlerinde öğrenimlerine devam etmişlerdir.”⁵⁷

“Marmara Üniversitesinde 2005-06 akademik yılında öğrenci ve öğretim elemanı değişimi için talep edilen sayının yüksek olması üniversitenin sahip olduğu yüksek akademik potansiyelin, yurt dışından sürekli olarak gelen anlaşma talepleri ise

⁵⁶ www.sgb.meb.gov.tr/daireler/istatistik/eurydice_toplanti.html (19.02.2007)

⁵⁷ www.mimoza.marmara.edu.tr/~erasmus/indextr.php (05.02.2007)

dört dilde eğitim veren Marmara üniversitesine yurt dışında verilen önemin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.”⁵⁸

Beykent üniversitesi bünyesinde açmış olduğu Erasmus Ofisi ile Erasmus Programlarına verdiği önemi göstermektedir. Erasmus Ofisi; Avrupa Yüksek Öğrenim alanına entegrasyonun sağlanmasına yönelik olarak Avrupa Birliği Eğitim Programları faaliyetlerini Beykent genelinde yaygınlaştırmak amacıyla Avrupa Birliği üniversiteleriyle işbirliği anlaşmaları yapmakta bir yandan da öğretim elemanları ve öğrencilerine AB projelerine katılım ve yeni projeler öğretilmesi hakkında tanıtıcı bilgiler vermektedir.⁵⁹

“Erasmus programı çerçevesinde imzalanan anlaşmalar ile Beykent Üniversitesinin farklı bölümlerinden öğrenciler Avrupa’nın önde gelen üniversite eğitimlerine başarıyla devam ederken, AB üniversitelerinden gelen yabancı öğrenciler de öğrenimlerini Beykent Üniversitesinin farklı bölümlerinde sürdürmektedirler”⁶⁰

2. AVRUPA BİRLİĞİ EĞİTİM PROGRAMLARI

Avrupa Birliği’nde Birliğin çeşitli hedeflerinin hayata geçirilebilmesi için topluluk bütçesinde yapılan mali katkılara hukuki bir çerçeve oluşturulması amacıyla Topluluk programları oluşturulmuştur. Bu programlar Avrupa Birliği Üye Ülkeleri arasında işbirliğini geliştirerek Avrupalılık bilincinin, yenilikçilik ve girişimcilik anlayışının yerleşmesini desteklemektedir.⁶¹

“Avrupa Birliği’nin üye ve aday ülkelerde eğitimde işbirliğini geliştirmek amacıyla uygulamaya koyduğu proje niteliğindeki eğitim programları bulunmaktadır.”⁶²

“1995 yılında bu eğitim ve mesleki eğitim programları yeniden kategorize edilmiş ve bazı programlar, daha iyi eşgüdüm sağlanması amacıyla geliştirilmiştir. Hâlihazırda dört program bulunmaktadır:

⁵⁸ www.mimoza.marmara.edu.tr/~erasmus/indextr.php (05.02.2007)

⁵⁹ Beykent Haber, “Beykent Üniversitesi Erasmus Programları”, Ocak 2007, sayı 10

⁶⁰ Beykent Haber, “Beykent Üniversitesi Erasmus Programları”, Ocak 2007, sayı 10

⁶¹ Güngör, H.- Soğuk, H., Avrupa Birliği Program ve Ajanslarına Türkiye’nin Katılımı, İstanbul, 2001, s.1.

⁶² Gülcan, a.g.k., s.42

- Eğitim alanında *Socrates*,
- Mesleki eğitim alanında *Leonardo da Vinci*,
- Gençler ve öğretmenlerin değişimi alanında *Youth for Europe*,
- Merkez ve Doğu Avrupa ülkeleri, eski Sovyetler Birliği'ne mensup ülkeler ile Moğolistan için özel olarak düzenlenen *Tempus* programı.”⁶³

“Türkiye, 1999 yılında yapılan Helsinki zirvesinin ardından, Avrupa Birliği'ne aday ülke konumuna gelmesiyle, AB programlarından yararlanma hakkı doğmuştur. 15 Nisan 2004 tarihinde de AB ile imzalanan ve 8 Mayıs 2004 tarih, 25456 No'lu Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mutabakat Zaptı ile, toplam 30 ülkenin AB Komisyonu ile birlikte yürüttüğü, içlerinde eğitim programlarının da yer aldığı Topluluk Programları'na katılım hakkını kazanmıştır. Bugün ülkemizde AB Eğitim Programları Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı diğer adıyla Ulusal Ajans tarafından koordine edilmektedir.”⁶⁴

“Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programlarının Türkiye'de başlatılması ve yürütülmesi amacıyla, Ulusal Ajansın görevlerini yerine getirmek üzere, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Avrupa Birliği ile İlişkiler Genel Müdürlüğü bünyesinde, Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Daire Başkanlığı kurulmuştur.”⁶⁵

“Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları, 1 Ocak 2007 tarihi itibariyle yeni bir döneme girmiştir. 2013 yılı sonuna kadar sürecek yedi yıllık bir dönemi kapsayan Hayatboyu Öğrenme Programları, önceki programlarda olduğu gibi AB üyesi ülkeler, EFTA ülkeleri (Norveç, İzlanda ve Lihtenştayn) ve Aday Ülkelerin (Türkiye) katılımıyla gerçekleştirilecektir.”⁶⁶

⁶³ www.ikv.org.tr/sozluk2.php?ID=1095 (12.11.2006)

⁶⁴ İstanbul Ticaret Odası (İTO), Ab Mesleki Eğitim Programı Leonardo Da Vinci İçin Proje Hazırlama Teknikleri, İstanbul, 2006

⁶⁵ Kısakürek, M.A., Avrupa Birliği Eğitim Programları Ve Ects Uygulamaları

⁶⁶ www.ec.europa.eu/education/programmes/Iip/structure/policy (11.07.2007)

2.1.Socrates

Avrupa Birliği Genel Eğitim Programı Socrates, Avrupa Topluluğu'nun eğitim alanındaki programlarından biridir. (1995-1999) sonunda elde edilen deneyimlerin ışığında (2000-2006) yürütölmektedir. Bu programa Avrupa genelinde 31 ölkö katılabilmektedir. Bunlar; Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Lüksemburg, Portekiz, Yunanistan, İzlanda, Lihtenştayn, Norveç, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Polonya, Slovak Cumhuriyeti, Slovenya, Bulgaristan, Romanya ve Türkiye. Socrates programı eğitim alanında yer alan tüm kesimleri hedeflemektedir.⁶⁷

Temel amacı, Avrupa bilgisi oluşturmak ve böylece bu yüzyılın zorluklarına karşı daha iyi tepki ve cevap vermek, hayat boyu öğrenmeyi sağlamak, herkes için eğitimi teşvik etmek, beceri ve niteliklerin kazanılmasına yardımcı olmaktır. Bu nedenle Socrates dil öğrenimini desteklemekte, öğrenenlerin mübadele ve gelişimini teşvik etmektedir.⁶⁸

“Socrates programı 8 ana başlık altında aşağıdaki faaliyetleri içermektedir;

- Comenius
 - Okul Ortaklıkları
 - Okul eğitim Personelinin Eğitimi İçin Avrupa İşbirliği Projeleri
 - Okul Eğitim Personeli İçin Birysel Eğitim Destekleri
 - Comenius Ağları
- Erasmus
 - Avrupa Üniversiteler arası İşbirliği
 - Öğrenci ve Eğitim Elemanlarının Değişimi
 - Erasmus Konulu Ağlar
- Grundtvig
 - Avrupa İşbirliği Projeleri
 - Öğrenme Ortaklıkları

⁶⁷ Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi, AB Genel Eğitim Programı Socrates, s.2.

⁶⁸ www.ankara.edu.tr/sonEcts/socrates.html (29.11.2006)

Yetişkin Eğitim Personeli İçin Bireysel Eğitim Destekleri

Grundtvig Ağları

- Lingua
Dil Öğreniminin Desteklenmesi
Konu İle İlgili araç ve Malzeme Geliştirilmesi
- Minerva
Açık ve Uzaktan Öğrenim ile Eğitim Alanında Bilgi ve İletişim Teknolojileri
- Gözlem ve Yenilik
Eğitim Sistemlerinin, Politikaların ve Yeniliklerin Gözlenmesi
Eğitimde Karar Vericiler için Arion İnceleme Ziyaretleri
Çok Yönlü Arion Etkinlikleri
Ortaya Çıkacak İhtiyaçlara Yanıt Verecek Yenikçi Girişimler
- Ortak Faaliyetler
Diğer Topluluk Programları olan LDV, YOUTH ile Birlikte Yürütülen Faaliyetler
- Destek Faaliyetleri”⁶⁹

2.1.1.Comenius

“Comenius, Avrupa Topluluğuna dışarıdan ve daha geniş sahiplenme duygusunu değiştirecek olan öğretim ve öğrenime yardımcı olmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda Comenius;

- ülkelerarası karşılıklı işbirliği ve eğitim kurumları arasında karşılıklı öğretmen-öğrenci değişimi,
- yeni öğretim yöntem ve materyallerin geliştirilmesi ve yaratılması,
- okul yönetimindeki yeniliklerin ve faydalı uygulamaların ülkelerarası karşılıklı paylaşımı,
- eğitimsel dışlama ve okul başarısızlığı ile mücadelede kullanılan yöntemlerin geliştirilmesi ve paylaşımı,
- özel eğitim ihtiyaçları ile öğrencilerin sisteme kazandırılması için yapılan çalışmaları,
- eğitimin bütün alanlarında eşit imkanların yaygınlaştırılmasını

⁶⁹ UA., Avrupa Komisyonu, Socrates Eğitim Alanındaki Topluluk Faaliyetleri Başvuru Rehberi, Lüksemburg, Haziran 2000, s.15.

- okul eğitiminde ve sektörde çalışan personelin eğitimi için bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımını desteklemektir.”⁷⁰

Comenius programı 3 alt faaliyete ayrılmıştır. Bunlar;

“Comenius 1 (okul ortaklıkları) faaliyeti ile comenius, okullar ile ülkeler arası ortaklığı destekleyerek genel comenius hedeflerine erişilmesine katkıda bulunur. Bu faaliyet kapsamında okullar “comenius okul projeleri, comenius dil projeleri, comenius okul gelişim projeleri” olmak üzere üç farklı proje için başvuruda bulunabilirler.

Comenius 2 (öğretmenlerin ve diğer okul personelinin eğitimi) faaliyeti, okul eğitiminde yer alan her çeşit personelin mesleki gelişimini ilerletmek amacıyla tasarlanmış ülkeler arası projeleri ve değişim etkinliklerini destekleyerek genel comenius hedeflerine ulaşmada katkı sağlar. Bu faaliyet öğretmenlerin ve diğer okul eğitim elemanlarının yüksek kalitede eğitim sağlayabilmeleri için gereken beceri, bilgi ve davranışları edinmelerine yardımcı olur.”⁷¹

“Comenius 3 (ağların geliştirilmesi) faaliyeti ise, okul eğitiminin çeşitli alanlarında Avrupa işbirliğini ve yenilikleri teşvik amacıyla ortak ilgi alanlarında Comenius projeleri ağı oluşturulmasını teşvik eder. Bu ağlar; Comenius programına katılan kişi ve kuruluşların işbirliğini güçlendirmelerine ve Avrupa işbirliğini belirli projelerdeki topluluk desteği döneminin ötesine taşımalarına yardımcı bir platform, ve ilgili konu alanında yenilikleri ve en yeni uygulamaları tanımlama teşvik etmede ortak düşünme ve işbirliği için forumlar olarak tanımlanabilir.”⁷²

2.1.2.Erasmus

“Erasmus Programı adını “*evrensel bilgelik*” kavramını geliştiren Rotterdam’lı Desiderius Erasmus’tan almıştır. Bu program Avrupa boyutunun güçlendirilmesi ve kalitesinin artırılması, üniversiteler arasında uluslar arası işbirliğinin teşvik edilmesi,

⁷⁰ Kısakürek M.A., a.g.k., s.1,9.

⁷¹ UA., Avrupa Komisyonu, a.g.k., s.48.

⁷² UA., Avrupa Komisyonu, a.g.k., s.66.

yükseköğretimde Avrupa hareketliliğinin desteklenmesini amaçlamaktadır”⁷³ Bu hedef, Avrupa'nın değişik ülkelerindeki iyi uygulamaları tüm Avrupa'nın yararına sunmak olarak özetlenebilir.

Bu program üç alt faaliyetten oluşmaktadır. Bunlar;

“Erasmus 1 (avrupa üniversiteler arası işbirliği) faaliyeti, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının diğer katılımcı ülkelerdeki ortak üniversitelerde eğitim/öğretme dönemleri geçirmelerine yönelik en uygun koşulları oluşturmaya çalışmayı, ve böylelikle de öğrenci ve öğretim elemanlarına akademik alanlardaki bilgilerini genişletme, öğretmenlerine kendi ülkeleri dışındaki bir ülkenin geleneklerinin getireceği ek perspektiflerden yaklaşma ve başka Avrupa ülkelerinin kültürleriyle daha yakından tanışma olanağı sağlamaktadır.”⁷⁴

“Erasmus 2 (öğrenci ve öğretim elemanı değişimi) faaliyetinin hedefi; yüksek öğretimin ilk yılındaki öğrenciler hariç, doktora dâhil olmak üzere tüm öğrencilere, üniversiteler arasında varılan ikili anlaşmalar ve düzenlemeler çerçevesinde, diğer katılımcı ülkedeki bir üniversitede veya yüksek öğrenim kurumunda lisans ve yüksek lisans düzeyindeki değişim imkânı sağlamaktadır.”⁷⁵ “Ayrıca, öğretim elemanlarına mesleki ve kişisel gelişim olanakları sağlamak, üniversiteleri sundukları ders yelpazelerini ve içeriklerini genişletmeye ve zenginleştirmeye teşvik etmek, bir değişim planında yer almayan öğrencilerin diğer Avrupa ülkelerinden gelen akademik personelin bilgisinden ve uzmanlığından yararlanmalarını sağlamak, farklı ülkelerdeki kuruluşlar arasındaki bağları güçlendirmek, pedagojik yöntemler konusunda uzmanlık ve deneyimlerin alışverişini özendirilmekte bu faaliyetin hedeflerindedir. Programın ödenekleri katılan ülkeler tarafından yetkili Ulusal ajanslarca yönetilir. Değişim 1 hafta (asgari 8 ders saati) ile 6 ay arasında olabilir.”⁷⁶

“Öğrenci ve öğretim elemanı değişimi için Erasmus İkili Anlaşması yapılır. Erasmus İkili Anlaşmasına (Erasmus Bilateral Agreement) sahip taraflardan birinin AB üyesi ülkeden olması zorunludur. Erasmus faaliyetlerine katılım için onay almış

⁷³ www.mimoza.marmara.edu.tr/~erasmus/socreras.php (20.06.2007)

⁷⁴ UA., Avrupa Komisyonu, a.g.k., s.76.

⁷⁵ www.erasmus.metu.edu.tr/ErasmusProgramindaTurkiye.doc 20.06.2007

⁷⁶ UA., Avrupa Komisyonu, a.g.k., s.87.

kurumların öğrencileri, ilgili kurumun uluslararası ilişkiler birimine (Erasmus Koordinatörlüğü/bürosu), bir sonraki akademik dönem için başvuru yaparlar. Üniversiteler arası ikili anlaşmalar ve toplam değişim hacmine ve kaynağa bağlı olarak, başvurular arasından seçim bu birim tarafından, Komisyon'un ve AB Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi'nin belirlediği kıstaslara göre en uygun şekilde yapılır. Değişime hak kazanan öğrenciler, kalacakları süreye göre ve ülkeye göre idari ve mali hazırlıklarını yaparlar.”⁷⁷

“Başvurular, ilgili rektörlüklerin resmi olarak görevlendirdiği asgari 5 kişiden oluşan Seçim Komisyonları tarafından yapılır. Gerekli görülen hallerde, Ulusal Ajans personeli seçimlere gözlemci olarak katılabilir. Programa katılmaya ve Erasmus öğrencisi olmaya hak kazanmış öğrencilere Erasmus Öğrenci Beyannamesi (Erasmus Student Charter) verilerek, bu standart metinle hakları ve sorumlulukları bildirilir. Bir kişi, hayatında ancak bir kez Erasmus öğrencisi olabilir. Dolayısıyla, önlisans, lisans, yüksek lisans yahut doktora programlarından herhangi birine ancak bir defa katılabilir. Öğrenci, gittiği kurumda aldığı notları kendi okulunda saydırıp dönem kaybı yaşamadan eğitimine devam edebilir.”⁷⁸

“Avrupa Kredi Transfer Sistemi – AKTS; adı verilen ve Avrupa saatinde yaygınlaştırılan ders ve kredi saydırmayı standartlaştırarak öğrenci değişimini kolaylaştıran sistem sayesinde misafir olunan ülkede geçirilen zaman ve harcanan emeğin öğrencinin kendi üniversitesi tarafından tamamen tanınması sağlanmaktadır. Erasmus öğrencilerinin sorumluluklarından en önemlisi gittikleri üniversitede bir dönem için toplam 30 AKTS, bir yıl için 60 AKTS değerinde ders almaları ve bir dönem için minimum 24 kredinin başarılı olarak tamamlanmasıdır. Erasmus öğrencisi olarak kabul edilmenin en önemli koşulu ise Öğrenim Anlaşması’dır (Learning Agreement). Öğrenim anlaşması öğrencinin misafir olunan üniversitede aldığı derslerin hem kendi üniversitesinde hem de misafir olduğu üniversitede kabul edildiğini gösteren ve onaylayan bir belgedir. Bu belge üzerinde öğrenci kendi üniversitesinde almakla zorunlu olduğu derslere denk veya en yakın dersleri seçmek ve başarılı olmak zorundadır. Öğrenci bölüm kurulu tarafından onaylandığı sürece gittiği ülkede yabancı dil dersini (örneğin Portekizce, İtalyanca, vb.) seçmeli ders olarak alabilir. Anlaşmalı

⁷⁷ www.erasmus.metu.edu.tr/ErasmusProgramindaTurkiye.doc 20.06.2007

⁷⁸ www.erasmus.metu.edu.tr/ErasmusProgramindaTurkiye.doc 20.06.2007

bölümlerin verilen dersleri karşılıklı olarak onayladıkları belge olan Öğrenim Anlaşması ile öğrencinin misafir olduğu üniversitede aldığı derslerin kendi üniversitesinde kabul edilmesi sağlanmakta ve hiçbir itiraz kabul edilmemektedir. Diğer bir deyişle, öğrenim anlaşması karşılıklı onaylandıktan sonra Erasmus öğrencisinin aldığı dersler nedeniyle mağdur edilmesi veya cezalandırılması söz konusu olamamaktadır.”⁷⁹

“Erasmus çerçevesinde yurtdışına giden öğrencilerin dil konusunda yeterli olmaları beklenir. Ama yine de yaygın olan Avrupa dilleri (İngilizce, Almanca ve Fransızca) dışında eğitim alması gereken öğrencilere eğitim öncesinde misafir olarak gidilen ülkedeki yüksek öğretim kurumunun düzenlediği kurslara öğrenci dil seviyesine uygun olarak katılabilir, bu da Erasmus Yoğun Dil Kursları - EYDK olarak tanımlanmaktadır. Düzenlenen kurslara o ülkenin Ulusal Ajansları tarafından mali destek sağlanmaktadır.”⁸⁰

“Diploma Eki - DE; Diploma eki, Avrupa'nın herhangi bir ülkesinde diplomanın kullanılması sırasında ilgili tarafa mezun olunan programın hangi kapsamda bir eğitim sağladığını göstermesi bakımından önemlidir ve standart bazı bilgilerle birlikte öğrencinin diplomasının yanında ders dökümünü (transcript) ve AKTS kredilerini de içermektedir. Öncelikle, öğrencinin istemesi durumunda hazırlanması öngörülen diploma ekinin zamanla zorunlu hale gelmesi kuvvetle muhtemeldir. Nitekim uygulamada önde olan birçok Avrupa ülkesinde de zorunlu hale gelmiş durumdadır. Bu belge, özellikle Avrupa sathında akademik şeffaflığı sağlamak suretiyle istihdamı kolaylaştırabilecektir. Çünkü bu belge kişiye, iş talebinde bulunurken diplomasının yanında eğitim düzeyinin içeriğini ve değerini resmi olarak daha iyi yansıtan ek bir evrak sunmuş olmaktadır.”⁸¹

“Erasmus 3 (konulu ağlar) faaliyetin temel hedefi; belirli bir akademik disiplinde çalışma alanında ya da disiplinler arası bir yapısı olan bir konuya ilişkin olarak veya ortak ilgi alanı içerisinde olan üniversite yönetimi, kalite, güvence v.s. konularda bir Avrupa boyutu tanımlamak, geliştirmek ve kaliteyi artırmaktır.”⁸²

⁷⁹ UA., Avrupa Komisyonu, a.g.k., s.83.

⁸⁰ DPT., a.g.k., s.20.

⁸¹ www.istanbul.edu.tr/uaik/ABegitim/bilateralagreement.php 18.06.2007

⁸² UA., Avrupa Komisyonu, a.g.k., s.90.

2.1.3.Grundtvig - Yetişkin Eğitimi

“Grundtvig Programı, yaşamlarının herhangi bir döneminde eğitim imkânlarına ulaşmak isteyen 25 yaş ve üzeri bireylere fırsat sağlamaktadır. Özel öğrenme ihtiyacı olan yetişkinler, temel eğitim niteliklerinden yoksun olanlar, dezavantajlı bölgelerde yaşayanlar ve sosyo-ekonomik açıdan yoksunluk içinde olanlar, dar gelirliler kadınlar, toplumsal açıdan uyumsuz olan, inzivaya çekilmiş ve eğitim olanaklarına ulaşmaları güç gruplar bu programdan yararlanabilmektedir. Program için en az 3 değişik ülkeden ortak kuruluşun bir araya gelmesi zorunludur.”⁸³

“Topluluk desteği, aşağıdaki amaçları destekleyen uluslararası proje ve girişimlerle sağlanır.

- Yetişkinlerin yaşam boyu öğrenme etkinliklerine ve bu etkinliklere katılımların artırılması,
- Temel eğitim ve niteliklerinden yoksun kişilerin becerilerinin artırılması ve güncellenmesi,
- Yenilikçi eğitim yaklaşımlarının ve başarılı uygulamaların, modüllerin ve öğretim materyallerinin geliştirilmesi, aktarılması ve yayılması,
- Yetişkin öğrenciler ve yetişkinlere yönelik eğitmen, rehber ve danışmanlar için bilgi ve destek hizmetlerinin geliştirilmesi,
- Yetişkin öğrencilerin kazandığı bilgi ve becerilerin deneyim, kendi kendine yada diğer informal yollarla öğrenmeyi de içerecek şekilde izleme, değerlendirme ve belgelendirmesi için, araç ve yöntemlerin geliştirilmesi,
- Yetişkin eğitiminde yada eğiticilerin eğitiminde yer alan kişiler için ziyaret ve değişim programları,
- Özel durumları olan yetişkinlere yönelik eğitim programları.”⁸⁴

⁸³ Özçelik, A.N., 1.Avrupa Eğitim Bilgi ağı Tanıtım Toplantısı- Ulusal Ajans Tanıtımı -Comenius Sunumu, 2006

⁸⁴ Duman, T., “Avrupa Birliği Eğitim Programları, Sokrates Programı”, Milli Eğitim Dergisi, Ocak, Sayı 149, 2001, s.36-44.

2.1.4.Lingua - Dil Öğretimi ve Öğrenimi

“Bu program yabancı dil eğitiminin teşvik edilmesi ve geliştirilmesi, Avrupa’da dil zenginliği ve çeşitliliğinin teşvik edilmesi, desteklenmesi, bireysel ihtiyaç ve yeteneklere uygun dil öğrenim imkân ve fırsatlarının sunulmasına yönelik bir programdır. Comenius olsun, Erasmus ya da Grundtdving Programı olsun bütün Socrates eylemlerinin bir özelliğidir.”⁸⁵

“Bu programla ilgili topluluğun desteği, aşağıda sıralanan uluslar arası dil öğrenim ve öğretimi proje ve etkinliklerine sağlanmaktadır;

- Dil öğrenimini ve mevcut dil öğrenme fırsatlarının önemine dikkat çekmek üzere farkındalık / duyarlılık artırıcı etkinlikler,
- Yenilikleri ve olumlu uygulamaları arttırmayı yada yaymayı amaçlayan etkinlikler. Örneğin; dillerin erken yaşta öğrenimi yada çoklu dil anlayışının geliştirilmesi gibi,
- Dil yeterliliğinin tanınmasında yöntem ve araçların geliştirilmesi ve değişimi,
- Dil yeterliliğinin tanınmasında yöntem ve araçların geliştirilmesi ve yeni öğretim materyallerinin üretimi, program geliştirilmesi ve değişimi,
- Uluslar arası kaynak merkezleri ağları ve bilgi değişimi,
- Özel durumlar ve koşullar gerektiren ve özel mesleklerle ilgi olmayan durumlarda, yabancı dillerde yeterliliği artırma önlemlerinin geliştirilmesi,”⁸⁶

2.1.5.Minerva - Bilgi ve İletişim Teknolojileri

Bu program Açık ve Uzaktan Öğrenme ile Bilgi ve İletişim Teknolojisi alanlarında Avrupa işbirliğini özendirmeyi hedefler.

“Bu programın üç temel amacı bulunmaktadır;

- Öğretmenler, öğrenciler ve kar organları arasında kamuoyunda açık ve uzaktan eğitim ile ilgili bilgi ve iletişim teknolojilerinin , eğitimsel amaçlarla kullanılan araç ve yöntemlerin , eleştirel ve sorumlu kullanımının eğitimdeki etkinliklerinin anlaşılabilmesi,

⁸⁵ IKV., a.g.k., s. 59

⁸⁶ Topsakal, a.g.t., s.170

- Teknoloji ve çoklu ortam temelli eğitim ürün ve hizmetlerin gerçekleştirilmesinde pedagojik boyutun göz önünde bulundurulmasının sağlanması,
- Özellikle uluslar arası bilgi, deneyim ve başarılı uygulamaların karşılıklı değişimi ile elde edilen sonuçlara, geliştirilmiş yöntem ve eğitimsel kaynaklara erişimin teşvik edilmesidir.”⁸⁷

2.1.6. Gözlem Ve Yenilik

“Bu faaliyet, eğitim sistemlerinin kalitesinin ve şeffaflığının iyileştirilmesi ve Avrupa’da eğitimin yenilik sürecinin ilerletilmesi, bilgi ve tecrübe değişimi , örnek uygulamalarının tanımlanması, bu alanda sistemlerin ve politikaların karşılaştırmalı analizi ve ortak eğitim politikası sorunlarının tartışılıp analiz edilmesi yoluyla katkıda bulunur.”⁸⁸

“Avrupa Eğitim Bilgi Ağı (EURYDICE) gözlem ve yenilik programının bir parçası olup eğitim sistemleri ve politikaları üzerine tüm Avrupa’yı kapsayan güvenilir ve kolayca karşılaştırılabilir bilginin toplanması, izlenmesi, işlenmesi ve yayılmasını sağlamaktadır. Çalışma sonuçları AB’nin resmi sitesinde yayımlanarak geniş bir alana ulaştırılmaktadır. Her ülke hem kendi dilinde hem de İngilizce olarak Avrupa Birimi tarafından belirlenen yapıda ulusal dosyasını hazırlayarak Avrupa Birimlerine göndermektedir. Avrupa Birimi de bu verileri web sitesinin “Eurybase” bölümünde yayımlayarak paylaşımına açmaktadır. Bunun sonucunda, araştırmacılar ve eğitimciler ortak yapıda hazırlanan ulusal dosyalarla herhangi bir konunun, hangi ülkede nasıl yapıldığına dair bilgilere bu sistem sayesinde kolayca ulaşabilmektedir.”⁸⁹

2.1.7. Ortak Faaliyetler

“Genel Eğitim (Socrates), mesleki eğitim (Leonarda da Vinci) ve Gençlik (Youth) alanındaki Topluluk programları ortak amaçları Avrupa düzeyinde tüm yaşlardan öğrencilerin yaşamak, çalışmak ve bugünün toplumuna aktif olarak katılmak

⁸⁷ Topsakal, a.g.t., s.171

⁸⁸ UA., Avrupa Komisyonu, a.g.k., s.125.

⁸⁹ Ankara Sanayi Odası (ASO), “ AB Müktesebatının Uyum Çalışmaları”, Ocak 2005, s.23.

için gereksinim duydukları deneyim, bilgi ve becerileri edinebilecekleri koşulları oluşturmak olan, birbirlerini tamamlayıcı faaliyetlerdir. Her üç faaliyette de öngörülen “Ortak Faaliyetler” , programların tek tek kapsadıkları alanın ötesine giden inisiyatiflerin desteklenmesini sağlayarak, bu tamlayıcılığa somut bir biçim vermektedir.”⁹⁰

2.1.8. Destek Faaliyetleri

“Bu programın amacı, ana faaliyetler kapsamında uygun olmasına karşın, programın hedeflerine katkıda bulunacağı açık olan çeşitli etkinlikleri desteklemektir.”⁹¹

Bunlar;

- Eğitim alanında işbirliğini destekleyecek, eğitimin Avrupa boyutunu geliştirme amaçlı yarışma ve benzeri , duyarlılık artırıcı etkinlikler,
- eğitim alanında aktif dernekler ve diğer gönüllü kuruluşlarla rehberlik ve danışmanlıkla ilgili kuruluşlar tarafından yürütülen uluslararası etkinlikler,
- programın hedef sektöründeki yenilikler üzerine düzenlenen konferans ve sempozyumlar,
- eğitim alanında Avrupa işbirliği projelerinin yönetiminde yer alan kişilerin eğitimi ile ilgili etkinlikler,
- program kapsamında desteklenmiş etkinlik ve projelerin sonuçlarının optimize edilmesi ve yayılması için önlemler,
- üçüncü ülkeler ve Avrupa konseyi gibi uluslar arası kurumlar ile işbirliği içeren etkinlikler.”⁹²

2.2. Leonardo Da Vinci

“Mesleki eğitim konusunda işbirliği AB eğitim politikalarının temellerinden birisini oluşturmaktadır. Leonardo da Vinci programı 1994 yılında Avrupa Bakanlar Konseyi tarafından uygulamaya sokulmuştur. Bu program, ortak bir iş piyasası politikası oluşturmak, mesleki eğitimin seviyesini artırmak, özellikle eğitim kurumları

⁹⁰ UA., Avrupa Komisyonu,a.g.k., s.134.

⁹¹ UA., Avrupa Komisyonu,a.g.k., s.135.

⁹² Topsakal, a.g.t., s.174.

ile girişimciler arasındaki bilgi alış verişini ve yenileşmeye yönelik projeleri teşvik etmek ve hayata geçirmek üzere uygulanan bir topluluk programıdır.”⁹³

1995-1999 yılları arasında gerçekleşen ilk aşamasının ardından Avrupa Topluluğunun Leonardo da Vinci Mesleki Eğitim Programı, halen 2000-2006 arasındaki yedi yılı kapsayacak ikinci aşamasındadır.

“Avrupa Birliği Parlamentosu ve Konseyi’nin 15.11.2006 tarih ve 1720/2006 sayılı kararı ile 2007-2013 yılları arasını kapsayacak şekilde Hayatboyu Öğrenme Programı adı altında yeni bir program kurulmuştur.”⁹⁴ 2007-2013 yılları arasını kapsayan bu program Leonardo da Vinci , Hayatboyu Öğrenme Programı kapsamında, Comenius, Erasmus ve Grundtvig ile birlikte alt sektörel programları oluşturmaktadır.”⁹⁵

“Leonardo da Vinci Programı, hareketliliğin desteklenerek eğitim kalitesinin artırılması çabasıyla eğitim kurumları, meslek liseleri, üniversiteler, işletmeler, ticaret ve sanayi odaları gibi mesleki eğitim alanındaki çeşitli taraflar arasındaki işbirliğine dayalı ülkeler arası projeleri desteklemektedir.”⁹⁶

“Programa, meslek içi eğitimle ilgilenen özel, kamu veya yarı kamu kuruluşları başvuru yapabilirken, özel kişilerin başvuruları kabul edilmemektedir. Programın 5 eylem alanı bulunmaktadır. Bunlar;

- Hareketlilik,
- Pilot projeler,
- Dil Becerileri,
- Ülke aşırı şebekeler,
- Referans kaynakları ⁹⁷

Hareketlilik; Mesleki eğitimden geçen insanların, özellikle genç insanların ülkeler arasında hareketliliği için ve eğitimden sorumlu olanlar için destek sağlamaktadır.”⁹⁸

⁹³ www.deltur.cec.eu.int/default.asp?lang=0&pId=3&fId=10&prnId=8&hnd=1&docId=318&ord=7&fop=0 (29.11.2006)

⁹⁴ www.ua.gov.tr/leonardo/docs/tur/2007_LdV_Mobility_Basvuru_Rehberi.pdf (12.04.2007)

⁹⁵ http://uio.iyte.edu.tr/PDF/leonardo/tur/2007_LdV_Mobility_Basvuru_Rehberi.pdf (12.09.2007)

⁹⁶ Leonardo da Vinci Genel Koordinatörlüğü “Yaşam Boyu Öğrenmenin Temel Direği: Leonardo Da Vinci Programı”, Altın Bilezik Dergisi, Aralık 2005, s.6

⁹⁷ www.meb.gov.tr/Stats/Apk2002/12.htm (12.11.2006)

“Pilot Projeler; Uluslararası pilot projelerin amaçları şunlardır; mesleki eğitim eylemleri ve ürünlerinde bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımının geliştirilmesi, mesleki eğitimden geçen insanların bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullandığı yeni araçlar, hizmetler ve mesleki eğitim ürünlerine erişim olanaklarının arttırılması, bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımı yoluyla ülkelerarası açık ve uzaktan mesleki eğitim ağları (çoklumedya ürünleri, Web siteleri, ağ iletim gibi) geliştirilmesinin desteklenmesi, yeni mesleki eğitim yaklaşımlarının tasarlanması, test edilmesi ve onaylanması.”⁹⁹

Dil Becerileri; Daha az yaygınlıkta kullanılan ve öğretilen diller dahil dil becerilerinin ve mesleki eğitim bağlamında farklı kültürlerle ilişkin anlayışın geliştirilmesi. Bu projelerin üzerinde durduğu nokta, aynı zamanda dil denetimleri yoluyla her mesleki alanın ve ekonomik sektörün özel gereksinmelerine göre hazırlanmış öğretim malzemeleri ve yenilikçi pedagojik yöntemlerin ve ayrıca kendi kendine dil öğrenmeye dayalı yeni pedagojik yaklaşımların tasarlanması, test edilmesi, doğrulanması, değerlendirilmesi, yayılması ve bu yaklaşımların sonuçlarının yaygınlaştırılmasıdır.

“Ülke Aşırı Şebekeler; Uluslar arası ağların amacı; deneyim ve iyi uygulama alışverişini kolaylaştıran ülke aşırı iş birliği şebekelerinin geliştirilmesi için destek sağlamaktır. Üye devletlerde bölgesel ya da sektörel düzeyde ilgili kamusal ve özel sektörleri bir araya getiren çok aktörlü mesleki eğitim ağlarının etkinlikleri için Topluluk desteği bulunmaktadır. Bu ağlar üç şekilde fonksiyon göstermektedir;

- Avrupa uzmanlığı ve yenilikçi yaklaşımların toplanması, damıtılması ve temeller oluşturulması,
- Mesleki beceri ihtiyaçlarının analizlerinin ve tahminlerinin geliştirilmesi,
- Ağlarca elde edilen bilgi ve proje sonuçlarının AB ve gerekli yerlere uygun şekilde yayılması.”¹⁰⁰

“Referans Kaynakları; Referans kaynaklarının amacı, inceleme ve analizler için destek yoluyla referans malzemesi geliştirilmesi ve güncelleştirilmesi, iyi

⁹⁸ www.meb.gov.tr/Stats/Apk2002/12.htm (12.11.2006)

⁹⁹ Topsakal, a.g.t., s.183.

¹⁰⁰ Bulut, M., Avrupa Birliği Eğitim Programları, İstanbul, 2004, s.37

uygulamaların gözlenmesi ve yayılması ve geniş ölçekte bilgi alışverişini sağlamaktır. Özellikle araştırma ve analizlerde kullanılan AB'nin tüm referans bilgi ve kaynaklarının analizinin yapılması, anketlerin düzenlenmesi, karşılaştırılabilir verilerin oluşturulması ve güncelleştirilmesi, başarılı uygulamaların incelenmesi, yayılımı ve ayrıntılı bilgi değişimi faaliyetleri AB finansal desteğinden yararlanılabilmektedir.”¹⁰¹

2.3. Youth For Europe - Avrupa İçin Gençlik

“Gençlerin toplumla bütünleşmelerini kolaylaştırmak ve girişimcilik ruhunu teşvik etmek, Gençlerin bilgi, beceri ve yeterlilik kazanmalarına yardımcı olmak, Gençlere dayanışma duygularını serbestçe ifade etme olanağı tanımak, Irkçılığa ve yabancı düşmanlığına karşı verilen mücadeleyi desteklemek, Ortak Avrupa kültürünün çeşitliliğinin, ortak mirasımızın ve temel değerlerimizin daha iyi anlaşılmasını sağlamak, her türlü ayrımcılığı yok etmeye ve toplumun her düzeyinde eşitliği sağlamaya yardımcı olmak, yerel projelere bir Avrupa ögesi katmak Gençlik Programının amaçlarıdır.”¹⁰²

“Bu programda, bütçe yönetimini, programın önceliklerinin ve hedeflerinin belirlenmesini sürekli bir şekilde takip etmekle ve üye ülkelerde kurulmuş olan Ulusal Ajanslarla koordinasyonu sağlamakla Avrupa Komisyonu sorumludur. Üye ülkelerin Ulusal Ajansları, Avrupa Komisyonuna, programın yönetiminde özellikle program ile ilgili bilginin duyurulması, programın bütününe ilişkin önerilerde bulunulması ve bazı faaliyetlerin doğrudan yönetimi ile yardımcı olmaktadır. Program, AB'nin örgün olmayan eğitim ve değişim programı olup. 15-25 yaş arası gençleri hedef almaktadır.

Programın 5 eylem alanı bulunmaktadır. Bunlar;

- Gençlik Değişimleri,
- Avrupa Gönüllü Hizmeti,
- Gençlik Girişimleri,
- Ortak Eylemler,
- Destek Faaliyetleri.

¹⁰¹ Bulut, a.g.k., s.37

¹⁰² www.2.omu.edu.tr/uib/Gençlik%20Sunusu (21.03.2007)

Gençlik Değişimleri: Bu eylem planı pedagojik ya da resmi olmayan öğrenme amacı ve değeri vardır. Değişime katılan guruplar ortak temaları inceleyip birbirlerinin kültürleri hakkında bilgi sahibi olurlar.

Değişim faaliyetleri; programa tam olarak katılan ülkeler ve diğer bazı ülkeler arasında gerçekleştirilmekte ve iki ya da daha fazla ülkeden gelen gurupları kapsamaktadır. Akdeniz ülkeleri söz konusu olduğunda ise, değişimler iki Avrupa Birliği ülkesini kapsamak zorundadır. Her değişim bir ev sahibi grup ve projede yer alan bir ya da bir çok sayıda konuk gruptan oluşmaktadır.”¹⁰³

“Avrupa Gönüllü Hizmet; Bu eylem planı kapsamında; toplum, çevre ve ekoloji konuları ile ilgi projeler, sanatsal, kültürel, teknolojik gelişmeler, kültürel mirasın korunması, spor ve boş zamanları değerlendirme etkinlikleri bulunmaktadır. 18-25 yaşa arası genç gönüllülerin katılımıyla yapılan bir programdır. Hizmetin üç temel ilkesi vardır. Bunlar;

- Gençlerin topluma entegrasyonu ve topluma aktif biçimde katılımlarını, istihdam şanslarını artırmalarını ve başkaları ile dayanışma içine girebilmelerini sağlamak için gençlere kültürler arası nitelikte bir yaygın öğrenme deneyimi kazandırmak,
- Yerel toplulukların gelişimini sağlamak,
- Yeni ortakların kurulmasını ve ortaklar arasında deneyim ve örnek teşkil edebilecek iyi uygulamaların alışverişini teşvik etmektir.”¹⁰⁴

Gençlik Girişimleri; Genç insanlar tarafından hazırlanan yenilikçi ve yaratıcı projelerin desteklendiği eylem planıdır. Bu alt programla Avrupa Komisyonu, gençlerin girişimciliğini ve yaratıcılığını geliştirmeyi amaçlamaktadır. Gençlerin bu girişimleri, doğrudan kendi yerel toplumlarında planlama ve gerçekleştirme aşamasına katıldıkları girişimleridir. Gençler bu programla kendilerini Avrupa vatandaşı hissetmekte ve Avrupa'nın inşasına katkıda bulduklarını hissetmektedir.

¹⁰³ Topsakal, a.g.t., s.197.

¹⁰⁴ Bulut, a.g.k., s.43

Ortak Eylemler; Bu faaliyet, Socrates, Leonardo ve Youth programlarını bir araya getirmektedir. Ortak faaliyetler, birbirini tamamlayıcı nitelikteki bu programlarda yer alan faaliyetlere destek sağlamak içindir.

“Destek Faaliyetleri; Bu eylem planı, gençlik etkinliklerinde yer alan ya da konularla ilgilenen kişilere yardım edilmesi, program dahilindeki projelerin hazırlanması ve geliştirilmesi içindir. Destek faaliyetleri, diğer Gençlik programlarını destekleyici ve tamamlayıcı nitelikte olup, şu faaliyetleri kapsamaktadır;

- Pratik eğitim deneyimi
- Fizibilite gezileri
- İrtibat seminerleri
- Çalışma gezileri
- Seminerler
- Eğitim kursları
- Gençlik enformasyonu
- Ulus ötesi ortaklıklar ve ağlar
- Nitelik ve yaratıcılık için destek”¹⁰⁵

2.4. Tempus

“Tempus, Avrupa’da yüksek öğretim konusunda işbirliğini geliştirmeyi amaçlayan bir programdır. Bu Program, Avrupa Birliği’nin Güney Doğu Avrupa ülkeleri (Cordis Programı) ile Yeni Bağımsızlığına kavuşan Ülkeler ve Moğolistan’ın (Tacis Programı) ekonomik reformları ile yeniden kalkınmaları için yürüttüğü ekonomik ve sosyal yeniden yapılanma programının bir parçasını oluşturmaktadır. Avrupa Birliği sahip olduğu üniversitelerarası ağ yolu ile zaten önemli bir tecrübe birikimine sahip bulunmaktadır. Birlik 1990 yılında Orta ve Doğu Avrupa Ülkelerinin bu konudaki ihtiyaçlarını karşılamak üzere bir program oluşturmuş, böylece Tempus ortaya çıkmıştır. Tempus I, süratle genişlemiş, 1993 yılına gelinceye kadar 11 orta ve doğu Avrupa ülkesi programa katılmıştır. 1993 yılında alınan bir kararla eski Sovyet Cumhuriyetleri’nin de programa katılması benimsenmiştir. Rusya Federasyonu , Ukrayna ve Beyaz Rusya daha sonra da yeni Bağımsız Ülkeler ile Moğolistan’da

¹⁰⁵ Bulut, a.g.k., s.44

programa dahil edilmiştir. Geçen sürede Tempus iki kere yenilenmiştir. Bunlardan 1994-98 yıllarını kapsayan Tempus II, 1998-2000 yıllarını kapsayan ise Tempus II bis olarak bilinmektedir. Programın son aşaması olan Tempus III 2000-2006 yıllarını kapsamaktadır. Tempus katılımcı ülkelerin eğitimde yüksek standartların ulaşma ihtiyacının bilincinde olarak güçlü uluslararası üniversite işbirliği ağının gelişmesini sağlamıştır.”¹⁰⁶

¹⁰⁶ www.ankara.edu.tr/sonEcts/tempus.html (20.12.2006)

II. BÖLÜM

TÜRKİYE’NİN AB SÜRECİNDE EĞİTİM SİSTEMİNDEKİ ve YÜKSEKÖĞRETİMDEKİ GELİŞMELER

1. AB Sürecinde Türk Eğitim Sistemindeki Gelişmeler

Türkiye AB ilişkileri bağlamında yürütülen “Mevzuat Uyum Çalışmaları”, Türkiye’nin Gümrük Birliği ile ilgili alanların, uzun bir süre AB politika ve düzenlemelerine uyum sağlanması amacıyla dayalı olmuştur. Bu çerçevede çıkarılan iki Başbakanlık genelgesi ile 1998-2000 yıllarını kapsayan bir uyum çalışması programı belirlenmiştir. Türkiye-AB ilişkilerinin geliştirilmesi amacıyla, söz konusu genelgelerle programı belirlenen mevzuat uyum çalışmaları, eğitim alanını da kapsamaktadır. Bu dönemdeki çalışmalar, AB ve MEB mevzuatının taranarak birbiri ile uyumlu olanlar ile uyum sağlanması gereken mevzuatın belirlenmesi şeklinde olmuştur. Ülkemizin aday üye niteliğini kazanmasıyla bu konudaki çalışmalar, derinlik kazanmış, MEB’de detaylı bir çalışma başlatılmıştır. Bu doğrultuda, AB ve AB ile yapılan projeler, birlik faaliyet programları konularında MEB bünyesinde;¹⁰⁷

- Müsteşarın başkanlığında üst düzey yöneticilerinden oluşan Danışma Kurulu,
- Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü’nün başkanlığında genel müdürlüklerden, ilgili daire başkanlarından oluşan Yürütme Kurulu,
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı bünyesinde APK, METARGEM, EARGED temsilcilerinden oluşan Avrupa Birliği Eğitimini Araştırma-Geliştirme Dairesi Başkanlığı oluşturulmuştur.¹⁰⁸

MEB personelinin eğitimine yönelik çalışmalar: Avrupa Birliği ile faaliyetleri yurt içinde ve yurt dışında ehliyetle yürütecek personelin yetiştirilmesi amacıyla, Devlet Planlama Müsteşarlığı Avrupa Birliği ile İlişkiler Genel Müdürlüğü koordinasyonunda Ankara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Araştırma ve Uygulama Merkezi’nde (ATAUM) AB Temel Eğitim ve Uzmanlık Eğitimi programları ve TÖMER’de

¹⁰⁷ 16 Kasım 2000 tarih ve 12691 sayılı “Avrupa Birliği Danışma, Yürütme ve Eğitim Araştırma Geliştirme Kurulları” yönergesi Aralık 2000 tarih ve 2519 sayılı MEB Tebliğler Dergisinde yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

¹⁰⁸ Işık, Y., - Aksoy, Z., Katurcı M., - Mısırlıoğlu A., 2001 Yılı Başında MEB, Aralık 2000 s..285.

düzenlenen yabancı dil programları uygulanmakta olup bu programlar, 1998 yılından bu yana 3 aylık sürelerle yılda iki kez düzenlenmektedir.

Avrupa Birliği Müktesebatı'na uyum çalışmasında, eğitim sistemimizde köklü değişikliklere gidilirken çalışmalar; “İlk ve ortaöğretim programlarının geliştirilmesi, fiziki kapasitenin artırılması ve kalitesinin yükseltilmesi, okullaşma oranlarında AB ortalamasının yakalanması, teknolojik alt yapının güçlendirilmesi ve bilgisayar teknolojilerinin eğitimde kullanılması, öğretmen kariyer sistemi ve yeterliliklerin geliştirilmesi ve öğrenci rehberlik ve mesleki danışmanlık sisteminin geliştirilmesi olmak üzere 6 ana başlık altında düzenlenmiştir.”¹⁰⁹

Daha detaylı incelendiğinde Avrupa Birliği Müktesebatı'na uyum çalışmasında Türk Eğitim Sisteminde aşağıda belirtilen aşamaların kaydedildiği görülmektedir:

- 1997 yılında çıkarılan 4306 sayılı yasa ile zorunlu İlköğretimin 5 seneden 8 seneye çıkarılması (1997-98 öğretim yılında %85,1 olan ilköğretimdeki okullaşma oranı 2000-2001 öğretim yılında %99,4 olmuştur¹¹⁰)
- Sekiz yıllık zorunlu eğitime katkı payını öngören 4306 sayılı yasanın ilgili maddesinin yürürlük tarihi 2010 yılı sonuna kadar uzatılmıştır.
- Bütçede eğitime yüzde 7 pay ayrılması
- Mesleki Öğrenim ve Eğitimi ve Meslek ve Teknik Eğitimi programlarının geliştirilmesi
- 4702 sayılı kanun ile Mesleki ve teknik orta öğretim programlarının bütünlüğü ve devamlılığı esasına dayalı olmak üzere, mesleki ve teknik ortaöğretimi bitiren öğrencilere istedikleri takdirde bitirdikleri programın devamı niteliğinde veya en yakın programların uygulandığı meslek yüksek okullarına devam etmeleri, (Bu yerleştirmede ortaöğretim bitirme derecesi ve mezun olunana ortaöğretim öncelikleri göz önüne bulundurulurak ÖSYM tarafından yerleştirme iş ve işlemleri yapılmaktadır.)
- Lise Eğitiminin 3 seneden 4 seneye çıkarılması
- TÜBİTAK tarafından tespit edilen uluslararası bilimsel yarışmalarda ödül kazanan öğrencilere, ödül kazandıkları alanda ÖSYM ile TÜBİTAK ‘ça

¹⁰⁹ MEB., Türkiye ve AB Ülkelerinin Eğitim Sistemleri, Ankara, 2006, s.8

¹¹⁰ T.C. Maltepe Üniversitesi İstanbul Marmara Eğitim Kurumları Eğitim Vakfı Marmara Eğitim Kurumları, Eğitim sorunları Kurultayı II, İstanbul, Haziran 2002, s.69.

belirlenecek yükseköğretim kurumlarından seçtiklere alanlara sınavsız girebilmeleri

Türk Eğitim sisteminin AB ülkeleri eğitim sistemi ve standartlarına uyumunu sağlamak amacıyla ; MEB bünyesinde Avrupa Birliği Masası oluşturulmuştur. Bu birimin çalışmalarının amacı; Ülke vatandaşlarına ve çocuklarına en iyi eğitim koşullarını sağlamak, Avrupa ülkeleri ile ülkemiz arasındaki eğitim alanında bilgi alışverişini geliştirmek, Avrupa ülkeleri eğitim sistemlerine ilişkin doküman ve istatistikler toplamak, AB ile yükseköğretimde işbirliği sağlamak, çocukları iş hayatına hazırlamak, sürekli eğitim uygulamasıyla işsizliğin önüne geçmektir.¹¹¹

Türkiye Cumhuriyeti ayrıca Sokrates, Leonardo da Vinci ve Youth for Europe gibi Avrupa Birliği programlarında da yer almakta ve Avrupa Birliği Adaylığı sürecinde yeni projelerle eğitimde gelişmeler sağlamaktadır.

1.1. EARGED –Eğitimini Araştırma Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Milli Eğitim sisteminin geliştirilmesi ve bilgi çağının gerektirdiği uluslar arası alanda rekabet gücü yüksek nitelikli insan gücünün yetiştirilmesine katkı sağlamak amacıyla kurulmuştur.

Brüksel’de 14-15 Şubat 2002 tarihlerinde “Hizmetlerin serbest dolaşımı” çerçevesinde gerçekleştirilen toplantıda alınan karar doğrultusunda EARGED’in Ulusal Referans Noktası olarak görev yapması, mesleki ve teknik eğitimde ulusal ve uluslar arası gelişimleri takip ederek geleceğe yönelik planlamalarda ilgili birimlerin bilgi birikimlerine katkıda bulunması, birimler arasında koordinasyonun sağlanması ve meslek liselerinden mezun öğrencilere diplomalarının yanı sıra “DE” vermesi uygun görülmüştür.¹¹²

¹¹¹ Işık.,- Aksoy,- Katırcı,- Mısırlıoğlu., a.g.k., s.286.

¹¹² ASO., “Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Gerçekleştirilen AB Müktesebatının Uyum Çalışmaları”, Asomedy, Ocak 2005, s.22

1.2. MEGP – Milli Eğitimi Geliştirme Projesi

Türkiye'nin, Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütüne (OECD) üye ülkelerin birçoğu ile birlikte, Milli Eğitimin hedeflerine ulaşmasında belirleyici olan yeniden yapılanma ve reform çalışmaları kapsamında EARGED bünyesinde gerçekleştirdiği projelerden biri Milli Eğitimi Geliştirme Projesi'dir. Bu proje ile ilgili anlaşması, Hükümetimiz ile Dünya Bankası arasında 18 Mayıs 1990 tarihinde imzalanmış ve 10 Temmuz 1990 tarih ve 20570 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiş ve 1999 tarihinde tamamlanmıştır.¹¹³

MEGP'nin üç önemli amacı vardır. Bunlar; İlk ve Orta Öğretimde kaliteyi artırarak öğrenci başarısını OECD ülkeleri ortalamasına yaklaştırmak, Öğretmen eğitiminde kaliteyi ve geçerliliği artırarak OECD ülkelerindeki benzeri standartlara ulaştırmak, Milli Eğitim Bakanlığındaki yönetim ve işletmecilik beceri ve uygulamalarını geliştirerek kaynak kullanımında daha ekonomik ve etkili olabilmeyi sağlamak.¹¹⁴

1.3. MEGEP - Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi

Türkiye'nin Mesleki ve Teknik Öğretim alanındaki çabalarını desteklemek amacıyla 1999 AB Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin MEDA fonlarından yararlandırılması kararlaştırılmıştır. Bunun sonucunda Türkiye, ekonomisinin is gücü ihtiyacıyla, mesleki ve teknik okullarının çıktıkları arasındaki boşluğu kapatabilmek amacıyla bazı proje fikirleri geliştirmiştir. Bu yöndeki ilk adım olarak, 4 Temmuz 2000 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avrupa Birliği arasında Türkiye'deki Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesinin anlaşması imzalanmıştır.¹¹⁵

¹¹³ www.earged.meb.gov.tr (10/07/2007)

¹¹⁴ www.earged.meb.gov.tr (10/07/2007)

¹¹⁵ www.megep.meb.gov.tr (10/07/2007)

1.4. Bilimsel Ve Sanatsal Araştırmayı Teşvik Projesi

“Ülkemizin ihtiyacı olan geleceğin bilim insanlarını yetiştirmek ve yetenekli çocuklarımıza sahip çıkmak, bilimsel amaçlı yarışma ve benzeri etkinliklere ülke genelinde ilgi ve katılımı artırarak yaygınlaştırmak, geleceğin bilim adamı potansiyeline sahip çocuklarımızı erken yaşlarda keşfedip var olan yeteneklerini geliştirmek ve bilim desteği vererek onlara araştırmacı bir ruh kazandırmak amacı ile Milli Eğitim Bakanlığı ve Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu arasında bir protokol imzalanmıştır. Bu çalışma ile ilk ve ortaöğretim öğrencilerine yönelik bilimsel faaliyetlerin yaygınlaştırılması, kalite ve verimliliğin artırılması, TÜBİTAK ve MEB işbirliği ile yürütülen Ortaöğretim Öğrencileri Arası Araştırma Projeleri Yarışması, Ulusal ve Uluslar arası Bilim Olimpiyatları, İlköğretim ve Orta Öğretim Öğrencilerine Yönelik Ödüllü Bilimsel Araştırmayı Teşvik Projesi ve diğer bilimsel amaçlı projelerin ülke genelinde yaygınlaştırılması ve yürütülmesi hedeflenmektedir.”¹¹⁶

1.5.TEDP – Türkiye Temel Eğitime destek Projesi

Bu programın genel amacı; kentsel, kırsal ve gecekondü bölgelerinde eğitim düzeyini artırarak yaşam koşullarının iyileştirilmesine katkıda bulunmak ve sekiz yıllık ilköğretim reformunu desteklemektir. Ayrıca başta kadınlar olmak üzere örgün ve yaygın eğitimin ortalamasını da artırmak bu projenin amaçlarındadır.¹¹⁷

Programın ulusal düzeydeki eğitim reformunu desteklemek üzere belirlediği 5 faaliyet alanı bulunmaktadır. Bu faaliyet alanları; Eğitim kalitesi, Öğretmen eğitimi, Yaygın eğitim, Yöntem ve organizasyon ve İletişim olup aşağıda bu faaliyetlerin amaçlarına kısaca değinilmiştir.¹¹⁸

Eğitim kalitesi: Öğretim programları ve eğitim materyalleri ile yaygın eğitim için yeni eğitim stratejisi ve politikalarını desteklemek,

Öğretmen eğitimi: Öğretmen okul müdürü ve müfettişlerinin hizmet içi ve hizmet öncesi eğitim kalitesini yükselterek, mesleki gelişimlerini sağlamak,

¹¹⁶ www.earged.meb.gov.tr (10/07/2007)

¹¹⁷ Işık, - Aksoy, - Katırcı, - Mısırlıoğlu, a.g.k., s..295

¹¹⁸ www.tedp.meb.gov.tr (10.06.2007)

Yaygın eğitim: Halk eğitim merkezlerinin kurumsal kapasitesini ve altyapısını güçlendirmek; sokakta yaşayan çocuklar ve risk altındaki çocukları eğitime kazandırmak.

Yöntem ve organizasyon: İl Milli Eğitim Müdürlükleri ve okulların yöneteme, karar alma ve organizasyon kapasitelerini artırmak; okul müdürlerine yönelik web tabanlı “Okul Yöneticileri İçin Profesyonel Gelişim Rehberi” hazırlamak.

İletişim: Milli Eğitim Bakanlığının yanı sıra diğer Bakanlıklar, ilgili kamu kurum ve kuruluşlar, üniversiteler, özel sektör, sivil toplum örgütleri, veliler, ulusal ve yerel medya ile işbirliği yaparak, ulusal eğitim bilincinin yükseltilmesinde aktif rol üstlenmek. Yoksulluğa karşı en etkili silahın eğitim olduğu ve kız çocuklarının eğitilmesinin toplumsal gelişme açısından önem taşıdığı mesajını veren etkili kampanyalar düzenlemek bu faaliyet alanlarının amaçlarıdır.

1.6. Yükseköğretimdeki Gelişmeler

Türkiye'nin Avrupa Yükseköğretim Alanı ile bütünleşme çalışmaları, 2001 yılında Bologna Süreci'ne resmi katılımı ile başlamıştır. Bologna Süreci'nin öngördüğü hedeflere ulaşma kapsamında şimdiye kadar şu çalışmalar gerçekleştirilmiştir:¹¹⁹

- “YÖK başkanlığının koordinasyonunda yürütülen Diploma Eki ve Avrupa Kredi Transfer Sistemi'ne ilişkin çalışmalar tamamlanmıştır. 11 Mart 2005 tarihli YÖK Genel Kurul kararı ile, Diploma Eki ve Avrupa Kredi Transfer Sistemi uygulaması, 2005-2006 eğitim-öğretim yılı sonundan itibaren, tüm yükseköğretim kurumlarımız için zorunlu bir uygulama haline getirilmiştir. Söz konusu karara göre, Avrupa Kredi Transfer Sistemi kredilerini de içerecek olan ve YÖK tarafından onaylanan ulusal standart modelin asgari koşullarına uygun Diploma Eki, tüm mezunlara, diplomalarına ek olarak, talep üzerine, ilk nüshası ücretsiz olarak ve İngilizce, Fransızca ve Almanca dillerinin birinde düzenlenecektir.

- Bologna Süreci'nin ana eylem başlıklarından biri olan öğrencilerin aktif katılımını sağlayacak ulusal öğrenci birliklerinin kurulması konusunda, YÖK tarafından hazırlanan “Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Konseyleri ve Yükseköğretim Kurumları Ulusal Öğrenci Konseyi Yönetmeliği”, 20 Eylül 2005 tarih ve 25942 sayılı

¹¹⁹ www.yok.gov.tr/duyuru/yok_strateji_kitabi.pdf (20.09.2007)

Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir ve 26 Aralık 2005 tarihinde gerçekleştirilen Öğrenci Konseyleri Genel Kurul toplantısında, seçimle belirlenen Türkiye Ulusal Öğrenci Konseyi'nin Başkanı ve organları çalışmalarını sürdürmektedir.

- Bologna Süreci'nin üzerinde önemle durduğu konulardan biri de, Yükseköğretim kurumlarında, Avrupa düzeyinde tespit edilen ilke ve esaslara tam uyumlu kalite değerlendirme ve geliştirme sistemlerinin kurulmasıdır. Bu kapsamda, YÖK tarafından hazırlanan “Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği”, 20 Eylül 2005 tarih ve 25942 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik, belirli bir sistem içerisinde yükseköğretim kurumlarının eğitim, öğretim ve araştırma faaliyetleri ile idari hizmetlerinin değerlendirilmesi, kalitelerinin geliştirilmesi, bağımsız “dış değerlendirme” süreciyle kalite düzeylerinin onaylanması ve tanınması konusundaki çalışmalara ilişkin genel esasları ve bu kapsamda Yükseköğretim Üst Kurulları ile yükseköğretim kurumlarının yükümlülüklerini kapsamaktadır.”

2. Türkiye'nin Eğitim ile İlgili İlerleme Raporları

Avrupa Birliği tarafından aday ülkelerin adaylık sürecinde kaydettikleri gelişmelerin tespit edilmesi amacıyla yıllık ilerleme raporları hazırlanmaktadır. Aşağıda Türkiye'nin 2000 yılı itibariyle ilerleme raporlarının eğitim ile ilgili kısımlarına değinilmiştir.

2.1. 2000 Yılı İlerleme Raporu

2000 Yılı İlerleme Raporunda ülkemizin eğitim, öğretim ve gençlik programlarına katılabilmesi için daha fazla çaba içine girdiği, birliğin Türkiye'deki eğitim programlarına toplam 175 milyon Euro yardımda bulunduğu belirtilmektedir. Zorunlu eğitim süresinin sekiz yıla çıkarılmasının önemine değinilerek bu gelişmenin ortaöğretim ve yükseköğretimde de sağlanacağı ve öğrenci sayısının artırılacağı belirtilmektedir. Ayrıca mesleki eğitime daha çok önem verilmesi ve insan kaynaklarına yatırım yapma işinin sadece kamunun görevi olmadığı vurgulanmıştır.¹²⁰

¹²⁰ Gülcan M.G., AB ve Eğitim Süreci, Ankara, 2005, s.58,59.

2.2. 2001 Yılı İlerleme Raporları

Eğitim ve öğretim alanında sınırlı bir gelişme sağlanmıştır. Topluluk programlarına Türkiye'nin katılımı hazırlık çalışmaları yeni bir ivme kazanmıştır. Türkiye'deki hazırlık aşaması MEB'nin yönetiminde 2001 yılında başlatılmıştır. Göçmen işçi çocuklarının eğitim ve öğretimi konusunda ilerleme sağlanmıştır.¹²¹

“Öğretim ve eğitim sisteminde reform ile ilgili olarak, Türkiye'nin Haziran 2001'de kabul ettiği yasa, orta öğretim için vergi fonunun kullanılmasını 2010 yılına kadar uzatmıştır. Yeni bir Dünya Bankası orta öğretim kredisi ve Avrupa Yatırım Bankası'ndan muhtemel krediler ile birlikte, bu yasa, hükümetin 2005 yılına kadar 8inci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda öngörülen 12 yıl zorunlu eğitim hedefine ulaşmasına yardım edecektir. Yasa, aynı zamanda, Türkiye'de meslekî öğrenim ve eğitimin yapısını da önemli ölçüde etkileyecektir. Öğretim sistemi içinde daha kolay geçiş yapılmasına imkân verecek tek bir meslekî öğretim sisteminin temelini atan yeni yasa çerçevesinde, üniversite giriş sınavına katılmaksızın, ileri düzeyde meslekî öğretim ve eğitim sunan kurumlara girmek mümkün olacak ve böylece, var olan sistemde bir mesleğe yönelen öğrenciler üzerindeki yük önemli ölçüde azaltılmış olacağı ifade edilmiştir.”¹²²

Ayrıca Topluluk yasal prosedürlerini etkinleştirmek ve böylece gelecekte Türkiye'nin Topluluk programlarına katılmasını kolaylaştırmak için, Avrupa Topluluğu ve Türkiye arasında, bu katılımın genel ilkelerini ortaya koyan bir anlaşma sonuçlandırılma aşamasındadır. Komisyon, Türkiye'den, katılmaya niyetli olduğu öğretim ve eğitim programlarını yönetmek için bir Ulusal Ajans kurmasını istemiştir.¹²³

2.3. 2002 Yılı İlerleme Raporları

Ocak 2002'de çıkarılan bir Bakanlar Kurulu Kararıyla, Devlet Planlama Teşkilatı bünyesinde AB Eğitim ve Gençlik Programları Daire Başkanlığı kurulmuştur. Söz konusu Daire Başkanlığına, çeşitli Bakanlıklardan destek alınarak, yedi personel atanmıştır. Bu Daire Başkanlığının, üç Topluluk programından (Sokrates, Leonardo da

¹²¹ Gülcan, a.g.k., s. 60.

¹²² www.abmankara.gov.tr/ab/RRTurkey2001-TR.pdf (20.06.2007)

¹²³ www.abmankara.gov.tr/ab/RRTurkey2001-TR.pdf (20.06.2007)

Vinci ve Gençlik) sorumlu Ulusal Ajans olarak faaliyet gösterecek bir Merkez haline gelmesi planlanmıştır. Bu Başkanlığa, yasal statü kazandırılması ve başkanlığın işlevsel hale getirilmesi amacıyla, Devlet Planlama Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapılması yönündeki çalışmalar sürdürüldüğü belirtilmiş, göçmen işçilerin çocuklarının eğitimine ilişkin direktifin iç hukuka aktarılması konusunda gelişme kaydedilmediği bildirilmiştir.¹²⁴

Hükümet, eğitim ve mesleki eğitim sistemi reformuna ilişkin olarak, 2005 yılına kadar zorunlu eğitim süresinin on iki yıla ve 2002/2003 öğretim yılı itibarıyla orta öğretim süresinin dört yıla çıkarılması yönünde gerekli tedbirleri almaya başlamıştır. İdari kapasite ile ilgili olarak, Türkiye, oldukça merkezi bir eğitim sistemine sahiptir. Hükümet, eğitim ve mesleki eğitim sistemlerinin merkezi olmayan bir yapıya kavuşturulması amacıyla, Haziran 2001’de kabul edilen kanunu uygulamaya başlamıştır. İlgili taraflar arasında, üç taraflı işbirliği ve istişareyi güçlendirmek amacıyla, meslek liseleri ve yüksek okullarının gruplanması yoluyla mesleki eğitim bölgelerinin ve ulusal düzeyde ve il düzeyinde Mesleki Eğitim Konseylerinin oluşturulması çalışmaları başlatılmıştır.¹²⁵

2.4. 2003 Yılı İlerleme Raporu

Türkiye’nin ilgili topluluk programlarına katılımından sorumlu biriminin Ocak 2002’de Devlet Planlama Teşkilatı bünyesinde kurulmasını takiben, 32 yeni personel atanma ve farklı bakanlıklardan görevlendirme suretiyle istihdam edilmiştir. Göçmen işçi çocuklarının eğitimine ilişkin direktifin iç hukuka aktarılması amacıyla, Kasım 2002’de bir kanun kabul edilmiştir.¹²⁶

2003 yılı ilerleme raporunda Yüksek Öğretim ile ilgili olarak Türk eğitim ve üniversite sisteminin oldukça merkezîyetçi olduğu müşahede edilmiş. Yüksek Öğretim Kanununda yer alan temel ilkeler ile eğitim programları arasındaki uyumun denetiminden sorumlu olan ve rektörler ve fakültelerle ilgili olarak geniş disiplin yetkileri kullanan güçlü bir Yüksek Öğretim Kurumunun (YÖK) varlığı nedeniyle,

¹²⁴ DPT., Türkiye’nin Avrupa Birliğine Katılım Sürecine İlişkin 2002 Yılı İlerleme Raporu, Ankara, Ekim 2002, s.96

¹²⁵ DPT., a.g.k., s.96

¹²⁶ Gülcan, a.g.k., s. 61.

yüksek öğretim sisteminde, akademik, idari ve mali özerklik eksikliği bulunduğu belirtilmiştir. Bu yapının, üniversitelerin istihdam piyasasına daha fazla yönelmelerine engel olduğu ve üniversite mezunları arasındaki yüksek işsizlik oranının da bu görüşü desteklediği ve üniversiteleri, arz yönlü yapıdan, istihdam piyasasından kaynaklanan talep üzerine kurulu bir yapıya kavuşturmak amacıyla eğitim sisteminde reform yapılması gerekmekte olduğu belirtilmiştir.¹²⁷

Milli Eğitim Bakanlığı, fakir ailelerin, çocuklarını okula göndermelerini sağlamak amacıyla, 2003-2004 öğretim yılında, temel eğitimde okul kitaplarının ücretsiz dağıtılmasına karar vermiştir. Bu önemli tedbirin özellikle kızların okula gitme oranını yükseltmesi beklenmektedir. Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, orta öğretimde okullaşma oranının artırılmasında başarılı olmakla birlikte, genel liselere devam oranının azaltılarak mesleki ve teknik eğitim okullarına yönelimi sağlama konusunda başarılı olmadığı da 2003 yılı ilerleme raporu değerlendirmeleri arasında yer almıştır.¹²⁸

2.5. 2004 Yılı İlerleme Raporu

Avrupa Kredi Transfer Sisteminin Türkiye’de Haziran ayında zorunlu hale getirilmesiyle, Bolonya sürecinin yükseköğretimde uygulanmasındaki ilerleme devam etmektedir. Hayat boyu öğrenmeye katılım oranı düşük olmakla birlikte, 2000 yılında %1.1 olan oran 2005’te %2’ye yükselmiştir. Tanıtımı iyi yapılmış olan kızların eğitimi kampanyası başarılı olmuştur. Yenilenmiş olan ilköğretim ve mesleki eğitim müfredatı uygulamaya konmuştur yada pilot olarak uygulanmaktadır. Eğitim kültür ve gençlik alanında iyi bir gelişim sağlanmıştır. Türkiye, Topluluk Programlarından Leonardo da Vinci, Socrates ve Gençlik programlarına başarılı bir şekilde katılmakta ve programların ülke genelinde yaygınlaşması için gerekli önlemleri almaktadır.¹²⁹

¹²⁷ www.sam.baskent.edu.tr/ilerleme_raporlari/ilerleme_tr_2003.pdf (20.06.2007)

¹²⁸ www.sam.baskent.edu.tr/ilerleme_raporlari/ilerleme_tr_2003.pdf (20.06.2007)

¹²⁹ www.digm.meb.gov.tr/uaorgutler/AB/AB_IR2006.html- (03/08/2007)

2.6. 2005 Yılı İlerleme Raporu

Ulusal politikaların uyumlaştırılması ve açık eşgüdüm yöntemi aracılığıyla paylaşılan hedeflere ulaşılmasını teminen, Avrupa seviyesinde eğitim ve öğretim alanlarında bütün faaliyetleri bütünleştiren “Eğitim ve Öğretim 2010 programının kurulmasına da neden olan, eğitim ve öğretim politikaları konusunda işbirliği çerçevesi geliştirilmiştir. Devlet Planlama Teşkilatı, Milli Eğitim Bakanlığı, AB İşleri Genel Sekreterliği, Yüksek Öğretim Kurulu, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ve Türk İş Kurumu temsilcilerinden oluşan bir Yönetim ve İzleme Komitesi, Birlik Programlarının uygulanmasına yönelik genel politikalar belirlemek ve Ulusal Ajansın çalışmasını izlemekte ve değerlendirmek için düzenli toplantılar yapmaktadır,” denilmiştir. Bu bağlamda, ilgili bütün bakanlıklar arasında işbirliği ve eşgüdüm güçlendirilmelidir. Milli Eğitim Bakanlığı, 2010 çalışma programının uygulanışı hakkındaki 2006 Ortak Raporu’na katkı olarak, Türkiye’nin eğitim ve öğretim sistemlerinin modernizasyonu hakkında bir ulusal rapor sunmuştur. Eğitime erişimde gelişme olmuştur. 2003 yılında başlatılan ve kız çocuklarının okula gönderilmelerini teşvik eden kampanya, 2005 yılında 20 şehirde daha uygulamaya sokulmuştur. Mesleki ve teknik eğitimin güçlendirilmesine ilişkin, Eğitim Kurulu hem genel hem meslek liselerinin üç yıldan dörde çıkarılması uygulamasına başlamıştır. Bu reform, mesleki/teknik ve genel ortaokullar arasında yatay geçişi sağlamıştır. Bunun tersine, teknik lise mezunlarının üniversite giriş sınavındaki katsayısı düşürülmüştür. Yüksek öğretim alanında, Bologna sürecinin Türkiye’de uygulanmasında kayda değer ilerlemeler sağlanmıştır. Akademik değerlendirme ve kalite kontrol alanındaki mevzuat, Kalite Teminatı için Avrupa Ağı tarafında geliştirilen Avrupa standartları ve yönergeleri dikkate alınarak gözden geçirilmiştir. Ulusal bir diploma eki, Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi ve UNESCO tarafında ortaklaşa olarak hazırlanan bir model temel alınarak hazırlanmış ve Türk üniversitelerine dağıtılmıştır.¹³⁰

Kültür ve eğitim alanında bazı ilerlemeler olmuştur. Türkiye Birliğinin belirli üç programına başarıyla katılmıştır. Eğitim ve öğrenim alanında sürdürülen reformlar, ortak Avrupa hedefleri ve öncelikleriyle genelde uyumaktadır.¹³¹

¹³⁰ www.digm.meb.gov.tr/belge/IR_2005_tam_tr.pdf (03.08.2007)

¹³¹ www.digm.meb.gov.tr/belge/IR_2005_tam_tr.pdf (03.08.2007)

2.7. 2006 İlerleme Raporu

Leonarda da Vinci, Socrates ve Youth programlarına başarılı biçimde katılmaktadır ve programların ülke çapında duyurulmasına yönelik önlemler alınmıştır. Başvurulardaki kaydadeğer artış ve Türkiye'nin gelecekteki Lifelong Learning ve Youth in Action programlarına katılımını önemli ölçüde artırma niyeti dikkate alındığında, bu konulardan sorumlu olan Ulusal Ajans, daha fazla güçlendirilmesinden ve prosedürel gerekliliklerin azaltılmasından fayda sağlayacaktır. Türkiye, Eğitim ve Öğretim 2010 Çalışma Programı Eşgüdüm Grubuna ve çeşitli kümelere aktif bir şekilde katılmaya başlamıştır. OECD ortalamasının altında kalmalarına rağmen, tüm eğitim seviyelerinde kayıt oranlarında artış görülmüştür. Kamuoyuna etkin bir biçimde duyurulmuş olan kız çocuklarının eğitime yönelik kampanya başarılı olmuştur. İlköğretim ve mesleki eğitimde gözden geçirilmiş müfredat uygulamaya konulmuş ya da pilot uygulamaya geçilmiştir. Türkiye Avrupa Nitelikler Çerçevesi'nin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Ancak, ulusal nitelikler sistemi henüz tesis edilmemiştir. Yaşamboyu eğitime katılım oranları çok düşüktür, ancak, 2000 yılındaki %1.1 oranına kıyasla 2005'te %2'ye yükselmiştir. Avrupa Kredi Transfer Sisteminin Haziran'da Türkiye'de zorunlu olması ile birlikte yüksek eğitimdeki Bologna sürecinin uygulaması yönündeki gelişme devam etmiştir,¹³² denilmektedir.

2.8. 2007 İlerleme Raporu

2007 Raporunda eğitim, öğretim ve gençlik alanlarında iyi ilerleme kaydedildiği belirtilmiştir. Türkiye, topluluğun Leonardo Da Vinci, Sokrates, ve Gençlik Programlarına başarılı katılımına devam ettirmiş, Hayat Boyu Öğrenim ve gençliğ'e sorunsuz geçiş yapmıştır. Türkiye, Hayatboyu Öğrenme, Gençlik ve Kültür Programlarına (2007-2013) katılmıştır.

Türkiye, Mesleki eğitim ve Öğretim Kredi Transfer Sistemi (ECVET) için bir çalışma grubu kurmuş; Hayat Boyu Öğrenim Programı açısından ise önemli bir gelişme sayılabilecek ulusal yeterlilikler sisteminin oluşturulmasına başlamıştır. Bu yöndeki

¹³² www.dtm.gov.tr/dtmadmin/upload/AB/TeknikMevzuatDb/IlerlemeRaporu_8Kasim2006_TamamininCevirisi1.pdf (20.06.2007)

çabaların gelecek yıllarda yetişkinlerin hayat boyu öğrenime katılımlarını arttırması beklenmektedir.¹³³

İlerleme raporlarını kısaca değerlendirecek olursak Türk Eğitim sisteminde, AB adaylığı sürecindeki uyum çalışmaları çerçevesinde gelişmeler, ilerlemeler kaydedildiği, bunun yanı sıra bazı eksikliklerin de olduğu görülmektedir.

AB Eğitim Programına katılımın ilk yıllarda düşük olmasına karşın her geçen yıl katılımın arttığı ve son 2007 İlerleme Raporunda Türkiye'nin, Hayatboyu Öğrenme, Gençlik ve Kültür Programlarına (2007-2013) katıldığı belirtilmiştir. Ortaöğretim de 8 yıllık zorunlu eğitime geçilmiş fakat 2005 yılına kadar ki kalkınma planı içerisinde yer alan zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasının henüz gerçekleştirilemediği görülmektedir. Ayrıca Mesleki eğitim ile ilgili çalışmalarda bu dönemde hız kazanmış, meslek liselerinden yüksekokullara sınavsız geçiş ile meslek liselerine talep arttırılmaya çalışılmış fakat 2003 yılında belirtilen ilerleme raporunda meslek liselerindeki artışın istenilen orana çıkarılmadığı eksiklik olarak bildirilmiştir.

Yükseköğretimde ulusal diploma eki ile ilgili olarak bir model Türk üniversitelere dağıtılmıştır. Böylece hem kredi transfer sistemi hem de diploma eki ile Türk üniversite öğrencileri de AB ülkelerindeki eğitim sistemlerinden faydalanabilmektedirler.

¹³³ www.ikv.org.tr/pdfs/2007trilerlemeraporu-muktesebat.pdf (01/12/2007)

III. BÖLÜM

TÜRKİYE’DE DEVLET VE VAKIF ÜNİVERSİTELERİNDEKİ ÖĞRENCİLERİN, AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRKİYE’DEKİ EĞİTİM SİSTEMİ HAKKINDAKİ BEKLENTİLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI MARMARA VE BEYKENT ÜNİVERSİTELERİ UYGULAMASI

1. AMAÇ

Bu çalışma, Türkiye’deki vakıf ve devlet üniversitelerinde okuyan genç nüfusun, Türkiye’nin AB uyum süreci içerisindeki şu dönemde, AB ve AB eğitim sistemine bakışlarını Avrupa Birliği Eğitim programlarının ne olduğunu, nasıl işlediği ve neyi kapsadığını değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Çalışma öğrencilerin; AB Eğitim Programlarının, AB üyesi ve AB aday ülkelerinin birbirlerinin eğitim sistemini anlamaları açısından önemli olup olmadığı, Türkiye’deki eğitim sistemini yeterli bulup bulmadıkları, AB eğitim sistemi hakkındaki bilgilendirilme düzeyleri ve AB eğitim programlarına katılımları gibi çeşitli sorularla irdelenecektir. Çalışma “Türkiye’deki vakıf ve devlet üniversitelerinde okuyan öğrencilerin AB’ye bakışlarında farklılaşmalar yoktur” genel hipotezi üzerine kurulmuştur.

Çalışmanın gerek Millî Eğitim Bakanlığı ve gerekse Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK)’na ve diğer eğitim araştırmacılarına yeni araştırmalar için bir kaynak olacağı ümit edilmektedir.

2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Türkiye’de yaklaşık 1,5 milyon üniversite öğrencisi, 68 devlet, 25 vakıf üniversitesi bulunmaktadır.¹³⁴ Bu evren içerisinde araştırmanın evrenini İstanbul’daki 1 devlet (Marmara üniversitesi) ve 1 vakıf üniversitesinin (Beykent Üniversitesi) öğrencileri oluşturmaktadır. İstanbul ili içerisinde Beykent ve Marmara Üniversiteleri

¹³⁴ www.yok.gov.tr/duyuru/yok_strateji_kitabi.pdf (20.09.2007)

seçilmiş ve bu öğrencilere anket uygulaması yapılmıştır. Gerek farklı sosyoekonomik yapı gerekse öğrencilerin gelmiş oldukları il ve bölgeler açısından fakülteler arasında heterojen bir yapı olduğu düşünülmüş ve kümeleme örnekleme yapılmıştır. Denekler her kümeden rasgele seçilmiştir.

Araştırma verileri, 701 adet öğrenciye uygulanan anketlerle elde edilmiştir. Anketin geçerliliği için, her sorunun konu ile ilişkisi, soruların açık ve anlaşılır olmasına dikkat edilmiştir.

Marmara Üniversitesinin Eğitim, Teknik Eğitim, Güzel Sanatlar , İktisadi ve İdari Bilimler (Kamu Yönetimi) ve Fen Edebiyat Fakültelerinin 3. ve 4. sınıflarında okuyan yaklaşık 5000 öğrenciden oluştuğu değerlendirilen söz konusu ana kütleyi temsil edecek olan 461 (% 9) öğrenci ile Beykent Üniversitesinin İktisadi ve İdari Bilimler, Mühendislik, Fen Edebiyat ve Güzel Sanatlar Fakültelerinin 3. ve 4. sınıflarında okuyan yaklaşık 2000 öğrenciden oluştuğu değerlendirilen ve söz konusu ana kütleyi temsil edecek olan 240 (% 12) öğrenci örneklem grubu olarak seçilmiştir.

3. YÖNTEM - VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma verileri, araştırmacı tarafından hazırlanan ve 7 si demografik olmak üzere toplam 35 sorudan oluşan anket yardımıyla toplanmıştır. Anket sorularının hazırlanmasında Marmara Üniversitesi Avrupa Topluluğu'nun 2004 yılında yapmış olduğu çalışmadan¹³⁵ da faydalanılmıştır.

Anketlerin toplanmasından sonra SPSS istatistik programına bütün veriler girilmiş ve amaca uygun analizler yapılmıştır.

¹³⁵ Dartan, M., - Nas, Ç., - Akman, M:S., - Savran, C., - Suner, S., Türkiye'nin Avrupa Birliğine Katılım Sürecinde Marmara Üniversitesi Öğrencilerinin Geleceğe ve Avrupa İle İlişkilere Bakışı, İstanbul, 2004

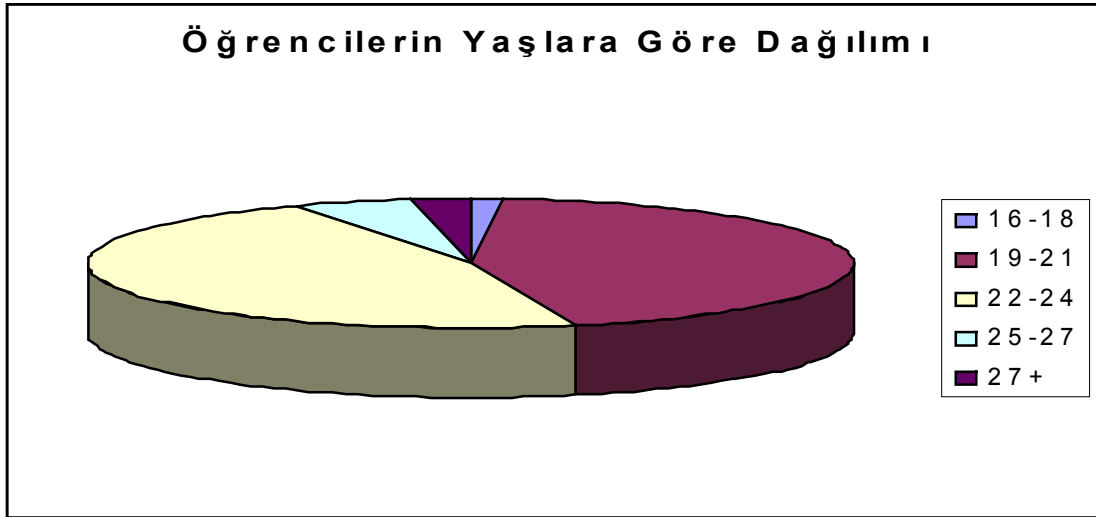
Verilerin analizinde frekans, yüzde dağılımları ve ortalamaları alınmıştır. Ankete katılan kişilerin bağımsız değişken olarak kabul edilen kişisel VAKIFliklerini gösteren kategorilere göre AB ve AB eğitim süreçleriyle ilgili veriler arasında farklılık olup olmadığını anlamak için; İki Ortalama Arasındaki Farkın Anlamlılık Testi (t Testi), kullanılmıştır. Grup sayısı ikiden fazla olduğu durumda ve parametrik koşullar yerine geliyorsa; (normal dağılım ve homojenlik gibi) Tek Yönlü Varyans Analizi ve parametrik koşullar yerine gelmiyorsa Kruska-Wallis Varyans Analizi yapılmıştır. Tek Yönlü Varyans Analizi (F testi) ve Kruska-Wallis Varyans Analizi sonucu gruplar arasında 0.05 anlamlılık düzeyinde fark çıktığında bu farkın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için Post-Hoc testlerinden Tukey HSD tekniğinden yararlanılmıştır.

4.BULGULAR

4.1. DEMOGRAFİK BULGULAR

TABLO 2. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımları (1.soru)

	N	YÜZDE	TOPLAMSAL YÜZDE
16-18	10	1,4	1,4
19-21	309	44,1	45,5
22-24	330	47,1	92,6
25-27	35	5,0	97,6
27+	17	2,4	100,0
TOPLAM	701	100,0	

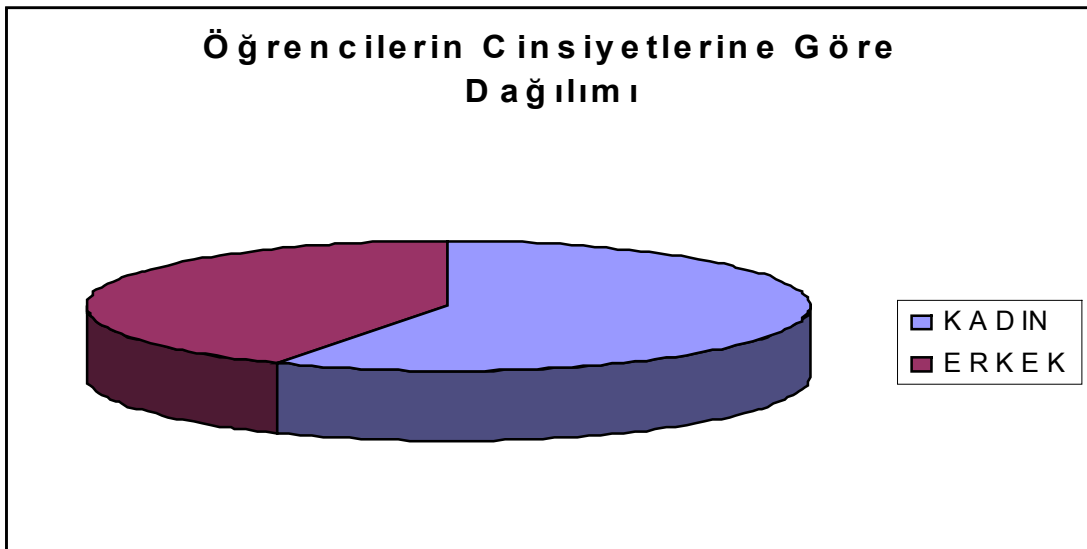

Şekil 1: Öğrencilerin Yaşlara Göre Dağılımı

Tablo 2 incelendiğinde, 19-21 ve 22-24 yaş gruplarında yığılma olduğu gözlenmektedir. Tabloya baktığımızda 16-18 yaş arasında 10 (% 1,4), 19-21 yaş grubunda 309 (% 44,1), 22-24 yaş grubunda 330 (% 47,1), 25-27 yaş grubunda 35 (% 5) ve 27 yaş üzerinde 17 öğrenciye anket uygulandığını görüyoruz.

TABLO 3. Öğrencilerin Cinsiyetlere Göre Dağılımları (2.soru)

	N	YUZDE	TOPLAMSAL YUZDE
KADIN	405	57,8	57,8
ERKEK	296	42,2	100,0
TOPLAM	701	100,0	

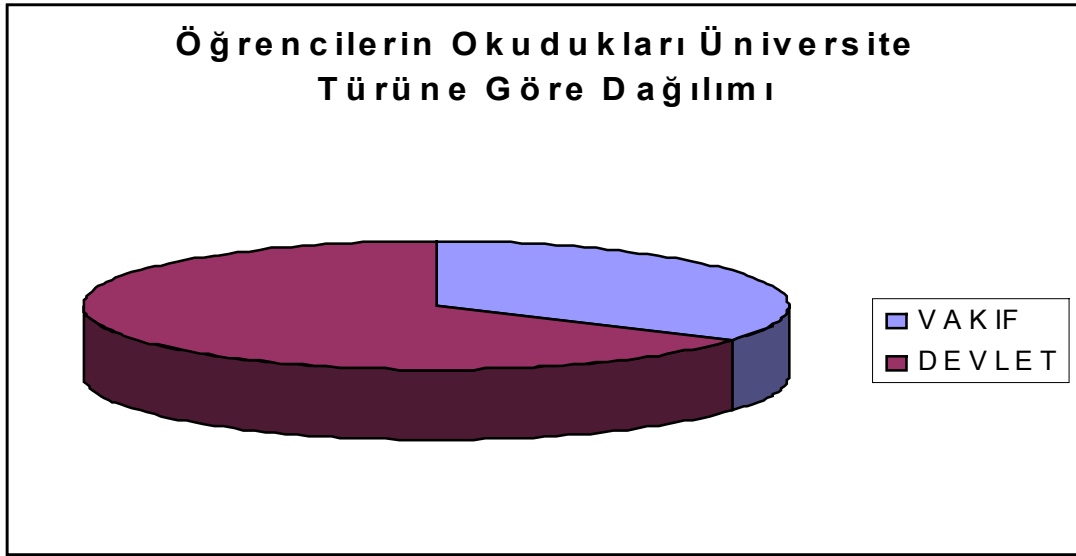

Şekil 2: Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Tablo 3’de anket uygulanan 710 öğrencinin 405’inin (% 57.8) kadın, 296 ‘sının (42,2) erkek olduğu görülmektedir.

TABLO 4. Öğrencilerin Okudukları Okul Türlerine Göre Dağılımı

	N	YÜZDE	TOPLAMSAL YÜZDE
VAKIF	240	34,3	34,3
DEVLET	461	65,7	100,0
TOPLAM	701	100,0	

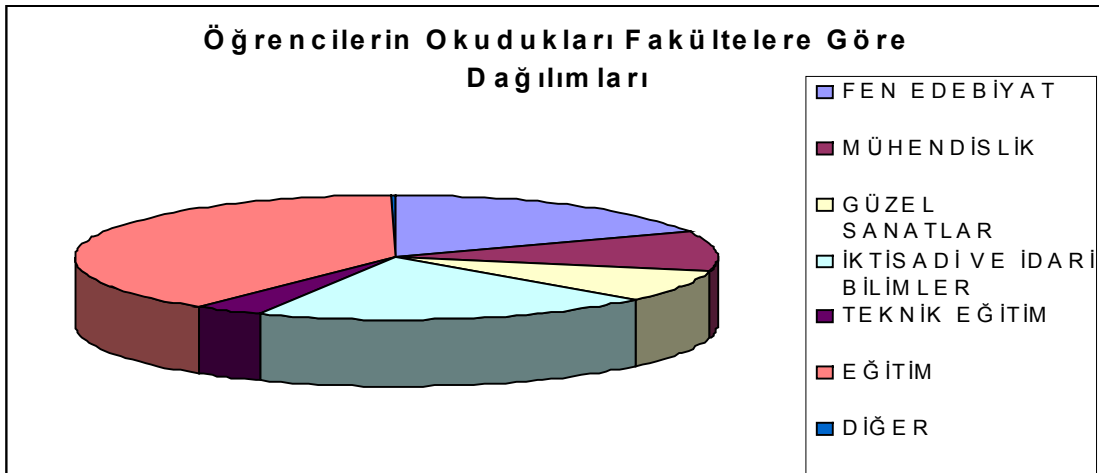

Şekil 3: Öğrencilerin Okudukları Okul Türlerine Göre Dağılımları

Tablo 4 incelendiğinde, anket uygulanan öğrencilerin 240 tanesinin (% 34,2) vakıf üniversitesinde okuduğu; diğer taraftan 461 öğrencinin (% 65,7) devlet üniversitesinde okuduğu gözlenmektedir.

TABLO 5. Öğrencilerin Okudukları Fakülterle Göre Dağılımları (3.soru)

	N	YÜZDE	TOPLAMSAL YÜZDE
FEN EDEBİYAT	129	18,4	18,4
MÜHENDİSLİK	71	10,1	28,5
GUZEL SANATLAR	58	8,3	36,8
İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER	142	20,3	57,1
TEKNİK EĞİTİM	25	3,6	60,6
EĞİTİM	274	39,1	99,7
DİĞER	2	,3	100,0
TOPLAM	701	100,0	

Şekil 4: Öğrencilerin Okudukları Fakülterle Göre Dağılımı

Anket uygulanan öğrencilerin okuduğu fakülterle baktığımızda eğitim fakültesinde yığılma olduğu gözlemlenmektedir. Daha sonra Fen-Edebiyat ve İktisadi-İdari Bilimler fakültelerinde yüksek frekanslar görülmektedir.

4.2. ÖĞRENCİLERİN AB, AB EĞİTİM SİSTEMİ VE PROGRAMLARI HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR

TABLO 6. Öğrencilerin, “AB Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip misiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı (13.soru)

	N	YÜZDE	TOPLAMSAL YÜZDE
EVET	312	45,5	45,5
HAYIR	303	44,0	89,5
FIKRİM YOK/B.	72	10,5	100,0
TOPLAM	687	100,0	
CEVAPLAMAYAN	14		
TOPLAM	701		

TABLO 7. AB Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip misiniz?” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması

			EVET	HAYIR	FIKRİM YOK/BİLMİYORUM
VAKIF	FEN EDEBİYAT	KS	19	31	1
		KY	37	61	2
	MÜHENDİSLİK	KS	30	30	9
		KY	43	43	13
	GUZEL SANATLAR	KS	30	21	2
		KY	57	40	4
	İKTİSADI VE İDARI B.	KS	34	19	7
		KY	57	32	12
TOPLAM	KS	113	101	19	
	KY	48	43	8	
DEVLET	FEN EDEBİYAT	KS	32	36	10
		KY	41	46	13
	İKTİSADI VE İDARI B.	KS	49	24	6
		KY	63	31	6
	TEKNİK EĞİTİM	KS	6	16	3
		KY	24	64	12
	EĞİTİM	KS	112	124	34
		KY	41	46	13
	DİĞER	KS	0	2	0
		KY	0	100	0
TOPLAM	KS	199	202	53	
	KY	44	44	12	

Tablo 6'a bakıldığında, 312 öğrencinin AB hakkında yeterli bilgiye sahip olduğu, 303 öğrencinin AB hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı ve 14 öğrencinin bu soruyu yanıtsız bıraktığı görülmektedir. Tablo 7'de ise bu dağılımın üniversite ve fakülte bazındaki oranları görülmektedir. Vakıf üniversitesi öğrencilerinin %48, Devlet üniversitesi öğrencilerinin ise % 44'ünün AB hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları, görülmektedir. Fakülteler bazında karşılaştırma yapıldığında da her iki tür üniversitede de iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinin bu konuda diğer fakültelerden daha fazla bilgi yeterliliği olduğu gözlemlenmektedir.

TABLO 8. Öğrencilerin “Türk Gençliği AB Eğitim Sistemi, Programları Hakkında Yeterince Bilgilendiriliyor” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı (20.soru)

	N	YÜZDE	TOPLAMSAL YÜZDE
KESİNLİKLE KATILMIYORUM	184	26,6	26,6
KATILMIYORUM	352	50,9	77,5
KARARSIZIM	88	12,7	90,2
KATILIYORUM	49	7,1	97,3
KESİNLİKLE KATILIYORUM	19	2,7	100,0
TOPLAM	692	100,0	
CEVAPLAMAYAN	9		
TOPLAM	701		

Tablo 8'e bakıldığında öğrencilerin genel olarak AB eğitim programları hakkında yeterince bilgilendirilmediğini düşündükleri görülüyor. 536 öğrenci (% 77,5) eğitim sistemleri hakkında yeterince bilgilendirilmediğini düşünürken, sadece 68 öğrenci (% 9,7) bu konuda bilgilendirildiğini düşünüyor. 8 öğrencinin ise soruyu yanıtsız bıraktığı görülmektedir.

TABLO 9. “Türk Gençliği AB Eğitim Sistemi, Programları Hakkında Yeterince Bilgilendiriliyor” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması

			KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILYORUM	KESİNLİKLE KATILYORUM
VAKIF	FEN EDEBİYAT	KS	13	26	6	4	0
		KY	27	53	12	8	0
	MÜHENDİSLİK	KS	18	34	11	5	3
		KY	25	48	15	7	4
	GUZEL SANATLAR	KS	19	22	11	2	2
		KY	34	39	20	4	4
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	15	35	6	3	1
		KY	25	58	10	5	2
	TOPLAM	KS	65	117	34	14	6
		KY	28	50	14	6	3
DEVLET	FEN EDEBİYAT	KS	20	44	8	5	1
		KY	26	56	10	6	1
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	17	42	12	8	1
		KY	20	53	15	10	1
	TEKNİK EGİTİM	KS	6	14	3	2	0
		KY	24	56	12	8	0
	EGİTİM	KS	75	134	31	20	11
		KY	28	49	11	7	4
	DİĞER	KS	1	1	0	0	0
		KY	50	50	0	0	0
TOPLAM	KS	119	235	54	35	13	
	KY	26	52	12	8	3	

Yukarıdaki tabloda üniversiteler arası yapılan karşılaştırma görülmekte ve her iki tür üniversite öğrencisinin de % 70 civarında AB eğitim sistemleri hakkında yeterince bilgilendirilmediğini ifade ettikleri görülmektedir. Bu sonuç fakülteler arsında da aynı oranlarda seyretmektedir. I. Bölümün 1.5.kısımında anket uygulamasının yapıldığı her iki üniversitenin, AB Eğitim Programlarına katılım politikaları konusuna kısaca değinilmiştir. Bunun sonucunda her iki üniversitenin AB Eğitim Programları ile ilgili yoğun çalışmalar yaptığı görülmüştür. Fakat çıkan bu sonuçlar ile değerlendirildiğinde öğrencilerin üniversiteler tarafından yapılan çalışmalar hakkında yeterince bilgilendirilmediği düşünülebilmektedir.

TABLO 10. Öğrencilerin, “AB Eğitim Programından Herhangi Birine Katıldınız Mı?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı (5.soru)

	N	YÜZDE	TOPLAMSAL YÜZDE
EVET	19	2,7	2,7
HAYIR	680	97,3	100,0
TOPLAM	699	100,0	
CEVAPLAMAYAN	2		
TOPLAM	701		

TABLO 11. “AB Eğitim Programından Herhangi Birine Katıldınız Mı?” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması

			EVET	HAYIR
VAKIF	FEN EDEBİYAT	KS	1	50
		KY	2	98
	MÜHENDİSLİK	KS	1	70
		KY	1	99
	GUZEL SANATLAR	KS	0	57
		KY	0	100
	İKTİSADI VE İDARI B.	KS	4	57
		KY	7	93
TOPLAM	KS	6	234	
	KY	3	98	
DEVLET	FEN EDEBİYAT	KS	0	78
		KY	0	100
	İKTİSADI VE İDARI B.	KS	6	75
		KY	8	93
	TEKNİK EĞİTİM	KS	0	25
		KY	0	100
	EGİTİM	KS	7	267
		KY	3	97
	DİĞER	KS	0	2
		KY	0	100
	TOPLAM	KS	13	447
		KY	3	97

“AB Eğitim Programından Herhangi Birine Katıldınız Mı?” sorusuna örneklem grubunu oluşturan 701 öğrencilerden sadece 19’u (% 2,7) olumlu yanıt vermiş, 680 öğrenci (% 97,3) herhangi bir AB eğitim programına katılmadığını belirtmiştir.

Soruyu “evet” olarak yanıtlayan öğrencilerin cevaplandığı açık uçlu sorular sonucunda AB Eğitim programlarına katılan bu öğrencilerin 1’nin Socrates, 1’nin

sertifika programına ve diğer 17 öğrencinin erasmus programına katılmış oldukları görülmüştür.

Tablo 11'e bakıldığında da, anket uygulanan öğrencilerden yalnızca 19 tanesinin yani % 2,7'sinin daha önce AB eğitim programlarından birine katıldıkları görülmektedir. Bu öğrencilerden 6'sının vakıf 13'ünün devlet üniversitesinden olduğu ve fakülteler arası karşılaştırma yapıldığında en çok katılımın her iki üniversite türünde de iktisadi idari bilimler fakültesi öğrencileri tarafından gerçekleştirilmiş olduğu görülmektedir. Kalan katılımın fakülte bazında dağılımı ise; 1 Fen Edebiyat, 1 Mühendislik ve 7 Eğitim Fakültesi öğrencisi şeklindedir.

AB Eğitim programlarına katılan öğrencilerin cevaplandığı "Eğitim sistemi hakkında bilgi sahibi olduğunuzu düşündüğünüz AB Ülkelerini en iyi bildiğinizden başlayarak sıralayınız (9.soru)" sorusuna, öğrencilerin daha çok Fransa dedikleri görülmüştür. Bunun nedeni katılım sağlayan öğrencilerin çoğunluğunun Fransızca Kamu yönetimi öğrencilerinden olması ve değişim programını uyguladıkları ülkenin Fransa olması olarak değerlendirilebilir. Bu da katılımların o ülkenin eğitim sistemini tanımadaki katkısını açıkça göstermektedir.

TABLO 12. Öğrencilerin " AB Eğitim Sistemi AB'nin Amaçlarına Uygundur" Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı (19.soru)

	N	YÜZDE	TOPLAMSAL YÜZDE
KESİNLİKLE KATILMIYORUM	12	1,7	1,7
KATILMIYORUM	64	9,3	11,0
KARARSIZIM	300	43,4	54,4
KATILIYORUM	242	35,0	89,4
KESİNLİKLE KATILIYORUM	72	10,6	100,0
TOPLAM	690	100,0	
CEVAPLAMAYAN	11		
TOPLAM	701		

Tablo 12 incelendiğinde de, öğrencilerin AB Eğitim Sisteminin, AB'nin amaçlarına uygun olup olmadığı sorusu ile ilgili cevaplarının dağılımı görülmekte olup,

öğrencilerin 300'ünün kararsız kalırken, 315 tanesinin eğitim sisteminin uygun olduğunu ve 76 öğrencinin de eğitim sisteminin AB'nin amaçlarına uygun olmadığı düşüncesinde olduğu görülmüştür.

TABLO 13. Öğrencilerin “ AB Eğitim Sistemi AB'nin Amaçlarına Uygundur” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması

			KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILYORUM	KESİNLİKLE KATILYORUM
VAKIF	FEN EDEBİYAT	KS	0	4	21	22	3
		KY	0	8	42	44	6
	MÜHENDİSLİK	KS	1	5	27	26	10
		KY	1	7	39	38	14
	GUZEL SANATLAR	KS	2	8	21	16	9
		KY	4	14	38	29	16
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	0	6	22	25	7
		KY	0	10	37	42	12
	TOPLAM	KS	3	23	91	89	29
		KY	1	10	39	38	12
DEVLET	FEN EDEBİYAT	KS	0	5	34	29	9
		KY	0	6	44	38	12
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	1	7	34	29	10
		KY	1	8	43	36	13
	TEKNİK EĞİTİM	KS	0	5	7	12	1
		KY	0	20	28	48	4
	EĞİTİM	KS	8	24	132	83	23
		KY	3	9	49	31	9
	DİĞER	KS	0	0	2	0	0
		KY	0	0	100	0	0
TOPLAM	KS	9	41	209	153	43	
	KY	2	9	46	34	9	

Yukarıdaki tabloda vakıf üniversitesi öğrencilerinin vermiş olduğu cevaplar sonucu 118 kişinin (% 50) AB Eğitim Sisteminin AB'nin amaçlarına uygun olduğu konusuna katıldığı 26 kişinin (% 11) bu fikre katılmadıkları ve 91 kişinin de (% 39) kararsız olduğu görülmektedir. Devlet üniversitesi öğrencilerinde ise 196 kişinin (% 43) katıldığı, 50 kişinin (% 11) katılmadığı ve büyük çoğunluk olarak 209 kişinin (% 46) kararsız olduğu sonucu gözlemlenmektedir. Fakülteler arasında eğitim fakültesi öğrencilerinin, diğer fakültelere göre farklılaşma gösterdiği, “AB Eğitim Sistemi AB'nin amaçlarına uygundur” sorusuna eğitim fakültesi öğrencileri % 40 oranında “evet” yanıtı verirken, diğer fakülte öğrencilerinde bu oranın % 50 ve üzeri civarlarında olduğu görülmektedir. Bu konu, I. Bölüm içerisinde AB eğitim politikalarının temel amaç ve ilkeleri başlığı ile kısaca ele alınmıştır. Avrupa Birliği eğitim politikalarının

tek bir Avrupa için eğitim, eğitimde fırsat eşitliği, öğrenen toplum, yüksek kalitede eğitim, eğitimde ve mesleki yönelemede işbirliği, karşılıklı deneyim paylaşımı, sürekli eğitim gibi başlıkları içermekte olduğu görülmüştür. Yine aynı bölümde bazı AB üyesi ülkelerin eğitim sistemlerine değinilmiştir. Bunlar karşılaştırıldığında görülmektedir ki AB üyesi ülkelerin eğitim sistemleri ile AB'nin amaçları örtüşmektedir.

4.3. ÖĞRENCİLERİN TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR

TABLO.14 “Türkiye’deki Eğitim Sistemini Yeterli Buluyor musunuz?” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması

			EVET	HAYIR	FIKRİM YOK/ BILMIYORUM
VAKIF	FEN EDEBİYAT	KS	2	48	1
		KY	4	94	2
	MÜHENDİSLİK	KS	5	65	0
		KY	7	93	0
	GUZEL SANATLAR	KS	2	54	0
		KY	4	96	0
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	5	55	1
		KY	8	90	2
	TOPLAM	KS	14	222	2
		KY	6	93	1
DEVLET	FEN EDEBİYAT	KS	3	75	0
		KY	4	96	0
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	2	78	1
		KY	3	96	1
	TEKNİK EĞİTİM	KS	0	25	0
		KY	0	100	0
	EĞİTİM	KS	11	262	1
		KY	4	96	0
	DİĞER	KS	0	2	0
		KY	0	100	0
TOPLAM	KS	16	442	2	
	KY	3	96	0	

Tablo 14’e bakıldığında üniversite öğrencilerinin Türkiye’deki eğitim sistemini yeterli bulmadıkları toplamda sadece 30 öğrencinin (% 4,2) bu konuda olumlu fikre sahip olduğu görülmektedir. Fakülteler arasında da durum aynı olup, Teknik eğitim fakültesi öğrencilerinin tamamının soruyu “hayır” şekilde yanıtladığı görülmektedir.

TABLO 15. Öğrencilerin, “Türkiye’deki Eğitim Olanakları Yeterli Düzeydedir” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı (16.soru)

	N	YÜZDE	TOPLAMSAL YÜZDE
KESİNLİKLE KATILMIYORUM	256	36,8	36,8
KATILMIYORUM	301	43,4	80,2
KARARSIZIM	64	9,2	89,4
KATILIYORUM	49	7,1	96,5
KESİNLİKLE KATILIYORUM	25	3,5	100,0
TOPLAM	695	100,0	
CEVAPLAMAYAN	6		
TOPLAM	701		

TABLO 16. “Türkiye’deki Eğitim Olanakları Yeterli Düzeydedir” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması

			KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILIYORUM	KESİNLİKLE KATILIYORUM
VAKIF	FEN EDEBİYAT	KS	18	21	5	6	0
		KY	36	42	10	12	0
	MÜHENDİSLİK	KS	19	35	9	5	3
		KY	27	49	13	7	4
	GUZEL SANATLAR	KS	21	23	4	4	5
		KY	37	40	7	7	9
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	24	26	7	3	1
		KY	39	43	11	5	2
	TOPLAM	KS	82	105	25	18	9
		KY	34	44	10	8	4
DEVLET	FEN EDEBİYAT	KS	37	27	7	4	2
		KY	48	35	9	5	3
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	34	36	2	5	4
		KY	43	44	3	6	5
	TEKNİK EĞİTİM	KS	7	14	3	0	0
		KY	29	58	13	0	0
	EĞİTİM	KS	95	118	27	22	9
		KY	35	44	10	8	3
	DİĞER	KS	1	1	0	0	0
		KY	50	50	0	0	0
TOPLAM	KS	174	196	39	31	15	
	KY	38	43	9	7	3	

Tablo 15’de, üniversite öğrencilerinin, Türkiye’deki eğitim olanaklarının yeterliliği hakkındaki fikirleri görülmekte olup öğrencilerin % 80,2’nin Türkiye’deki eğitim olanaklarını yetersiz buldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 16’da “Türkiye’deki Eğitim Olanakları Yeterli Düzeydedir” sorusu üniversite ve fakülteler bazında karşılaştırılmış ve her iki üniversite türündeki öğrencilerin aynı fikirde oldukları, dağılımın tek bir tarafta olmadığı görülmüştür. Diğer demografik farklılıklar göz önüne alınarak incelendiğinde de yine % 75 - % 90 arasında eğitim sisteminin yetersizliği yönünde sonuçlar ortaya çıkmıştır. Yalnızca 27 yaş üstü grupta % 52’9 gibi bir oranla farklılaşma görülmektedir (ek 7). Bu konuya I. Bölüm içerisinde, “AB ülkeleri ve Türk eğitim sisteminin karşılaştırılması” başlığı altında değinilmiş ve burada; zorunlu eğitim süresi, eğitim yönetimi, eğitimde örgütlenme biçimleri konularında AB ülkeleri ile eğitim sistemimiz arasında farklılıklar olduğu görülmüştür.

TABLO 17. “Türkiye’de almış olduğum eğitimle Avrupa’da da iş bulabilirim” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması (18.soru)

			KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILIYORUM	KESİNLİKLE KATILIYORUM
VAKIF	FEN EDEBİYAT	KS	3	10	20	13	4
		KY	6	20	40	26	8
	MÜHENDİSLİK	KS	7	19	25	12	7
		KY	10	27	36	17	10
	GÜZEL SANATLAR	KS	6	16	22	10	2
		KY	11	29	39	18	4
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	7	14	21	17	2
		KY	11	23	34	28	3
	TOPLAM	KS	23	59	88	52	15
		KY	10	25	37	22	6
DEVLET	FEN EDEBİYAT	KS	5	21	30	17	5
		KY	6	27	38	22	6
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	5	23	31	21	1
		KY	6	29	38	26	1
	TEKNİK EĞİTİM	KS	1	5	14	4	1
		KY	4	20	56	16	4
	EĞİTİM	KS	30	73	96	58	12
		KY	11	27	36	22	4
	DİĞER	KS	0	0	2	0	0
		KY	0	0	100	0	0
TOPLAM	KS	41	122	173	100	19	
	KY	9	27	38	22	4	

Tablo 17’de “Türkiye’de almış olduğum eğitimle Avrupa’da da iş bulabilirim” sorusuna verilen cevaplarda vakıf üniversitesi öğrencilerinin % 28’nin iş bulabileceklerine inandıkları, devlet üniversitesi öğrencilerinin de % 26’lık oranla yaklaşık aynı sonucu verdiği görülmektedir. Tablo 14 ve tablo 19’da çıkan sonuçlarda öğrencilerin, eğitim sisteminde gördükleri eksiklik ve Türk eğitim sistemi ile AB ülkeleri eğitim sistemleri arasındaki farklılık konusundaki düşüncelerinin, Türkiye’de almış oldukları eğitimle AB ülkelerinde iş bulamayacaklarını düşünmelerine de bir etken olduğu söylenebilir.

TABLO 18. Öğrencilerin, “Türkiye’deki Eğitim Sistemi AB’den Farklıdır” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı (17.soru)

	N	YÜZDE	TOPLAMSAL YÜZDE
KESİNLİKLE KATILMIYORUM	19	2,7	2,7
KATILMIYORUM	67	9,7	12,4
KARARSIZIM	128	18,5	31
KATILIYORUM	309	44,7	75,7
KESİNLİKLE KATILIYORUM	168	24,3	100,0
TOPLAM	691	100,0	
CEVAPLAMAYAN	10		
TOPLAM	701		

Tablo 18’de öğrencilerin “Türkiye’deki eğitim sisteminin AB’den farklıdır” sorusu cevapları incelendiğinde öğrencilerin % 69’unun bu konuya katıldıkları görülmektedir.

TABLO 19. “Türkiye’deki Eğitim Sistemi AB’den Farklıdır” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması

			KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILIYORUM	KESİNLİKLE KATILIYORUM
VAKIF	FEN EDEBİYAT	KS	3	7	13	15	12
		KY	6	14	26	30	24
	MÜHENDİSLİK	KS	1	6	14	27	23
		KY	1	8	20	38	32
	GÜZEL SANATLAR	KS	4	3	7	21	21
		KY	7	5	13	38	38
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	0	4	13	22	21
		KY	0	7	22	37	35
	TOPLAM	KS	8	20	47	85	77
		KY	3	8	20	36	32
DEVLET	FEN EDEBİYAT	KS	2	5	10	38	22
		KY	3	6	13	49	29
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	2	6	13	45	15
		KY	3	8	16	55	19
	TEKNİK EGİTİM	KS	2	4	2	12	4
		KY	8	17	8	50	17
	EGİTİM	KS	5	32	55	129	49
		KY	2	12	20	48	18
	DİĞER	KS	0	0	1	0	1
		KY	0	0	50	0	50
	TOPLAM	KS	11	47	81	224	91
		KY	2	10	18	49	20

Tablo 19’da “Türkiye’deki Eğitim Sistemi AB’den Farklıdır” sorusu her iki üniversite türünde incelendiğinde de % 68 vakıf, % 69 devlet üniversitesi öğrencilerinin, “Türkiye’deki eğitim sistemi AB’dekinden farklıdır” yanıtıyla toplamdaki oranın her iki üniversite arasında eşit oranda olduğunu da göstermektedir. Cinsiyetlere göre dağılıma bakıldığında kadınların % 73,8’i farklıdır derken bu oranın erkeklerde daha az olduğu (% 62,5’) görülmektedir (ek 5). Vakıf üniversitesi içerisinde fakülteler değerlendirildiğinde; güzel sanatlar ve iktisadi idari bilimler fakültesi öğrencilerinin, fen edebiyat ve mühendislik fakültesi öğrencilerine oranla, “Türkiye’deki eğitim sistemini AB’dekinden farklıdır” sorusuna daha çok katılım gösterdikleri görülmektedir.

TABLO 20. “ AB Üyeliği Sürecinde Türkiye’nin AB ülkeleri Eğitim Standartlarına Uyum Çalışmalarının, Türk Eğitim Sistemine Faydaları Olmaktadır” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması

		KESINLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILYORUM	KESINLİKLE KATILYORUM	
VAKIF	FEN EDEBİYAT	KS	3	11	19	13	3
		KY	6	22	39	27	6
	MÜHENDİSLİK	KS	3	13	19	25	8
		KY	4	19	28	37	12
	GUZEL SANATLAR	KS	1	9	20	20	4
		KY	2	17	37	37	7
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	6	15	18	16	1
		KY	11	27	32	29	2
	TOPLAM	KS	13	48	76	74	16
		KY	6	21	33	33	7
DEVLET	FEN EDEBİYAT	KS	9	18	19	28	3
		KY	12	23	25	36	4
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	4	17	25	28	5
		KY	5	22	31	36	6
	TEKNİK EĞİTİM	KS	3	1	4	14	2
		KY	13	4	17	58	8
	EĞİTİM	KS	15	41	82	106	21
		KY	6	15	31	40	8
	DİĞER	KS	0	1	0	1	0
		KY	0	50	0	50	0
	TOPLAM	KS	31	78	130	177	31
		KY	7	17	29	40	7

Tablo 20’de “AB Üyeliği Sürecinde Türkiye’nin AB ülkeleri Eğitim Standartlarına Uyum Çalışmalarının, Türk Eğitim Sistemine Faydaları Olmaktadır” sorusuna verilen cevaplar sonucunda vakıf üniversitesi öğrencilerinin % 40’nın devlet üniversitesi öğrencilerinin ise % 47’sinin bu fikre katıldıkları görülmektedir. Fakülteler bazında bakıldığında ise geleceğin eğitimcilerinin yetiştirildiği eğitim ve teknik eğitim fakültesi öğrencilerinin bu konudaki katılımlarının % 50–60 ile diğer fakültele göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu konu ile ilgili II. Bölümde de bir çalışma yapılmış, Türkiye’nin AB adaylık sürecinde Türk Eğitim sistemindeki gelişmelerine değinilmiştir. Ve burada da; zorunlu eğitimin 8 yıla çıkarılması, meslek liselerinden meslek yüksek okullarına sınavsız geçiş sağlanması, liselerin 4 yıla çıkarılması, v.s. gibi konularda eğitim sisteminde yapılan ilerlemeler, gelişmeler görülmektedir.

4.4. ÖĞRENCİLERİN AB VE TÜRKİYE’DEKİ EĞİTİM SİSTEMİ HAKKINDAKİ BEKLENTİLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR

TABLO 21. Öğrencilerin, AB Ve Türkiye’deki Eğitim Sistemi Hakkındaki Beklentileri İle Sorulara Verdikleri Cevapların Puan Ortalamaları

	1. Eğitiminizin bundan sonraki kısmını AB ülkelerinden birinde yapmak istermisiniz?	2. Türkiye’den AB ülkelere göç eden nüfus eğitimi olursa AB’nin kalifiye iş gücü ihtiyacını karşılar.	3. Serbest dolaşım hakkı, yeni iş imkanları ve eğitim olanakları sağlayacağı için Türkiye’nin AB üyeliğini destekliyorum.	4. AB ülkeleri içinde eğitim sistemi zamanla birbirine benzeyecektir. Bu da kültürel farklılıkları azaltacaktır.	5. AB değişim programları Türkiye’ye karşı olan ön yargıları azaltabilir.	6. Erasmus, socrates, da vinci gibi programlar AB üyesi ve AB’ne aday ülkelerin birbirlerinin eğitim sistemlerini anlamaları açısından önemlidir.
FEN EDEBİYAT	1,52	3,78	3,51	3,13	3,50	3,90
MÜHENDİSLİK	1,33	3,94	3,95	3,46	3,77	4,09
GUZEL SANATLAR	1,31	3,48	3,84	3,19	3,72	3,76
İKTİSADI VE İDARI BİLİMLER	1,48	3,74	3,54	3,08	3,63	4,04
TEKNİK EĞİTİM	1,50	3,80	3,96	3,00	3,32	3,36
EĞİTİM	1,46	3,84	3,61	3,13	3,40	3,57
TOPLAM	1,45	3,79	3,65	3,15	3,52	3,79

Yukarıdaki sorulardan 1. soru üçlü, diğer sorular beşli likert ölçeğine göre değerlendirilmiştir. Üçlü likert ölçeğinde; 1 “Evet”, 2 “Hayır” ve 3 “Fikrim yok/Bilmiyorum”u ifade etmektedir. Beşli likert ölçeğinde ise; 1 “Kesinlikle katılmıyorum”, 2 “Katılmıyorum”, 3 “Kararsızım”, 4 “Katılıyorum” ve 5 “Kesinlikle katılıyorum”u ifade etmektedir. Bu ölçütlere göre değerlendirme yapıldığında; 1.soruda teknik eğitim fakültesi öğrencileri ile güzel sanatlar fakültesi öğrencileri arasında farklılaşma görülmektedir. 5.soruda teknik eğitim ve eğitim fakültesi öğrencilerinin, 6.soruda teknik eğitim fakültesi öğrencilerinin ve 2. soruda ise güzel sanatlar fakültesi öğrencilerin, diğer fakülte öğrencileri ile farklılaşma gösterdiği görülmektedir. Tablo 21’de yer alan bu sorular aşağıda tek tek üniversite türlerine göre ve üniversite türleri göz önünde tutularak fakülteler bazında da incelenecektir.

TABLO 22. “Eğitiminizin Bundan Sonraki Kısmını AB Ülkelerinde Birinde Yapmak İster misiniz?” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması (14.soru)

			EVET	HAYIR	FIKRİM YOK/ BILMIYORUM
VAKIF	FEN EDEBİYAT	KS	28	17	6
		KY	55	33	12
	MÜHENDİSLİK	KS	51	15	4
		KY	73	21	6
	GUZEL SANATLAR	KS	44	9	4
		KY	77	16	7
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	39	14	8
		KY	64	23	13
TOPLAM	KS	162	55	22	
	KY	68	23	9	
DEVLET	FEN EDEBİYAT	KS	45	26	6
		KY	58	34	8
	İKTİSADİ İDARİ BİLİMLER	KS	51	22	8
		KY	64	26	10
	TEKNİK EĞİTİM	KS	14	8	2
		KY	58	33	8
	EGİTİM	KS	160	100	13
		KY	59	37	5
	DİĞER	KS	2	0	0
		KY	100	0	0
TOPLAM	KS	272	156	29	
	KY	60	34	6	

Tablo 22 incelendiğinde de, 434 öğrencinin (% 62) bundan sonraki eğitimini AB ülkelerinden birinde görmek istediklerini ve 211 öğrencinin de (% 30) bundan sonraki eğitimlerine AB ülkelerinden birinde devam etmek istemediklerini belirttikleri görülmektedir. Vakıf ve devlet üniversitesi öğrencileri aynı soru için karşılaştırıldığında; her iki tür üniversite öğrencisinin de çoğunluklu olarak eğitimlerinin bundan sonraki kısmını bir AB ülkesinde yapmak istedikleri görülmektedir. Vakıf üniversitesi öğrencilerinin % 68’lik oran ile devlet üniversitesi öğrencilerinden (% 60) daha yoğunluklu olarak bu fikre katılmaktadır. Fakülteler bazında bakıldığında ise vakıf üniversitesi içerisinde yer alan güzel sanatlar fakültesi öğrencilerinin, eğitimlerinin bundan sonraki kısmını AB ülkelerinden birinde yapma yönündeki isteklerinin diğer fakülte öğrencilerine oranla (özellikle teknik eğitim fakültesi) daha fazla olduğu gözlemlenmektedir. Bu sonuç öğrencilerin Türkiye’deki eğitim sistemi ve olanaklarını yetersiz bulmalarından dolayı farklı ülkelerin eğitim

olanaklarından yararlanarak kendilerini daha fazla geliştirmek istemeleri şekilde yorumlanabilir.

TABLO 23. “Türkiye'den AB ülkelerine göç eden nüfus eğitilmiş olursa AB'nin kalifiye iş gücü ihtiyacını karşılar.” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması (31.soru)

			KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILYORUM	KESİNLİKLE KATILYORUM
VAKIF	FEN EDEBİYAT	KS	1	7	11	25	6
		KY	2	14	22	50	12
	MÜHENDİSLİK	KS	0	3	16	29	18
		KY	0	5	24	44	27
	GÜZEL SANATLAR	KS	2	8	12	28	5
		KY	4	15	22	51	9
	İKTİSADİ VE İDARİ B.	KS	1	4	9	31	12
		KY	2	7	16	54	21
	TOPLAM	KS	4	22	48	113	41
		KY	2	10	21	50	18
DEVLET	FEN EDEBİYAT	KS	1	5	13	39	20
		KY	1	6	17	50	26
	İKTİSADİ VE İDARİ B.	KS	3	9	8	51	9
		KY	4	11	10	63	11
	TEKNİK EGİTİM	KS	2	1	3	13	6
		KY	8	4	12	52	24
	EGİTİM	KS	9	19	38	142	61
		KY	3	7	14	53	23
	DİĞER	KS	0	0	0	1	1
		KY	0	0	0	50	50
TOPLAM	KS	15	34	62	246	97	
	KY	3	7	14	54	21	

Tablo 23’de incelenen “Türkiye'den AB ülkelerine göç eden nüfus eğitilmiş olursa AB'nin kalifiye iş gücü ihtiyacını karşılar” sorusuna; vakıf üniversitesi öğrencilerinin % 68’i, devlet üniversitesi öğrencilerinin ise % 75’i katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Fakülteler bazında çok fazla bir farklılaşma olmamakla birlikte genelde % 70 civarı olan katılım oranının güzel sanatlar fakültesi öğrencilerinde % 60 olduğu görülmektedir.

TABLO 24. “Serbest Dolaşım Hakkı Yeni İş İmkanları ve Eğitim Olanakları Sağlayacağı İçin Türkiye’nin AB’e Üyeliğini Destekliyorum” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması (34.soru)

			KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILIYORUM	KESİNLİKLE KATILIYORUM
VAKIF	FEN EDEBİYAT	KS	4	8	10	19	9
		KY	8	16	20	38	18
	MÜHENDİSLİK	KS	3	4	10	25	24
		KY	5	6	15	38	36
	GÜZEL SANATLAR	KS	3	7	5	21	20
		KY	5	13	9	38	36
	İKTİSADİ İDARİ B.	KS	3	10	16	17	13
		KY	5	17	27	29	22
	TOPLAM	KS	13	29	41	82	66
		KY	6	13	18	35	29
DEVLET	FEN EDEBİYAT	KS	7	11	11	29	20
		KY	9	14	14	37	26
	İKTİSADİ İDARİ B.	KS	9	9	8	35	20
		KY	11	11	9	44	25
	TEKNİK EGİTİM	KS	1	1	2	15	6
		KY	4	4	8	60	24
	EGİTİM	KS	27	42	26	89	86
		KY	10	16	10	33	32
	DİĞER	KS	0	0	0	1	1
		KY	0	0	0	50	50
TOPLAM	KS	44	63	47	169	133	
	KY	10	14	10	37	29	

Tablo 24’de, anket uygulanan 450 (% 64) öğrencinin, AB üyeliğini; getireceği serbest dolaşım hakkı, yeni iş imkânları ve eğitim olanakları sağlayacağı için destekledikleri görülmekte. Tablo 21’de, bunun vakıf iktisadi ve idari bilimler ile teknik eğitim fakültesinden kaynaklandığı görülmektedir. Buna göre, teknik eğitim fakültesi öğrencileri, iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerine göre serbest dolaşım hakkı, yeni iş imkânları ve eğitim olanaklarını beraberinde getireceği için AB üyeliğini daha fazla desteklemektedir.

TABLO 25. “AB ülkeleri içinde eğitim sistemi zamanla birbirine benzeyecektir. Bu da kültürel farklılıkları azaltacaktır.” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması (25.soru)

			KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILYORUM	KESİNLİKLE KATILYORUM
VAKIF	FEN EDEBİYAT	KS	1	16	14	18	1
		KY	2	32	28	36	2
	MÜHENDİSLİK	KS	2	8	23	28	8
		KY	3	12	33	41	12
	GUZEL SANATLAR	KS	4	12	18	15	8
		KY	7	21	32	26	14
	İKTİSADİ İDARİ B.	KS	3	5	23	29	1
		KY	5	8	38	48	2
	TOPLAM	KS	10	41	78	90	18
		KY	4	17	33	38	8
DEVLET	FEN EDEBİYAT	KS	3	18	24	26	6
		KY	4	23	31	34	8
	İKTİSADİ İDARİ B.	KS	9	19	30	18	5
		KY	11	24	36	23	6
	TEKNİK EGİTİM	KS	0	9	8	5	2
		KY	0	38	33	21	8
	EGİTİM	KS	17	69	68	99	20
		KY	6	25	25	36	7
	DİĞER	KS	0	1	1	0	0
		KY	0	50	50	0	0
TOPLAM	KS	29	116	131	148	33	
	KY	6	25	29	32	7	

“AB ülkeleri içinde eğitim sistemi zamanla birbirine benzeyecektir. Bu da kültürel farklılıkları azaltacaktır” sorusuna vakıf üniversitesi öğrencileri % 46, devlet üniversitesi öğrencileri ise % 39 oranında "katılıyorum" yönünde cevap vermişlerdir. Fakülteler bazında değerlendirildiğinde ise vakıf üniversitesi içerisinde yer alan fen edebiyat fakültesi öğrencilerinin bu soruya diğer fakültele oranla daha az bir oranda (% 38) katılım gösterdiği, vakıf üniversitesi içerisinde yer alan diğer fakülte öğrencilerinin katılımının ise % 50 civarında olduğu görülmektedir. İktisadi idari bilimler fakültesi öğrencilerinde de üniversite türüne göre farklılaşma olduğu dikkat çekmektedir.

TABLO 26. “AB değişim programları Türkiye'ye karşı olan ön yargıları azaltabilir.” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması (26.soru)

			KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILYORUM	KESİNLİKLE KATILYORUM
VAKIF	FEN EDEBİYAT	KS	2	6	13	26	3
		KY	4	12	26	52	6
	MÜHENDİSLİK	KS	3	2	17	34	14
		KY	4	3	24	49	20
	GUZEL SANATLAR	KS	0	5	15	26	10
		KY	0	9	27	46	18
	İKTİSADİ İDARİ B.	KS	4	4	16	25	11
		KY	7	7	27	42	18
	TOPLAM	KS	9	17	61	111	38
		KY	4	7	26	47	16
DEVLET	FEN EDEBİYAT	KS	6	11	13	36	11
		KY	8	14	17	47	14
	İKTİSADİ İDARİ B.	KS	5	11	12	32	21
		KY	6	14	14	40	26
	TEKNİK EGİTİM	KS	2	5	3	13	2
		KY	8	20	12	51	8
	EGİTİM	KS	17	46	53	122	34
		KY	6	17	19	45	13
	DİĞER	KS	0	0	1	1	0
		KY	0	0	50	50	0
TOPLAM	KS	30	73	82	204	68	
	KY	7	16	18	45	15	

“AB değişim programları Türkiye'ye karşı olan ön yargıları azaltabilir” sorusuna vakıf üniversitesi öğrencilerinin % 63’ü, devlet üniversitesi öğrencilerinin de % 60 “katılıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir. Fakülteler arasında ise devlet üniversitesi içersinde yer alan eğitim ve teknik eğitim fakültesi öğrencilerinin diğer fakültelere göre bu soruya katılımda daha az bir oran sergilediği görülmektedir.

TABLO 27. “Erasmus, socrates, da vinci gibi programlar AB üyesi ve AB’ne aday ülkelerin birbirlerinin eğitim sistemlerini anlamaları açısından önemlidir.” Sorusuna Verilen Cevapların Üniversite ve Fakülteler Arası Karşılaştırılması

			KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	KARARSIZIM	KATILIYORUM	KESİNLİKLE KATILIYORUM
VAKIF	FEN EDEBİYAT	KS	1	3	8	29	9
		KY	2	6	16	57	18
	MÜHENDİSLİK	KS	0	3	8	38	20
		KY	0	4	12	55	29
	GUZEL SANATLAR	KS	0	7	12	26	12
		KY	0	12	21	46	21
	İKTİSADİ İDARI B.	KS	1	2	10	29	18
		KY	2	3	17	48	30
	TOPLAM	KS	2	15	38	122	59
		KY	1	6	16	51	25
DEVLET	FEN EDEBİYAT	KS	1	3	14	40	19
		KY	1	4	18	52	25
	İKTİSADİ İDARI B.	KS	1	1	13	43	23
		KY	1	1	16	53	29
	TEKNİK EĞİTİM	KS	0	0	17	7	1
		KY	0	0	68	28	4
	EĞİTİM	KS	8	19	91	112	37
		KY	3	7	34	42	14
	DİĞER	KS	0	0	0	0	2
		KY	0	0	0	0	100
TOPLAM	KS	10	23	135	202	82	
	KY	2	5	30	45	18	

Tablo 27 incelendiğinde, öğrencilerden toplam 465’inin (% 66) “AB eğitim programlarına katılımın AB ülkesi ve AB’ye aday ülkeler arasında, eğitim sistemlerinin anlaşılması açısından önemli olduğu”nu belirttikleri, diğer taraftan 50 öğrencinin (% 7) bu soruya katılmadıklarını ve 173 öğrencinin de (% 25) konuyla ilgili kararsız olduğunu belirttikleri görülmektedir. Demografik farklılıklardan oluşan tablolar incelendiğinde de bu soruya tüm grupların % 60-70 oranında “katılıyorum” yönünde cevap verdiği, yalnızca teknik eğitim fakültesi öğrencilerinin soru karşısında kararsız oldukları gözlemlenmektedir. Bu fakülte öğrencilerinden yalnızca % 32’lik bir öğrenci grubu bu fikre katıldıklarını belirttikleri görülmektedir. Tablo 11’de yer alan sonuçlar doğrultusunda teknik eğitim fakültesi öğrencilerinden AB Eğitim programlarına hiç katılımında bulunmadığı ve Tablo 26’da da yine aynı fakülte öğrencilerinin AB değişim programları Türkiye’ye karşı önyargıları azaltabilir sorusuna en az katılan grup olduğu görülmektedir. Bunlarla birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerin “AB eğitim programlarına katılımın, AB ülkesi ve AB’ye aday ülkeler arasında, eğitim

sistemlerinin anlaşılması açısından önemlidir” sorusuna verdikleri yanıtlar paralellik göstermektedir denilebilir.

4.3. HİPOTEZLER

“Devlet Ve Vakıf Üniversitelerindeki Öğrencilerin, Avrupa Birliği Ve Türkiye’deki Eğitim Sistemi Hakkındaki Beklentilerinin Karşılaştırılması” başlıklı tezin temel hipotezi “Türkiye’deki vakıf ve devlet üniversitelerinde okuyan öğrencilerin AB’ye bakışlarında farklılaşmalar yoktur” olup bu hipotezin test edilebilmesi için çalışmanın evrenini oluşturan örneklem grubuna yapılan anket sorularından farklı hipotez çıkarılarak sonuca ulaşılmaya çalışılacaktır.

TABLO 28. Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’de Yaşamaktan Memnuniyetleri Arasında Fark Yoktur Test Edilmesi (10.soru)

ÜNİVERSİTE	N	ORTALAMA	STANDART SAPMA	STANDART HATA
VAKIF	239	1,2301	,52797	,03415
DEVLET	460	1,2391	,52330	,02440

Tablo 28 incelendiğinde, devlet ve vakıf üniversitelerindeki öğrencilerin Türkiye’de yaşamaktan ne kadar memnun olduklarının puan ortalamaları, standart sapmaları ve standart hataları görülmektedir. Soruya verilen EVET cevabı 1, HAYIR cevabı 2 ve FİKRİM YOK cevabı 3 rakamıyla numaralandırılmıştır.

1.HİPOTEZ :

H_0 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’de Yaşamaktan Memnuniyetleri Arasında Fark Yoktur. ($\mu_D - \mu_V = 0$)

H_1 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’de Yaşamaktan Memnuniyetleri Birbirinden Farklıdır . ($\mu_D - \mu_V \neq 0$)

Yukarıdaki hipotezi test edebilmek için Eşit Varyanslı İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi uygulandı. Öncelikle eşit varyans durumu olup olmadığı Levene's Testi ile kontrol edildi. Hesaplanan p değeri 0,0772 belirlenen alfa değerinden (0,05) büyük olduğundan, varyansların eşit olduğuna karar verilir (ek 12). Diğer bir ifadeyle devlet üniversitesindeki öğrencilerin standart sapması (0, 523) ile vakıf üniversitesi öğrencilerinin standart sapması (0,528) arasında istatistiksel olarak kayda değer bir fark yoktur. Varyanslığın homojenliği ile ilgili hipotez sağlandığından, t-testi ile uygulamaya devam edildi. Hesaplanan güven aralığına göre (-0,091, 0,073) H_0 hipotezi reddedilemez, diğer bir deyişle, vakıf ve devlet üniversitesi öğrencilerin Türkiye'de yaşamaya bakış açıları arasında kayda değer bir fark yoktur (ek 13). Her iki okul öğrencilerinin de genel olarak Türkiye'de yaşamaktan memnun olmaya yakın oldukları söylenebilir.

TABLO 29. “Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin AB Eğitim Sisteminin AB'nin Amaçlarına Uygunluğu Hakkındaki Fikirleri Arasında Fark Yoktur” Hipotezinin Test Edilmesi (19.soru)

ÜNİVERSİTE	N	ORTALAMA	STANDART SAPMA	STANDART HATA
VAKIF	235	3,502128	0,878881	0,057332
DEVLET	455	3,395604	0,853589	0,040017

Tablo 29'da Üniversite Öğrencilerinin, Okudukları Okullara Göre AB Eğitim Sisteminin AB'nin Amaçlarına Uygun Olup Olmadıkları Konusundaki Fikir Dağılımları görülmektedir. İlgili ortalama, standart sapma ve standart hata bilgileri tabloda yer almaktadır. Soruya verilen cevaplar ve numaralandırma aşağıdaki gibidir:

1. Kesinlikle Katılmıyorum
2. Katılmıyorum
3. Kararsızım
4. Katılıyorum
5. Kesinlikle Katılıyorum

2.HİPOTEZ :

H_0 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin AB Eğitim Sisteminin AB'nin Amaçlarına Uygunluğu Hakkındaki Fikirleri Arasında Fark Yoktur.
($\mu_D - \mu_V = 0$)

H_1 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin AB Eğitim Sisteminin AB'nin Amaçlarına Uygunluğu Hakkındaki Fikirleri Birbirinden Farklıdır.
($\mu_D - \mu_V \neq 0$)

Yukarıdaki hipotez test edilebilmek için Eşit Varyanslı İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi uygulandı. Öncelikle eşit varyans durumu olup olmadığı Levene's Testi ile kontrol edildi. Hesaplanan p değeri 0,32 belirlenen alfa değerinden (0,05) büyük olduğundan, varyansların eşit olduğuna karar verildi (ek 12). Diğer bir ifadeyle devlet okulundaki öğrencilerin standart sapması (0,04) ile vakıf üniversitesi öğrencilerinin standart sapması (0,06) arasında kayda değer bir fark yoktur. Varyanslığın homojenliği ile ilgili hipotez sağlandığından, t-testi ile uygulamaya devam edildi. Hesaplanan güven aralığına göre, (-0,029 , 0,243) H_0 hipotezi reddedilememektedir. Diğer bir ifadeyle, her iki tip okul öğrencilerinin de AB eğitim sisteminin, AB'nin amaçlarına uygun olmadığını konusunda hemfikir oldukları söylenebilir.

TABLO 30. “Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’deki Eğitim Sisteminin Yeterliliği Hakkındaki Fikirleri Arasında Fark Yoktur” Hipotezinin Test Edilmesi (12.soru)

ÜNİVERSİTE	N	ORTALAMA	STANDART SAPMA	STANDART HATA
VAKIF	236	1,94958	0,254868	0,016521
DEVLET	460	1,969565	0,195672	0,009123

Tablo 30 incelendiğinde ise Vakıf ve Devlet üniversitesinde okuyan öğrencilerin Türkiye’deki eğitim sistemini yeterliliği hakkında frekans, ortalama, standart sapma ve standart hata bilgileri görülmektedir.

3.HİPOTEZ :

H_0 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye'deki Eğitim Sisteminin Yeterliliği Hakkındaki Fikirleri Arasında Fark Yoktur. ($\mu_D - \mu_V = 0$)

H_1 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye'deki Eğitim Sisteminin Yeterliliği Hakkındaki Fikirleri Birbirinden Farklıdır. ($\mu_D - \mu_V \neq 0$)

Yukarıdaki hipotezi test edebilmek için Eşit Varyanslı İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi uygulandı. Öncelikle eşit varyans durumu olup olmadığı Levene's Testi ile kontrol edildi. Hesaplanan p değeri 0,006 belirlenen alfa değerinden (0,05) küçük olduğundan, varyansların eşit olmadığına karar verildi. Diğer bir ifadeyle varyanslığın homojenliği ile ilgili hipotez sağlanamamıştır.

TABLO 31. “Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’deki Eğitim Olanaklarının Yeterliliği Hakkındaki Görüşleri Arasında Fark Yoktur” Hipotezinin Test Edilmesi (16.soru)

ÜNİVERSİTE	N	ORTALAMA	STANDART SAPMA	STANDART HATA
VAKIF	239	2,025105	1,044894	0,067589
DEVLET	455	1,938462	1,017768	0,047714

Yukarıdaki Tablo incelendiğinde, devlet ve vakıf üniversitelerinde okuyan öğrencilerin Türkiye'deki eğitim olanaklarının yeterliliği hakkındaki düşüncelerinin frekans, ortalama, standart sapma ve standart hata değerleri görülmektedir.

4.HİPOTEZ:

H_0 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye'deki Eğitim Olanaklarının Yeterliliği Hakkındaki Görüşleri Arasında Fark Yoktur. ($\mu_D - \mu_V = 0$)

H_1 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye'deki Eğitim Sisteminin Yeterliliği Hakkındaki Görüşleri Birbirinden Farklıdır. ($\mu_D - \mu_V \neq 0$)

Yukarıdaki hipotez test edilebilmek için Eşit Varyanslı İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi uygulandı. Öncelikle eşit varyans durumu olup olmadığı Levene's Testi ile kontrol edildi. Hesaplanan p değeri 0,89 belirlenen alfa değerinden (0,05) büyük olduğundan, varyansların eşit olduğuna karar verildi (ek 12). Diğer bir ifadeyle devlet okulundaki öğrencilerin standart sapması (1,02) ile vakıf üniversitesi öğrencilerinin standart sapması (1,04) arasında istatistiksel olarak kayda değer bir fark olmadığı söylenebilir. Varyanslığın homojenliği ile ilgili hipotez sağlandığından, t-testi ile uygulamaya devam edildi. Hesaplanan güven aralığına göre (-0,074 , 0,247), H_0 hipotezi reddedilemez. Vakıf ve devlet üniversitesi öğrencileri, Türkiye'deki eğitim sistemini yeterli bulmamaktadırlar.

TABLO 32. “Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’deki Eğitim Sisteminin AB’den Farklı Olduğu Konusundaki Fikirleri Arasında Fark Yoktur” Hipotezinin Test Edilmesi (17.soru)

ÜNİVERSİTE	N	ORTALAMA	STANDART SAPMA	STANDART HATA
VAKIF	237	3,85654	1,071832	0,069623
DEVLET	454	3,742291	0,972977	0,045664

Yukarıdaki tablo incelendiğinde vakıf ve devlet üniversitelerindeki öğrencilerin Türkiye’deki eğitim sisteminin AB’den farklılığı konusundaki dağılımları görülmektedir.

5.HİPOTEZ :

H_0 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’deki Eğitim Sisteminin AB’den Farklı Olduğu Konusundaki Fikirleri Arasında Fark Yoktur.

$$(\mu_D - \mu_V = 0)$$

H_1 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’deki Eğitim Sisteminin AB’den Farklı Olduğu Konusundaki Fikirleri Birbirinden Farklıdır.

$$(\mu_D - \mu_V \neq 0)$$

Yukarıdaki hipotez test edilebilmek için Eşit Varyanslı İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi uygulandı. Öncelikle eşit varyans durumu olup olmadığı Levene's Testi ile kontrol edildi. Hesaplanan p değeri 0,08 belirlenen alfa değerinden (0,05) büyük olduğundan, varyansların eşit olduğuna karar verildi (ek 12). Diğer bir ifadeyle devlet okulundaki öğrencilerin standart sapması (0,97) ile vakıf üniversitesi öğrencilerinin standart sapması (1,07) arasında kayda değer bir fark yoktur. Varyanslığın homojenliği ile ilgili hipotez sağlandığından, t-testi ile uygulamaya devam edildi. Hesaplanan güven aralığına göre, (-0,044, 0,273) hem devlet hem vakıf üniversitelerinde okuyan öğrenciler Türkiye'deki eğitim sisteminin AB'den farklı olduğunu düşünmektedir.

TABLO 33. “Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Eğitimlerinin Bundan Sonraki Kısmını AB Ülkelerinden Birinde Yapmak İsteyip İstemedikleri Arasında Fark Yoktur” Hipotezinin Test Edilmesi (14.soru)

ÜNİVERSİTE	N	ORTALAMA	STANDART SAPMA	STANDART HATA
VAKIF	239	1,414226	0,654627	0,042344
DEVLET	457	1,468271	0,613785	0,028712

Yukarıdaki tablo incelendiğinde öğrencilerin vakıf ve devlet üniversitelerine göre fikirlerinin dağılımları görülmektedir.

6.HİPOTEZ :

H_0 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Eğitimlerinin Bundan Sonraki Kısmını AB Ülkelerinden Birinde Yapmak İsteyip İstemedikleri Arasında Fark Yoktur. ($\mu_D - \mu_V = 0$)

H_1 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Eğitimlerinin Bundan Sonraki Kısmını AB Ülkelerinden Birinde Yapma İstekleri Birbirinden Farklıdır. ($\mu_D - \mu_V \neq 0$)

Yukarıdaki hipotez test edilebilmek için Eşit Varyanslı İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi uygulandı. Öncelikle eşit varyans durumu olup olmadığı Levene's Testi ile kontrol edildi. Hesaplanan p değeri 0,856 belirlenen alfa değerinden (0,05) büyük olduğundan, varyansların eşit olduğuna karar verildi (ek 12). Diğer bir ifadeyle devlet okulundaki öğrencilerin standart sapması (1,02) ile vakıf üniversitesi öğrencilerinin standart sapması (1,04) arasında istatistiksel olarak kayda değer bir fark olmadığı söylenebilir. Varyanslığın homojenliği ile ilgili hipotez sağlandığından, t-testi ile uygulamaya devam edildi. Hesaplanan güven aralığına göre (-0,152 , 0,044), H_0 hipotezi reddedilemez, diğer bir deyişle, vakıf ve devlet üniversitesi öğrencileri eğitimlerinin bundan sonraki bölümünü AB Ülkelerinden birinde tamamlamaları konusunda hemfikirdirler.

TABLO 34. “Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’de Almış Oldukları Eğitimle Avrupa’da İş Bulmaları Konusunda Fikirleri Arasında Fark Yoktur” Hipotezinin Test Edilmesi (18.soru)

ÜNİVERSİTE	N	ORTALAMA	STANDART SAPM A	STANDART HATA
VAKIF	237	2,902954	1,051165	0,068281
DEVLET	455	2,854945	0,998265	0,046799

Yukarıdaki Tablo incelendiğinde, devlet ve vakıf üniversitelerinde okuyan öğrencilerin okudukları okullara göre Türkiye’deki almış oldukları eğitimle Avrupa’da iş bulabilecekleri hakkındaki fikirlerinin dağılımı görülmektedir.

7.HİPOTEZ :

H_0 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’de Almış Oldukları Eğitimle Avrupa’da İş Bulmaları Konusunda Fikirleri Arasında Fark Yoktur.
($\mu_D - \mu_V = 0$)

H_1 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin Türkiye’de Almış Oldukları Eğitimle Avrupa’da İş Bulmaları Konusunda Fikirleri Birbirinden Farklıdır. ($\mu_D - \mu_V \neq 0$)

Yukarıdaki hipotez test edilebilmek için Eşit Varyanslı İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi uygulandı. Öncelikle eşit varyans durumu olup olmadığı Levene’s Testi ile kontrol edildi. Hesaplanan p değeri 0,6 belirlenen alfa değerinden (0,05) büyük olduğundan, varyansların eşit olduğuna karar verildi (ek 12). Diğer bir ifadeyle devlet okulundaki öğrencilerin standart sapması (0,99) ile vakıf üniversitesi öğrencilerinin standart sapması (1,05) arasında kayda değer bir fark yoktur. Varyanslığın homojenliği ile ilgili hipotez sağlandığından, t-testi ile uygulamaya devam edildi. Hesaplanan güven aralığına göre, (-0,112, 0,208) H_0 hipotezi reddedilemez. Her iki tip okul öğrencileri de aldıkları eğitim sonucunda AB’de iş bulup bulamayacakları konusunda kararsızdır.

TABLO 35. “Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin AB’nin Türkiye’nin Eğitim Sistemine Faydaları Hakkındaki Görüşleri Arasında Fark Yoktur” Hipotezinin Test Edilmesi (21.soru)

ÜNİVERSİTE	N	ORTALAMA	STANDART SAPMA	STANDART HATA
VAKIF	227	3,140969	1,016434	0,067463
DEVLET	447	3,221477	1,038576	0,049123

Tablo 35’de üniversite öğrencilerinin, okudukları okullara göre AB üyeliğinin Türkiye’nin eğitim sistemine faydaları hakkındaki görüşlerinin dağılım görülmektedir.

8.HİPOTEZ :

H_0 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin AB’nin Türkiye’nin Eğitim Sistemine Faydaları Hakkındaki Görüşleri Arasında Fark Yoktur. ($\mu_D - \mu_V = 0$)

H_1 : Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Okuyan Öğrencilerin AB'nin Türkiye'nin Eğitim Sistemine Faydaları Hakkındaki Görüşleri Birbirlerinden Farklıdır. ($\mu_D - \mu_V \neq 0$)

Yukarıdaki hipotez test edilebilmek için Eşit Varyanslı İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi uygulandı. Öncelikle eşit varyans durumu olup olmadığı Levene's Testi ile kontrol edildi. Hesaplanan p değeri 0,38 belirlenen alfa değerinden (0,05) büyük olduğundan, varyansların eşit olduğuna karar verildi (ek 12). Diğer bir ifadeyle devlet okulundaki öğrencilerin standart sapması (1,04) ile vakıf üniversitesi öğrencilerinin standart sapması (1,02) arasında kayda değer bir fark yoktur. Hesaplanan güven aralığına göre, (-0,246 , 0,0845), H_0 hipotezi reddedilemez. Her iki tip okul öğrencileri de, Türkiye'nin AB ülkeleri eğitim standartlarına uyum çalışmalarının eğitim sistemimize katkıları konusunda net bir yanıt verememektedir. Tüm öğrenciler kararsıza daha yakın yanıtlar vermişlerdir.

SONUÇ

“Türkiye’de Devlet ve Vakıf Üniversitelerindeki Öğrencilerin, Avrupa Birliği ve Türkiye’deki Eğitim Sistemi Hakkındaki Beklentilerinin Karşılaştırılması” amacıyla yapılmış olan bu çalışmada; genel olarak AB ve eğitim, AB’nin eğitim politikaları, AB eğitim programları, Türkiye’nin AB’ye uyum sürecinde eğitim sistemindeki gelişmeleri incelenmiş, AB ülkelerinin eğitim ve yükseköğretim programlarının karşılaştırması yapılmış, ayrıca çalışmanın örneklemini oluşturan iki üniversitenin (Marmara ve Beykent) AB eğitim programlarına katılım politikaları değerlendirilmiştir.

Çalışmada, “Türkiye’de Devlet ve Vakıf Üniversitelerindeki Öğrencilerin, Avrupa Birliği ve Türkiye’deki Eğitim Sistemi Hakkındaki Beklentilerinin Karşılaştırılması” anket yöntemiyle analiz edilmiş, *“Türkiye’deki vakıf ve devlet üniversitelerinde okuyan öğrencilerin AB’ye bakışlarında farklılaşmalar yoktur”* hipotezi, çalışmanın evrenini oluşturan vakıf ve devlet üniversitesindeki örneklem grubuna uygulanmış olan anket çalışmasının değerlendirilmesinde de aynı sonucu vermiştir. Her iki okul türündeki öğrencilerin beklentilerinin arasında çok fazla fark olmadığı yüksek oranda aynı bakış açısına sahip oldukları görülmüştür.

Devlet ve vakıf üniversitelerinde okumakta olan öğrencilerin Türkiye’de yaşamaktan memnun oldukları, bu konuda aralarında bir fark olmadığı ve toplam da % 81 oranında bir memnuniyet olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra anket uygulanan öğrencilerin % 93’ünün Türk eğitim sistemini yeterli bulmadıkları ve her iki tür okulda okuyan öğrencilerin de Türkiye’deki eğitim sisteminin AB’den farklı olduğunu düşündükleri, % 69’unun bundan sonraki eğitimlerini AB ülkelerinden birinde yapmak istedikleri görülmüştür. Türkiye’de almış oldukları eğitim ile Avrupa da iş bulabilme olasılıkları konusunda her iki tip okul öğrencilerinin de kararsızlığı görülmektedir. Türkiye’deki eğitim sisteminin AB’den farklı olduğu ile ilgili olarak her iki okul türü arasında farklılık gözükmezken vakıf üniversitesi içerisinde fakülteler arasında farklılaşma olduğu, bununda güzel sanatlar ve iktisadi idari bilimler fakültesi öğrencileri ile fen edebiyat ve mühendislik fakültesi öğrencileri arasında olduğu görülmektedir.

Avrupa Birliğine katılma çalışmalarının ülkemizin ana gündemini oluşturduğu bu süreçte; bahsi geçen iki kurumun da AB eğitim programları ile ilgili yoğun çalışmalar yapmakta olduğu ve karşılıklı öğrenci / öğretim görevlisi değişimi programlarının uygulandığı görülmüştür. Öğrencilerin de genel olarak, AB değişim programlarının, Türkiye'ye karşı önyargıları azaltacağını düşündükleri görülmektedir. Üniversitelerin AB eğitim programlarına bakışları ile öğrencilerin AB eğitim programlarına bakışları birbirine bu kadar paralel ve olumlu iken anket sonuçlarında sadece % 2,7'lik bir öğrenci grubunun herhangi bir AB eğitim programına katılmış olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuç vakıf ve devlet üniversitesi olarak karşılaştırıldığında toplamda %2,7'lik olan katılımın; % 68'inin devlet %32'sinin ise vakıf üniversitesi öğrencileri tarafından gerçekleştirilmiş olduğu ortaya çıkmıştır. Fakülte bazında bakıldığında ise en çok katılımın İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerine ait olduğu görülmektedir. Öğrenciler katılmış oldukları AB eğitim programları ile ilgili sorulan açık uçlu sorularda; farklı kültürleri tanımak, farklı kültürlerden arkadaşlar edinmek, yabancı dillerini geliştirmek anlamında kendilerine bu programların fayda sağladığını, bunun yanı sıra programlara katılmanın kendilerine hiçbir dezavantajı olmadığını belirtmişlerdir.

AB eğitim sisteminin AB'nin amaçlarına uygunluğu ile ilgili olarak anketten elde edilen sonuçlarda da her iki okul türünde de kararsızların dışında kalan öğrencilerin çoğunluğunun (% 45), AB eğitim sisteminin AB'nin amaçlarına uygun olduğu konusunda hem fikir oldukları görülmektedir. AB ülkeleri içinde eğitim sisteminin zamanla birbirine benzeyeceği, bunun sonucunda da kültürel farklılıkların azalacağı hakkındaki düşüncelerinde ise; vakıf üniversitesi öğrencilerinin, devlet üniversitesi öğrencilerine oranla konuya daha fazla katıldıkları görülmekte olup yinede katılım oranının % 45 civarında olduğu dikkat çekmektedir.

Türkiye'nin de adaylık sürecinde katılmakta olduğu eğitim programları ve bu süreçte eğitim de yapılmış ve yapılmakta olan çalışmaların, eğitim sistemimize katkısı konusunda toplamda % 43 oranında bir destek görülürken kararsızların oranın % 30'larda olduğu, vakıf ve devlet üniversitesi öğrencilerinin karşılaştırılmasında ise bir fark çıkmadığı her iki grubunda bu konuda cevaplarının çoğunluklu olarak "katılıyorum" ya da "karasızım" yönünde olduğu görülmektedir. Ayrıca, anket uygulanan öğrenciler tarafından AB eğitim programlarının, AB üyesi ile AB'ye aday

ülkelerin birbirlerinin eğitim sistemini anlamaları açısından önemli olduğunu düşündükleri görülmektedir.

Anket uygulanan öğrencilerin çoğunluğu, Türk gençliğinin AB eğitim sistemi programları hakkında yeterince bilgilendirilmediğini düşünmektedir. Fakat üniversitelerde AB ile ilgili tüm derslerin zorunlu olarak okutulması gerektiği konusuna da katılmamaktadırlar.

“Türkiye’nin AB’ye girmesini destekliyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplarda, 395 adet öğrencinin (% 56) Türkiye’nin AB’ye girmesini desteklediğini, diğer taraftan 257 öğrencinin ise (% 37) Türkiye’nin AB’ye girmesini desteklemediğini belirttikleri görülmektedir. Fakülteler bazında bakıldığında kayda değer bir farklılaşma olduğu, Fen Edebiyat fakültesi öğrencilerinin, Türkiye’nin AB’ye girmesini desteklememeye diğer fakülte öğrencilerine göre daha yatkın olduğu gözlemlenmiştir.

Tüm bu sonuçlar değerlendirildiğinde, ankete katılan devlet ve vakıf üniversitesi öğrencilerinin, Avrupa Birliği ve Türkiye’deki Eğitim Sistemi Hakkındaki beklentilerinin benzer olduğu, her iki tür üniversite öğrencisinin de Türkiye’deki eğitim sistemini ve eğitim olanaklarını yetersiz bulduğu görülmektedir. Öğrencilerin eğitimlerinin bundan sonraki kısmını eğitim sistemini daha farklı gördükleri AB ülkelerinde yapmak istedikleri ve bu isteğin güzel sanatlar fakültesi öğrencilerinde daha fazla olduğu görülmektedir. Bu sonuçlardan yola çıkarak her iki okul türünde de öğrencilerin beklentilerinin daha iyi eğitim olanakları sağlanması yönünde olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin her iki okul türünde de AB ile ilgili bir dersin zorunlu olarak okutulması konusuna katılmadıkları görülmüştür. Fakat sonuçlara bakıldığında AB hakkında derslerin okutulduğu İktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinin diğer fakültele oranla AB hakkındaki bilgi düzeylerinin daha fazla olduğu ve yine aynı fakülte öğrencilerinin AB eğitim programlarına katılımında da diğer fakültelerden fazla katılım gösterdiği görülmektedir. Bu da öğrencilerin düşüncelerinin aksine üniversitelerde AB ile ilgili bir dersin okutulmasının daha doğru bilgilendirilme sağlanması açısından önemli olduğunu göstermektedir.

Öğrenciler AB eğitim sistem ve programlarına ilişkin bilgilendirilmeleri konusunda kendilerini eksik görmektedirler. Ancak I. Bölümde anket uygulamasının yapıldığı her iki üniversitenin, AB Eğitim Programlarına katılım çalışmalarında görülmektedir ki her iki üniversitede de AB Eğitim Programları ile ilgili yoğun çalışmalar yapılmaktadır. Bu çelişki üniversitelerin yaptıkları çalışmaları yeterince öğrencilerine duyuramamasından kaynaklanıyor olabilir. Bununla ilgili okullarda AB konusunda bilgilendirici seminerlerin arttırılması, AB eğitim programlarına katılan öğrencilerin bu seminerlere destek vererek deneyimlerini paylaşmaları, medya ile işbirliği yapılarak bilgilendirici programların yayınlanması AB eğitim sistem ve programlarına ilişkin görülen bu bilgi eksikliğini gidermede yardımcı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- ASO., “Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Gerçekleştirilen AB Müktesebatının Uyum Çalışmaları”, Asomedy, Ocak 2005
- Bardakçı İnan, S., AB Eğitim Programları – Erasmus ve Türk Yüksek Öğrenimi Hollanda Örneği Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, 2005
- Beykent Haber, “Beykent Üniversitesi Erasmus Programları”, Ocak 2007, sayı 10
- Bulut, M., Avrupa Birliği Eğitim Programları, İstanbul, 2004
- Dedman, J.M., The Origins and Development of the European Union, 1945-95: A History of European Integration London, 1996,
- Doğramacı, İ., Türkiye’de ve Dünyada Yükseköğretim Yönetimine Bakış, 2000
- DPT., Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi, AB Genel Eğitim Programı Socrates, Ankara, 2000
- DPT., Türkiye’nin Avrupa Birliğine Katılım Sürecine İlişkin 2002 Yılı İlerleme Raporu, Ankara, 2002
- Duman, T., “Avrupa Birliği Eğitim Programları, Sokrates Programı”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 149, Ocak, 2001
- Gevren, V.W., “The European Union”, A Polity Of States And Peoples, USA, 2005
- Gülcan, M.G., AB ve Eğitim Süreci, Ankara, 2005
- Güngör, H.- Soğuk, H., Avrupa Birliği Program ve Ajanslarına Türkiye’nin Katılımı, İstanbul, 2001
- Işık, Y., - Aksoy, Z., - Katırcı, M., - Mısırlıoğlu, A., 2001 Yılı Başımda MEB, 2000
- ITO, AB Mesleki Eğitim Programı Leonardo Da Vinci İçin Proje Hazırlama Teknikleri, İstanbul, 2006
- Karluk, R., Avrupa Birliği ve Türkiye, İstanbul, 2007
- Kılıç, H., - Küçüktepe, S., - Turgut, H., - Altınışık, S., - Karhan, İ., - Çolak E., - Büyükduman, İ., - Cengizhan, S., - Kablan, Z., - Üredi I., Ülkeler ve Eğitim Sistemleri Karşılaştırma Yazıları, (Ed. Akarsu F.), Ankara, 2005
- Kısakürek, M.A., Avrupa Birliği Eğitim Programları Ve Ects Uygulamaları, 2002
- Leonardo da Vinci Genel Koordinatörlüğü, “Yaşam Boyu Öğrenmenin Temel Direği: Leonardo Da Vinci Programı”, Altın Bilezik Dergisi, Aralık 2005
- MEB., Türkiye ve AB Ülkelerinin Eğitim Sistemleri, Ankara, 2006
- Dartan, M., - Nas, Ç., - Akman, M:S., - Savran, C., - Suner, S., Türkiye’nin Avrupa Birliğine Katılım Sürecinde Marmara Üniversitesi Öğrencilerinin Geleceği ve

- Avrupa İle İlişkilere Bakışı, İstanbul, 2004
- Oğuz, O., - Oktay, A., - Ayhan, H., 21. Yüzyılda Eğitim ve Türk Eğitim Sistemi, 2001
- Öncül, R., Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü, İstanbul, 2000
- Özçelik, A.N., 1.Avrupa Eğitim Bilgi ağı Tanıtım Toplantısı- Comenius Sunumu, 2006
- Palabıyık, M.S., - Yıldız A., Avrupa Birliği, Ankara
- Resmi Gazete, “24.06.1973 Tarih ve 14574 Sayılı 1739 Milli Eğitim Temel Kanunu”,1973
- Resmi Gazete, “16.06.1983 tarih ve 2842 Sayılı Yasa Milli Eğitim Temel Kanununda Yapılan Değişiklik”, 1983
- T.C. Maltepe Üniversitesi İstanbul Marmara Eğitim Kurumları Eğitim Vakfı
Marmara Eğitim Kurumları, Eğitim Sorunları Kurultayı II, Haziran 2002, İstanbul
- Topsakal, C., AB Eğitim Politikaları ve Bu Politikalara Türk Eğitim Sisteminin Uyumu,M.Ü. Doktora Tezi, İstanbul, 2003
- Türkiye Özel Okullar Birliği Derneği, AB Vizyonu, “Türkiye’de Eğitim ve Özel Okullar”, Antalya, 2006
- Türkoğlu, A., Karşılaştırmalı Eğitim “Dünya Ülkelerinden Örneklerle”, Adana, 1998
- UA., Avrupa Komisyonu, Socrates Eğitim Alanındaki Topluluk Faaliyetleri Başvuru Rehberi, Lüksemburg, Haziran 2000
- UA., Bologna Sürecinin Temel Belgeleri, Ankara,2005
- http://uio.iyte.edu.tr/PDF/leonardo/tur/2007_LdV_Mobility_Basvuru_Rehberi.pdf
(12.09.2007)
- www.abmankara.gov.tr/ab/RRTurkey2001-TR.pdf (20.06.2007)
- www.ankara.edu.tr/sonEcts/socrates.html (29.11.2006)
- www.ankara.edu.tr/sonEcts/tempus.html (20.12.2006)
- [www.emcdda.europa.eu/index.cfm/index.cfm?fuseaction=public.AttachmentDownload
&nNodeID=10555&sLang](http://www.emcdda.europa.eu/index.cfm/index.cfm?fuseaction=public.AttachmentDownload&nNodeID=10555&sLang) - European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (01.04.2007)
- [www.deltur.cec.eu.int/default.asp?lang=0&pId=3&fId=10&prnId=8&hnd=1&d
ocId=318&ord=7&fop=0](http://www.deltur.cec.eu.int/default.asp?lang=0&pId=3&fId=10&prnId=8&hnd=1&d
ocId=318&ord=7&fop=0) (29.11.2006)
- www.digm.meb.gov.tr/belge/IR_2005_tam_tr.pdf (03.08.2007)
- [www.dtm.gov.tr/dtmadmin/upload/AB/TeknikMevzuatDb/IlerlemeRaporu_8Kasim2006
_TamamininCevirisi1.pdf](http://www.dtm.gov.tr/dtmadmin/upload/AB/TeknikMevzuatDb/IlerlemeRaporu_8Kasim2006_TamamininCevirisi1.pdf) (20.06.2007)
- www.ikv.org.tr/sozluk2.php?ID=1095 (12.11.2006)

www.ikv.org.tr/pdfs/2007trilerlemeraporu-muktesebat.pdf (01.12.2007)
www.meb.gov.tr/Stats/Apk2002/12.htm (12.11.2006)
www.meb.gov.tr/Stats/Apk2002/3_1.htm (10.01.2006)
www.megep.meb.gov.tr (20.06.2007)
www.mimoza.marmara.edu.tr/~erasmus/indextr.php (05.02.2007)
www.sam.baskent.edu.tr/ilerleme_raporlari/ilerleme_tr_2003.pdf (20.06.2007)
www.sgb.meb.gov.tr/daireler/istatistik/eurydice_toplanti.html (19.02.2007)
www.tedp.meb.gov.tr (10.06.2007)
www.ua.gov.tr/leonardo/docs/tur/2007_LdV_Mobility_Basvuru_Rehberi.pdf
(12.04.2007)
www.yok.gov.tr/duyuru/yok_strateji_kitabi.pdf (20.09.2007)
www.yok.gov.tr/egitim/ab/avrupa.doc (20.11.2006)
www.yyu.edu.tr/abegpk/Erasmus_sunum.doc (15.07.2007)
www.2.omu.edu.tr/uib/Gençlik%20Sunusu (21.03.2007)

